

PROJEKT

Załącznik do
Uchwały Nr
Rady Powiatu Płockiego
z dnia

**POWIATOWA STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH
NA LATA 2026-2031
POWIAT PŁOCKI**

Spis treści

1. Wstęp	3
2. Charakterystyka powiatu	5
3. Demografia	7
4. Problemy społeczne z perspektywy ośrodków pomocy społecznej	11
5. Problemy społeczne z perspektywy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie	20
5.1 Kwestia dziecka	23
5.2 Dziecko w środowisku	24
5.3 Dziecko pozbawione opieki rodziny	27
5.4 Przemoc domowa – Ośrodek Interwencji Kryzysowej.....	37
5.5 Kwestia niepełnosprawności	39
5.6 Domy pomocy społecznej, środowiskowe domy samopomocy	48
5.7 Formy organizacyjne wspierające zawodowo osoby niepełnosprawne – warsztaty terapii zajęciowej, zakłady aktywności zawodowej	58
6. Kwestia osób bezrobotnych	63
6.1 Analiza rynku	63
6.2. Aktywizacja zawodowa bezrobotnych	73
7. Kwestia przestępczości, uzależnień i przemocy	76
8. Analiza SWOT	89
9. MISJA	97
10. Cele strategiczne, operacyjne i kierunki działań	99
11. Monitoring i ewaluacja	115
12. Zakończenie	117
13. Spis tabel	118
14. Spis wykresów	122

1. Wstęp

Zmiany społeczno-demograficzne i gospodarcze, dokonujące się we współczesnej Polsce, w tym w woj. mazowieckim, wywołują liczne, często negatywne konsekwencje dla wielu grup społecznych, powodując ich marginalizację i zagrożenie wykluczeniem społecznym. Należą do nich m.in. osoby i rodziny, które są w obszarze zainteresowań samorządu powiatowego, tj. przede wszystkim osoby niepełnosprawne, dzieci i młodzież wychowująca się poza rodziną biologiczną lub wymagająca wsparcia społecznego, rodziny problemowe, w tym doświadczające przemocy, osoby uzależnione, starsze i samotne oraz w trudnej sytuacji życiowej. Pomoc adresowana do tych grup wymaga wszechstronnych, dostosowanych do ich potrzeb, działań poprzez rozwój już istniejących i nowych form wsparcia. Wprowadzaniem i rozwojem tych form wsparcia winna zajmować się dobrze przygotowana, o wysokich umiejętnościach i kwalifikacjach zawodowych, kadra służb społecznych, w tym pomocy i integracji społecznej. Istotnym elementem prowadzonych działań w tym zakresie winna być także współpraca międzyinstytucjonalna oraz międzysystemowa, obejmująca sektory: publiczny, pozarządowy i komercyjny. Przy czym, z uwagi na konieczność realizacji rozmaitych działań pomocowych, koniecznym jest współdziałanie powiatu plockiego z wszystkimi gminami, znajdującymi się na jego terenie, samorządem województwa mazowieckiego i innymi instytucjami regionalnymi (np. PFRON-em), administracją rządową oraz społecznościami lokalnymi, często niesformalizowanymi i działającymi doraźnie (np. w zakresie akcji profilaktycznych i integracji międzypokoleniowej).

Celem skutecznego ograniczania negatywnych skutków zjawisk i problemów społecznych należy rozwijać współpracę z organizacjami pozarządowymi, szczególnie zajmującymi się wsparciem i opieką osób w trudnej sytuacji życiowej. Zwłaszcza organizacje, które już należą do aktywnych uczestników wsparcia i pomocy w powiecie plockim, mogą być pomocne w realizacji działań wspierających, w tym także wieloletnich. Sprawna i długofalowa współpraca, w tym instytucji publicznych i organizacji pozarządowych, jest szczególnie potrzebna w sytuacji pogłębiających się zjawisk występujących w powiecie plockim. Następuje wyludnianie się regionu, zwiększa się liczba osób starszych, postępuje „peryferyzacja” gmin wiejskich oddalonych od Płocka, a brak niezbędnej infrastruktury społecznej i komunikacyjnej prowadzi do zagrożenia wykluczeniem społecznym coraz większych grup ludności. Stąd koniecznym jest wyznaczenie takich celów strategicznych, które z jednej strony umożliwią władzom powiatu plockiego ograniczenie głównych problemów

i zagrożeń społecznych, a z drugiej pozwolą na skuteczną realizację zaplanowanych działań, będących odpowiedzią na wzrastające potrzeby osób i rodzin, oraz tendencje demograficzne i społeczne w powiecie.

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla powiatu plockiego to dokument służący wskazaniu kierunku, w którym powinna zmierzać polityka społeczna realizowana na terenie powiatu plockiego, wchodzącego w skład województwa mazowieckiego, będąc tym samym jednostką samorządu terytorialną II stopnia podziału administracyjnego.

Politykę społeczną traktujemy jako przyjęty i realizowany przez władzę publiczną i organizacje pozarządowe zespół długofalowych działań na rzecz zaspokajania potrzeb i rozwiązywania problemów społecznych. Na poziomie władz powiatowych polega ona na profesjonalnym diagnozowaniu problemów społecznych, opracowywaniu i wdrażaniu optymalnych form pomocy, uwzględniając z jednej strony wykonywanie zadań zleczanych przez instytucje na szczeblu centralnym i wojewódzkim, z drugiej zaś specyfikę lokalnej społeczności i problemów społecznych, które jej dotyczą.

Obowiązek tworzenia Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika z Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Dokument ten nakłada na wszystkie szczeble samorządu terytorialnego obowiązek opracowania i realizacji terytorialnych strategii rozwiązywania problemów społecznych. Kompleksowa strategia obejmuje wszystkie obszary polityki społecznej, które powinny przyczynić się do lepszego funkcjonowania społeczności lokalnej, a w konsekwencji poprawy warunków życia mieszkańców danej społeczności lokalnej. Ustawodawca wskazuje również na niezbędne elementy, jakie powinna zawierać strategia, a mianowicie: diagnozę sytuacji społecznej, prognozę zmian w zakresie objętym strategią, cele strategiczne projektowanych zmian, kierunki działań, sposób ich realizacji i ramy finansowe oraz wskaźniki realizacji działań.

2. Charakterystyka powiatu

Powiat Płocki położony jest na północno-zachodnim Mazowszu, utworzony w 1999 roku w ramach reformy administracyjnej, jest jednym z największych powiatów w regionie i w kraju. Jego siedzibą jest miasto Płock nie wchodzące w skład powiatu. W granicach administracyjnych znajduje się 15 samorządów:

- 4 gminy miejsko-wiejskie (Bodzanów, Drobin, Gąbin, Wyszogród),
- 11 gmin wiejskich (Bielsk, Brudzeń Duży, Bulkowo, Łąck, Mała Wieś, Nowy Duninów, Radzanowo, Słubice, Słupno, Stara Biała, Staroźreby).

W powiecie płockim położone są cztery miasta:

- Bodzanów (prawa miejskie: 2023)
- Drobin (prawa miejskie: 1511-1869; 1994)
- Gąbin (1322)
- Wyszogród (1398)

Na terenie powiatu znajdują się również trzy wsie posiadające niegdyś prawa miejskie:

- Bielsk (1375-1869)
- Bodzanów (1351-1869)
- Słubice (1406- ?)

Zgodnie z ustawą z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym zarząd powiatu wykonuje swoje zadania przy pomocy starostwa powiatowego oraz jednostek organizacyjnych powiatu. W powiecie Płockim w 2023 roku oprócz Starostwa Powiatowego w Płocku funkcjonowały następujące jednostki organizacyjne powiatu:

- 1) Powiatowy Urząd Pracy w Płocku;
- 2) Centrum Usług Wspólnych Powiatu Płockiego;
- 3) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Płocku;
- 4) Zarząd Dróg Powiatowych w Płocku;
- 5) Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Płocku;
- 6) Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Nr 1 typu rodzinnego w Nowym Bronowie (zlikwidowana w 2023 r.);
- 7) Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Wyszogrodzie;
- 8) Dom Pomocy Społecznej im. Bł. Arcybiskupa Antoniego Juliana Nowowiejskiego w Brwilnie;
- 9) Dom Pomocy Społecznej im. Jacka Kuronia w Wyszogrodzie;
- 10) Dom Pomocy Społecznej „Nad Jarem” w Nowym Miszewie;
- 11) Dom Pomocy Społecznej w Goślicach;
- 12) Dom Pomocy Społecznej w Koszelewie;
- 13) Dom Pomocy Społecznej w Zakrzewie;
- 14) Środowiskowy Dom Samopomocy w Wyszogrodzie;
- 15) Zespół Szkół im. Jana Śniadeckiego w Wyszogrodzie;
- 16) Zespół Szkół im. Leokadii Bergerowej w Płocku;
- 17) Zespół Szkół im. Stanisława Staszica w Gąbinie;
- 18) Zespół Szkół Specjalnych w Goślicach.

3. Demografia

Liczba ludności powiatu plockiego (stan na 31.12.2023 r.) wynosiła 109.531 mieszkańców, natomiast gęstość zaludnienia w powiecie osiągnęła poziom 61 osób na 1 km². W gminach powiatu plockiego widoczne jest wyraźne zróżnicowanie pod względem liczby ludności. Do najbardziej zaludnionych należą gminy: Stara Biała, Gąbin, Słupno, Bielsk, Radzanowo liczące w granicach 9-12 tys. ludności, do najmniej zaludnionych należą Nowy Duninów, Słubice, Wyszogród, Bulkowo, Łąck – ok. 4-5 tys. Pozostałe gminy mieszczą się w przedziale 6-8 tys. ludności.

Na terenie powiatu zlokalizowane są 4 miasta, skupiona w nich ludność miejska liczyła 10 276 mieszkańców, co stanowiło 9,38% ogółu mieszkańców powiatu. Tereny wiejskie zamieszkiwało 99 255 mieszkańców, co oznacza, że większość ludności powiatu stanowią mieszkańcy wsi. Struktura ludności według płci wykazuje równomierny podział. W ogólnej liczbie mieszkańców nieznacznie przeważają kobiety z udziałem na poziomie 50,33%. W miastach również została odnotowana przewaga kobiet, ich udział stanowił 51,84 ogółu ludności miejskiej.

Tabela 1. Ludność powiatu plockiego wg płci na dzień 31.12.2023 r.

Lp.	Nazwa gminy	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
1.	Bielsk	8 873	4 415	4 458
2.	Bodzanów	7 751	3 862	3 889
3.	Brudzeń Duży	8 251	4 095	4 156
4.	Bulkowo	5 193	2 571	2 622
5.	Drobin	7 289	3 639	3 650
6.	Gąbin	11 151	5 455	5 696
7.	Łąck	5 364	2 570	2 794
8.	Mała Wieś	5 631	2 783	2 848
9.	Nowy Duninów	3 934	1 951	1 983
10.	Radzanowo	8 705	4 378	4 327
11.	Słubice	4 118	2 065	2 053
12.	Słupno	9 051	4 570	4 481
13.	Stara Biała	12 265	6 125	6 140
14.	Staroźreby	6 767	3 380	3 387
15.	Wyszogród	5 188	2 545	2 643
	Razem	109 531	54 404	55 127

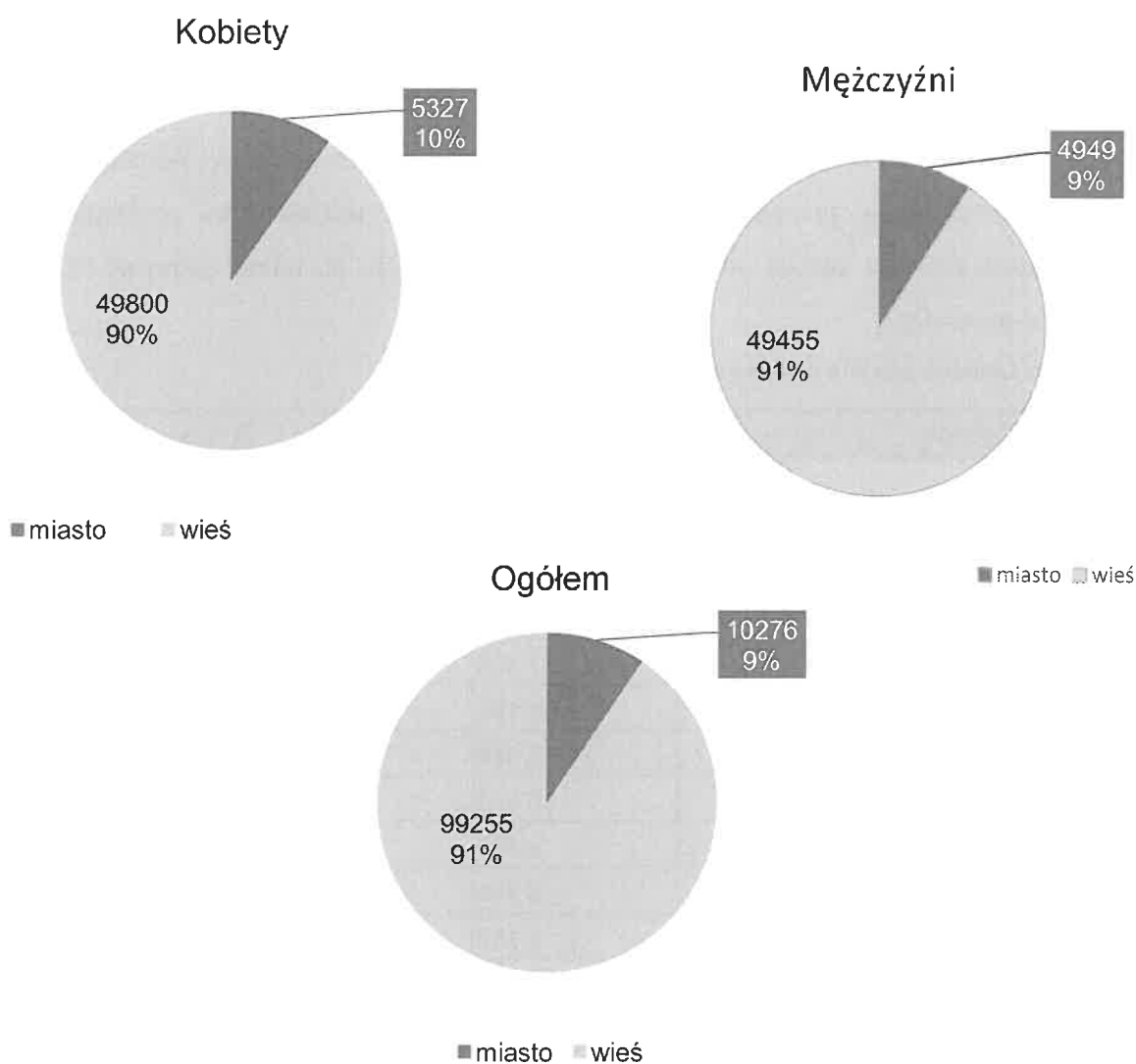
Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Tabela 2. Ludność powiatu plockiego wg. płci w latach 2021-2023

Rok	Liczba mieszkańców ogółem	Kobiety		Mężczyźni	
		liczba	%	liczba	%
2021	109 771	55 297	50,37%	54 474	49,63%
2022	109 735	55 270	50,37%	54 465	49,63%
2023	109 531	55 127	50,33%	54 404	49,67%

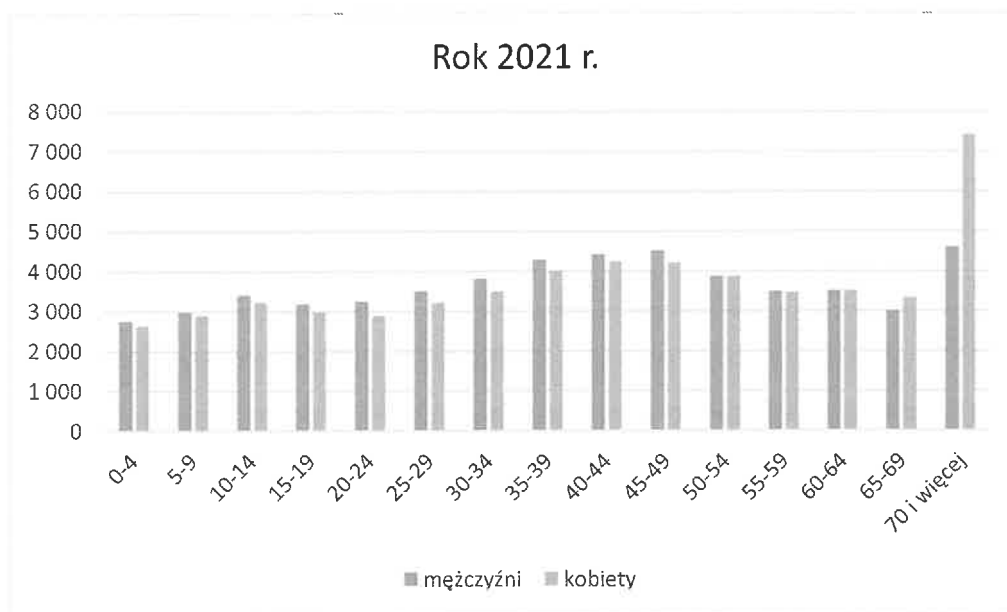
Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Wykres 1. Ludność powiatu plockiego wg. płci w podziale na miejsce zamieszkania na dzień 31.12.2023 r.

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

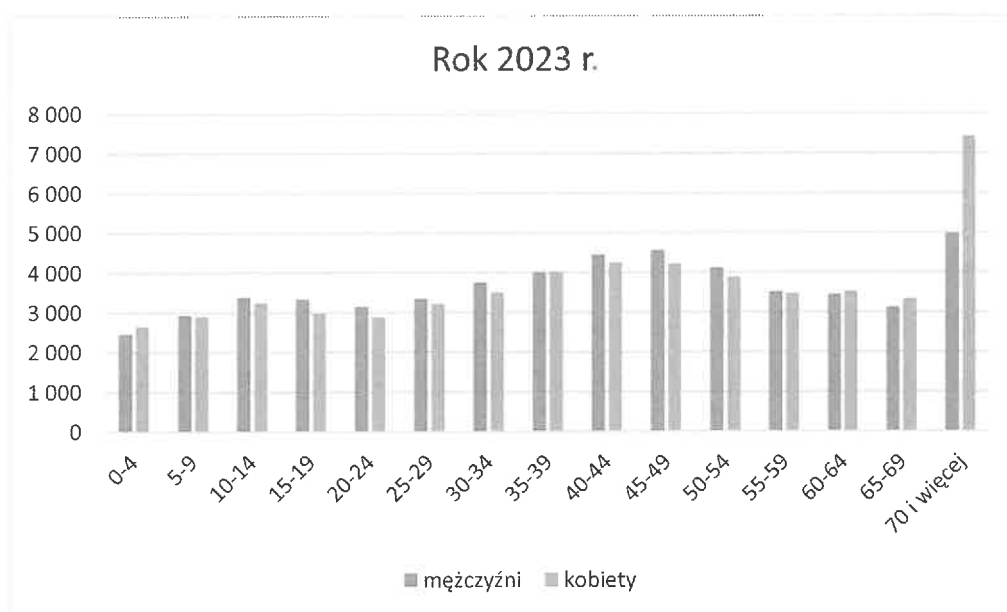
Wykres 2. Ludność według płci i wieku w 2021 r.

	Wiek 0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70 i więcej
mężczyźni	2.742	2.971	3.394	3.181	3.237	3.502	3.808	4.281	4.412	4.510	3.867	3.485	3.498	2.997	4.589
kobiety	2.626	2.880	3.221	2.974	2.871	3.200	3.492	4.012	4.238	4.205	3.869	3.458	3.505	3.324	7.422

Zródło: Główny Urząd Statystyczny

Wykres 3. Ludność według płci i wieku w 2023 r.

	Wiek 0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70 i więcej
mężczyźni	2.441	2.919	3.378	3.332	3.139	3.340	3.735	3.998	4.434	4.549	4.111	3.508	3.431	3.109	4.980
kobiety	2.317	2.920	3.122	3.126	2.900	2.900	3.413	3.735	4.193	4.366	3.962	3.555	3.371	3.427	7.820

Zródło: Główny Urząd Statystyczny

Tabela nr 3. Struktura wiekowa mieszkańców powiatu plockiego w latach 2021 - 2023

Rok	wiek przedprodukcyjny	wiek produkcyjny	wiek poprodukcyjny	Ogółem
2021	17.834	70.100	21.837	109.771
2022	17.559	69.962	22.214	109.735
2023	17.097	69.727	22.707	109.531

Z analizy struktury wiekowej mieszkańców powiatu plockiego wynika, iż najliczniejszą grupę społeczną stanowią osoby w wieku produkcyjnym. Odnotowywany został wzrost liczby mieszkańców w wieku poprodukcyjnym, pozostałe grupy wiekowe odnotowały zmniejszenie liczebności. W wyniku odnotowanych spadków zmniejszeniu uległa ogólna liczba mieszkańców powiatu plockiego.

Tabela 4. Wskaźnik przyrostu naturalnego w powiecie plockim w latach 2021 – 2023 ze względu na miejsce zamieszkania.

Rok	Wskaźnik przyrostu naturalnego, w tym:		
	Powiat	Miasto	Wieś
2021	-5,89	-9,07	-5,59
2022	-3,67	-9,76	-3,11
2023	-3,75	-6,31	-3,48

Tendencje i prognozy demograficzne:

- Systematycznie spada liczba ludności – od 109.771 w roku 2021 do 109.531 w roku 2023.
- W powiecie plockim na przestrzeni lat 2021 - 2023 dominują kobiety, które stanowią od 50,37% do 50,33% ludności powiatu.
- Liczba osób w wieku produkcyjnym w roku 2023 wynosiła 69.727, natomiast w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym, łącznie wynosiła 39.804 osób. Oznacza to, iż na 1 osobę w wieku pozaprodukcyjnym przypada 1,75 osoby w wieku produkcyjnym.
- W całym powiecie odnotowano ujemny wskaźnik przyrostu naturalnego z tendencją spadkową, tj. od -5,89 do -3,75.
- Przewidywane są niekorzystne zmiany w strukturze ludności powiatu:
 - starzenie się całego społeczeństwa,
 - zmniejszenie zasobów siły roboczej,
 - zmniejszenie liczby osób w wieku produkcyjnym w ogólnej populacji ludności powiatu,

- wzrost współczynnika obciążenia demograficznego, zwłaszcza grupy osób w wieku produkcyjnym.

4. Problemy społeczne z perspektywy ośrodków pomocy społecznej

System pomocy społecznej, jako jeden z elementów zabezpieczenia społecznego polityki społecznej państwa ma za zadanie wspieranie osób i rodzin, które z przyczyn obiektywnych nie są w stanie zaspokoić swoich elementarnych potrzeb życiowych. Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, która stara się zaspokajać niezbędne potrzeby osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Ma za zadanie wspierać osoby i rodziny, które korzystając z własnych zasobów i możliwości nie są w stanie przezwyciężyć niedostatku w jakim się znaleźli, oraz umożliwić im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Jednym z podstawowych celów funkcjonowania pomocy społecznej jest podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia się osób objętych wsparciem.

Ustawa o pomocy społecznej stanowi, iż pomocy udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu: ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy domowej, potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych, trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali status uchodźcy, trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, alkoholizmu lub narkomanii, zdarzeń losowych i sytuacji kryzysowych, klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Za realizację zadań z zakresu pomocy społecznej na terenie poszczególnych gmin powiatu plockiego odpowiedzialne są ośrodki pomocy społecznej, których jest 13, w tym: 9 gminnych i 4 miejsko-gminne, oraz 2 centra usług społecznych. Do ich podstawowych obowiązków należy:

- Prowadzenie diagnostyki jednostkowej i środowiskowej;
- Bezpośrednie i pośrednie udzielanie świadczeń (w tym organizowanie opieki i usług domowych);
- Współpraca z organizacjami i instytucjami, a zwłaszcza z samorządem lokalnym;
- Aktywizowanie środowiska lokalnego.

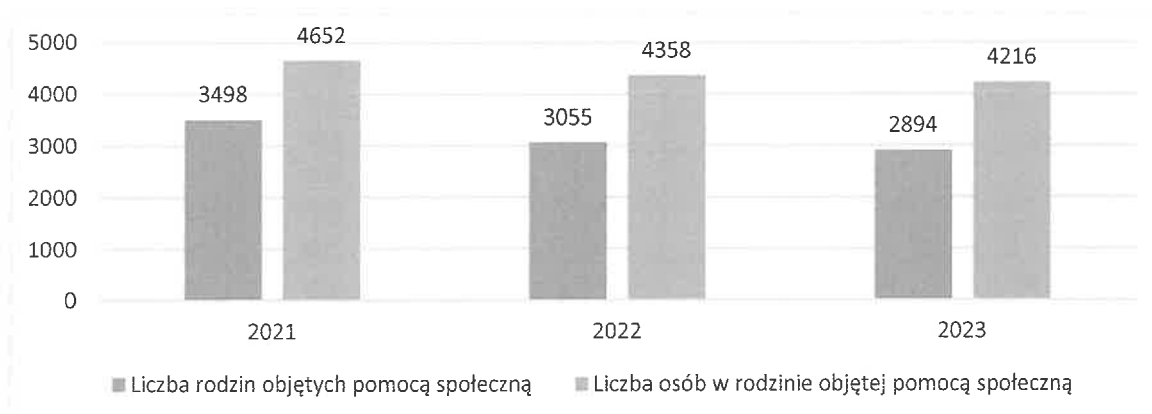
Zastosowanie przepisów z zakresu ustawy o pomocy społecznej powinno mieć miejsce przy łącznym spełnieniu dwóch warunków: wystąpieniu trudnej sytuacji życiowej oraz niemożności jej samodzielnego przezwyciężenia. Państwo ma udzielać swojego wsparcia dopiero w ostateczności, tj. po wyczerpaniu przez osobę potrzebującą własnych środków czy możliwości. Przyznanie świadczeń z pomocy społecznej z reguły poprzedzają inne świadczenia, np. z systemu ubezpieczeń społecznych, zasiłki rodzinne, zasiłki dla osób bezrobotnych. Państwo nie może wyręczać jednostki gdy jest ona samowystarczalna, powinno natomiast wspomagać ją w chorobie, starości, niepełnosprawności oraz ratować w sytuacjach kryzysowych.

Najczęstsze przyczyny udzielenia pomocy definiuje art. 7 ustawy o pomocy społecznej, jednak należy pamiętać, że nie jest to katalog zamknięty i wystąpienie innych okoliczności nie eliminuje możliwości uzyskania świadczeń określonych w ustawie. Objęcie regulacją prawną wszystkich powodów występowania trudnych sytuacji życiowych byłoby bardzo trudne. Liczba osób objętych systemem pomocy społecznej ulega nieustannym zmianom. Decydujący wpływ na korzystanie z systemu pomocy społecznej w Polsce mają regulacje prawne zawarte w ustawie o pomocy społecznej oraz innych aktach normatywnych. Podstawową przesłanką przyznania świadczeń jest kryterium dochodowe osoby i rodziny. Kryterium dochodowe w 2021 r. wynosiło 701 zł w przypadku osoby samotnie gospodarującej i 528 zł na osobę w rodzinie. W roku 2022 i 2023 kryterium to ustalono na poziomie 776 zł miesięcznie na osobę samotnie gospodarującą i 600 zł na osobę w rodzinie. Kryterium dochodowe dla świadczeń z pomocy społecznej podlega weryfikacji co 3 lata. Aktualnie od 1 stycznia 2025 r. obowiązują nowe wyższe kryteria dochodowe w pomocy społecznej. Podwyżka tych progów dochodowych ma na celu objęcie wsparciem szerszej grupy osób, które wcześniej nie spełniały wymagań. Kryterium dla osoby samotnie gospodarującej wynosi 1.010 zł, a dla osoby w rodzinie 823 zł.

Czynnikami, które w największym stopniu przyczyniły się do poprawy sytuacji materialnej gospodarstw domowych oraz spadku zasięgu ubóstwa były: wzrost wynagrodzeń, spadek bezrobocia oraz Program „Rodzina 800+” realizowany w Polsce od 1 stycznia 2024 r., mający za zadanie pomoc rodzinom w wychowaniu dzieci poprzez comiesięczne świadczenia wychowawcze na każde dziecko w rodzinie w wysokości 800 złotych.

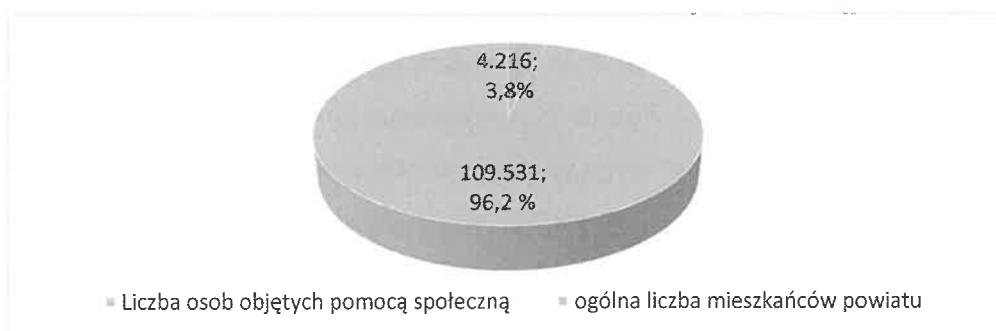
Dane ośrodków pomocy społecznej stanowią o 2894 rodzinach, do których w 2023 r. została skierowana pomoc, w których łącznie przebywało 4216 osób, bezpośrednio bądź pośrednio korzystających ze wsparcia.

Wykres 4. Liczba osób i rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2021-2023

Źródło: Opracowanie PCPR na podstawie danych z ośrodków pomocy społecznej

Wykres 5. Liczba osób korzystających z systemu pomocy społecznej w 2023 r., a ludność w powiecie plockim

Źródło: Opracowanie PCPR na podstawie danych z ośrodków pomocy społecznej

W powiecie plockim na przestrzeni lat 2021-2023 w 13 gminach zmalała liczba rodzin a tym samym osób, które były objęte pomocą społeczną, jedynie w 2 gminach nastąpił wzrost liczby rodzin ubiegających się o wsparcie ośrodków pomocy społecznej.

Tabela 5. Liczba osób i rodzin objętych pomocą społeczną w poszczególnych gminach w latach 2021-2023

Lp.	Nazwa gminy	Liczba ludności stan na dzień 31.12. 2023	Objęci pomocą społeczną					
			Liczba rodzin			Liczba osób, którym przyznano świadczenia		
			2021 rok	2022 rok	2023 rok	2021 rok	2022 rok	2023 rok
1.	Bielsk	8873	133	142	152	176	170	222
2.	Bodzanów	7751	180	165	150	243	221	216
3.	Brudzeń Duży	8251	175	149	131	257	351	329
4.	Bulkowo	5193	153	133	123	156	121	110
5.	Drobin	7289	327	283	259	508	445	397
6.	Gąbin	11151	779	752	754	1070	1079	1072
7.	Łąck	5364	103	83	75	198	164	144
8.	Mała Wieś	5631	239	218	132	198	150	142
9.	Nowy Duninów	3934	421	223	206	201	104	123
10.	Radzanowo	8705	94	81	78	131	117	106
11.	Słubice	4118	173	172	186	532	470	450
12.	Słupno	9051	177	131	137	183	137	142
13.	Stara Biała	12265	217	189	204	111	104	104
14.	Staroźreby	6767	148	160	141	367	411	341
15.	Wyszogród	5188	179	174	166	321	314	318
Razem		109531	3498	3055	2894	4652	4358	4216

Źródło: Opracowanie PCPR na podstawie danych z ośrodków pomocy społecznej

W 2023 r. ubóstwo było najczęstszym powodem korzystania z pomocy społecznej przez mieszkańców powiatu płockiego. Pomoc z powyższego powodu przyznano 775 rodzinom. Ubóstwo powoduje zaburzenia w wykonywaniu podstawowych funkcji rodziny i pogłębia ich dysfunkcjonalność. Ubóstwo i życie na poziomie minimum egzystencji powoduje, że wydatki mieszkaniowe i żywność pochłaniają cały budżet rodzin. Konsekwencją jest oszczędny tryb życia, co przejawia się w ograniczeniu do minimum potrzeb żywieniowych i kupowaniu artykułów niskiej jakości, co z kolei prowadzi do wielu schorzeń, a w konsekwencji wymaga kosztownego leczenia, bądź niejednokrotnie prowadzi do niepełnosprawności. Wówczas ograniczona zostaje aktywność zawodowa, a podwyższają się koszty leczenia lub rehabilitacji. Tak więc istotne znaczenie mają tutaj czynniki zewnętrzne, które oddziałując na rodzinę potęgują problemy i zaburzają jej funkcjonowanie. Ograniczenie ubóstwa powinno być zatem jednym z podstawowych zadań polityki społecznej.

Najbardziej niepokojące jest zjawisko dziedziczenia ubóstwa, co przejawia się w biernej postawie i trwaniu w ubóstwie nawet mimo pojawiających się w perspektywie zmian. Stąd też istotnym problemem jest, by szybko i skutecznie udzielić właściwej pomocy.

Identyfikację najczęściej występujących powodów przyznania pomocy społecznej przez ośrodki pomocy społecznej z terenu powiatu płockiego przedstawia tabela 6.

Tabela 6. Powody przyznania pomocy przez ośrodki pomocy społecznej z terenu powiatu plockiego w latach 2021-2023

POWÓD TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ	Liczba rodzin objętych pomocą w latach:		
	2021	2022	2023
Ubóstwo	859	802	775
Sieroctwo	1	1	2
Bezdomność	33	25	24
Potrzeba ochrony macierzyństwa	208	184	180
Bezrobocie	877	727	632
Niepełnosprawność	656	618	598
Długotrwała lub ciężka choroba	764	687	605
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	170	193	202
Przemoc w rodzinie	32	31	45
Alkoholizm	141	145	137
Narkomania	3	1	1
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	25	13	23
Brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze	0	0	0
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy	0	0	0
Zdarzenie losowe	74	37	25
Sytuacja kryzysowa	34	5	8
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	1	0	0

Źródło: Opracowanie PCPR na podstawie danych z ośrodków pomocy społecznej

Jak wynika z powyższych danych, drugą co do wielkości przyczyną korzystania z pomocy społecznej jest bezrobocie, kolejnymi długotrwała i ciężka choroba, niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietność oraz alkoholizm. Pozostałe przyczyny udzielania pomocy występują sporadycznie.

Tabela 7. Nakłady finansowe na udzielone świadczenia z pomocy społecznej w gminach – zadania własne w latach 2021-2023

Lp.	Nazwa gminy	Liczba ludności na 31.12. 2023	Nakłady finansowe w zł w latach				
			2021	2022	% w porównaniu do 2021 r.	2023	% w porównaniu do 2021 r.
1.	Bielsk	8873	581 939,72	586 432,34	+ 0,77	681 776,80	+ 17,16
2.	Bodzanów	7751	4 181 916,79	5 100 871,70	+ 21,79	6 061 786,30	+ 44,95
3.	Brudzeń Duży	8251	126 985,30	105 418,99	- 16,98	76 750,52	-39,56
4.	Bulkowo	5193	217 431,00	260 995,00	+ 20,04	214 965,00	-1,13
5.	Drobin	7286	609 317,00	679 932,00	+ 11,59	792 154,00	+ 30,01
6.	Gąbin	11151	111 000,00	95 718,76	- 13,77	97 001,00	- 12,61
7.	Łąck	5364	886 885,00	957 089,00	+ 7,91	986 438,00	+ 11,22
8.	Mała Wieś	5631	389 818,97	5 784 268,27	+ 1383,83	425 036,08	+ 9,03
9.	Nowy Duninów	3934	1 217 172,07	1 546 883,63	+ 27,09	1 780 855,04	+ 46,31
10.	Radzanowo	8705	549 587,00	435 898,00	-20,69	619 475,00	+ 12,72
11.	Słubice	4118	412 649,00	394 774,00	- 4,33	405 595, 00	- 1,71
12.	Słupno	9051	101 176,75	55 403,83	- 45,24	54 909,99	- 45,73
13.	Stara Biała	12265	813 503,00	847 209,00	+ 4,14	912 630,00	+ 12,19
14.	Staroźreby	6767	469 911,47	5 811 966,21	+1136,82	440 649,93	- 6,22
15.	Wyszogród	5188	1 386 082,00	1 450 641,00	+ 4,66	1 076 510,00	-22,33

Źródło: Opracowanie PCPR na podstawie danych z ośrodków pomocy społecznej

Wysokość wydatków na pomoc społeczną spadła w 7 gminach, z czego w gminie Słupno o 45,73 % porównując rok 2023 do 2021. Duży spadek odnotowano również w gminie Brudzeń Duży, tj. o 39,56%. W gminach Wyszogród i Gąbin wydatki spadły o 22,33 % i 12,61 %. W pozostałych 8 gminach powiatu plockiego zanotowano wzrost wydatków, największy nastąpił w gminie: Nowy Duninów (wzrost o 46,31%), Bodzanów (44,95 %), Drobin (30,01 %), Bielsk (17,16 %). Najmniejsze zwiększenie wydatków na pomoc społeczną nastąpiło w gminie Mała Wieś zaledwie o 9,03 %.

Wykres 6. Wysokość wydatków na pomoc społeczną w roku 2023 w poszczególnych gminach powiatu plockiego w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w złotych)

Źródło: Opracowanie PCPR na podstawie danych z ośrodków pomocy społecznej

Prezentowane na wykresie kwoty są w obrębie powiatu mocno zróżnicowane, od wartości najniższych w przypadku gminy Ślupno, gdzie średnia oscyluje w granicach 6,74 zł, po gminę Drobin, gdzie wysokość środków przypadających na jednego mieszkańca wyniosła 858,65 zł. Również w gminach Bodzanów i Bulkowo wysokość środków na jednego mieszkańca przekroczyła siedemset złotych. Ilość środków budżetowych przeznaczonych na system pomocy społecznej wynika z różnych czynników, częściowo jest odzwierciedleniem istniejącego ubóstwa mieszkańców i związanych z tym istniejących realnych potrzeb, a częściowo z zamożności samej jednostki samorządu terytorialnego, która może wyasygnować mniej lub więcej środków finansowych na system pomocy.

Ogromną rolę w pomocy społecznej pełnią Gminne i Miejsko-Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej. Generalnie zadania z zakresu pomocy społecznej realizowane przez gminy podzielone są na zadania własne (fakultatywne i obligatoryjne) i z zakresu administracji rządowej. Z uwagi na obszar terytorialny, ośrodki pomocy społecznej mają możliwość wnikliwej oceny problemów występujących w środowisku i określenia potrzeb w zakresie minimalizowania i zapobiegania dysfunkcjom społecznym. Dużą rolę pełnią pracownicy socjalni, którzy poprzez pracę środowiskową animują grupy samopomocy, czy też pomagają w tworzeniu koalicji różnych partnerów na rzecz systemowych rozwiązań.

Analizując dane z poniższych tabel należy zauważyć spadek liczby pracowników zatrudnionych w ośrodkach pomocy w 2023 roku w stosunku do roku 2021, w tym również

znacznie zmalała liczba pracowników wykonujących usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, jak i również zmniejszyła się liczba pozostałych pracowników.

Tabela 8. Liczba pracowników zatrudnionych w ośrodkach pomocy społecznej na terenie powiatu plockiego w latach 2021-2023

Nazwa ośrodka pomocy społecznej	Liczba pracowników ogółem		
	Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku	14	13	13
Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bodzanowie	11	11	10
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brudzeniu Dużym	13	13	12
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bulkowie	6	7	7
Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Drobinie	10	11	11
Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gabinie	20	20	19
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łącku	10	10	11
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Małej Wsi	8	7	7
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Duninowie	7	7	7
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Radzanowie	10	10	10
Gminny Ośrodek pomocy Społecznej w Słubicach	7	7	7
Centrum Usług Społecznych w Słupnie	31	29	28
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starej Białej	14	13	13
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starożrebach	20	20	18
Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wyszogrodzie	12	15	15

Źródło: Opracowanie PCPR na podstawie danych z ośrodków pomocy społecznej

Tabela 9. Zatrudnienie w ośrodkach pomocy społecznej powiatu plockiego w latach 2021-2023 w rozbiciu na grupy pracownicze

Grupa pracownicza	Liczba osób		
	Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023
Kadra kierownicza	21	24	25
Pracownicy socjalni	54	57	55
Aspiranci pracy socjalnej	1	1	0
Pracownicy wykonujący usługi op. i spec. usługi opiekuńcze	24	22	21
Pozostali pracownicy	92	88	86
OGÓŁEM	192	192	187

Zródło: Opracowanie PCPR na podstawie danych z ośrodków pomocy społecznej

5. Problemy społeczne z perspektywy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Płocku

Na terenie powiatu płockiego funkcjonuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Płocku, które jest jednostką organizacyjną Starostwa Powiatowego w Płocku, powołaną do realizacji zadań własnych oraz zadań z zakresu administracji rządowej zleconych do realizacji przez powiat w zakresie pomocy społecznej, pieczy zastępczej, a także z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej.

Do zadań powiatu wynikających z ustawy o pomocy społecznej należy:

1. opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka – po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami;
2. prowadzenie specjalistycznego poradnictwa;
3. przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki osobom opuszczającym domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze;
4. pomoc w integracji ze środowiskiem osób mających trudności w przystosowaniu się do życia, młodzieży opuszczającej domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze, mających braki w przystosowaniu się;
5. pomoc cudzoziemcom, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy, udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, mającym trudności w integracji ze środowiskiem;
6. prowadzenie i rozwój infrastruktury domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym oraz umieszczanie w nich skierowanych osób;
7. realizacja usług wsparcia krótkoterminowego w domach pomocy społecznej;

8. prowadzenie mieszkań treningowych lub wspomagających dla osób z terenu więcej niż jednej gminy oraz powiatowych ośrodków wsparcia, w tym domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, z wyłączeniem środowiskowych domów samopomocy i innych ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
9. prowadzenie ośrodków interwencji kryzysowej;
10. udzielanie informacji o prawach i uprawnieniach;
11. szkolenie i doskonalenie zawodowe kadr pomocy społecznej z terenu powiatu;
12. doradztwo metodyczne dla kierowników i pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z terenu powiatu;
13. podejmowanie innych działań wynikających z rozeznanych potrzeb, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych;
14. sporządzanie zgodnie z art. 16a oceny w zakresie pomocy społecznej;
15. utworzenie i utrzymywanie powiatowego centrum pomocy rodzinie, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników.

Do zadań powiatu wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej należy:

1. opracowanie i realizacja 3- letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi plan rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, plan ograniczania liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz limit rodzin zastępczych zawodowych na dany rok kalendarzowy, uwzględniający założenia wynikające z planu rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, konieczność zapewnienia dzieciom z terenu powiatu rodzinnej pieczy zastępczej oraz ograniczanie liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej;
2. zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych;
3. organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia;
4. tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych;
5. prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym;

6. organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego;
7. organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania:
 - a) grup wsparcia,
 - b) specjalistycznego poradnictwa;
8. wyznaczanie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej;
9. zapewnienie przeprowadzenia przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku niezbędnych badań lekarskich;
10. wprowadzanie danych do rejestru tworzonego przez ministra właściwego do spraw rodzinnych.
11. kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej lub centrum usług społecznych dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka;
12. finansowanie:
 - a) świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych, na jego terenie lub na terenie innego powiatu,
 - b) pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne,
 - c) szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego oraz szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego;
13. sporządzanie zgodnie ze wzorami udostępnionymi drogą elektroniczną przez ministra właściwego do spraw rodziny, sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie;

14. przekazywanie do biura informacji gospodarczej informacji o powstaniu zaległości z tytułu nieponoszenia opłaty.

Do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy m.in.:

1. pomoc cudzoziemcom, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, w zakresie indywidualnego programu integracji, oraz opłacanie za te osoby składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
2. prowadzenie i rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
3. realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia;
4. udzielanie cudzoziemcom i osobom, o których mowa w art. 5a, pomocy w zakresie interwencji kryzysowej;
5. zapewnienie utrzymania oraz rozwoju systemu teleinformatycznego, a także sporządzanie sprawozdawczości i przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego.

5.1 Kwestia dziecka

Dziecko zajmuje szczególne miejsce w polityce społecznej. Jego rozwój, bezpieczeństwo i dobrostan są nie tylko wyznacznikiem kondycji rodziny, ale również całego społeczeństwa. Działalność na rzecz dzieci polega przede wszystkim na ochronie ich praw, wyrównywaniu szans życiowych poprzez ułatwienie dostępu do oświaty, służby zdrowia, wypoczynku oraz możliwości rozwoju społecznego i emocjonalnego. System opieki nad dziećmi potrzebującymi wsparcia organizują instytucje państwowe, samorządy czy organizacje pozarządowe.

Na system ten składają się m.in.:

- domy pomocy społecznej dla dzieci specjalnej troski,
- pogotowia rodzinne,
- domy dziecka,
- ośrodki szkolno-wychowawcze dla dzieci i młodzieży,
- ogniska i świetlice wychowawcze oraz kluby środowiskowe – placówki wsparcia

dziennego zapobiegające niedostosowaniu społecznemu i osamotnieniu dzieci i młodzieży oraz zapewniające pomoc rodzicom mającym trudności w wychowaniu dzieci,

- wioski dziecięce,
- ośrodki adopcyjno-opiekuńcze,
- rodziny zastępcze,
- rodzinne domy dziecka,
- młodzieżowe ośrodki wychowawcze,
- młodzieżowe ośrodki socjoterapii.

Wszystkie te placówki wyrównują szanse dzieci i młodzieży, niemniej dziecko, dla pełnego i harmonijnego rozwoju swojej osobowości, powinno wychowywać się w środowisku rodzinnym, w atmosferze szczęścia, miłości i zrozumienia.

5.2 Dziecko w środowisku

Prawidłowy rozwój psychofizyczny oraz społeczny młodego człowieka jest uwarunkowany przez wiele czynników. Jednym z kluczowych oddziaływań jest zapewnienie odpowiedniej pozycji dziecka w środowisku lokalnym poprzez formy wsparcia instytucjonalnego, w tym poradnictwa rodzinnego oraz pedagogicznego.

Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Płocku

Poradnia swym zasięgiem obejmuje przedszkola, szkoły i inne placówki oświatowe z terenu powiatu płockiego. Poradnia merytorycznie podlega Kuratorium Oświaty, organizacyjnie – Starostwu Powiatowemu w Płocku.

Celem poradni jest udzielanie dzieciom (od urodzenia) i młodzieży pomocy psychologiczno-pedagogicznej i logopedycznej, pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu, udzielanie rodzicom i nauczycielom pomocy psychologiczno-pedagogicznej związanej z wychowywaniem i kształceniem dzieci i młodzieży, a także wspomaga przedszkola, szkoły i placówki w zakresie realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych.

Zadaniem poradni jest jak najwcześniejsze diagnozowanie zaburzeń rozwojowych i niepełnosprawności dzieci i młodzieży, określenie czynników stymulujących rozwój i potrzeb edukacyjnych dzieci i wskazanie sposobów ich zaspokajania, udzielanie dzieciom i młodzieży oraz rodzicom bezpośredniej pomocy psychologicznopedagogicznej, organizowanie

i prowadzenie wspomaganie przedszkoli, szkół i placówek w zakresie realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych. Udzielana pomoc jest nieodpłatna, a korzystanie z poradni dobrowolne.

Zadania poradni są realizowane w szczególności w formie:

- porad i konsultacji,
- działalności terapeutycznej,
- działalności doradczej,
- działalności profilaktycznej i edukacyjnej,
- działalności konsultacyjnej i mediacji,
- orzekania m.in. o potrzebie: kształcenia specjalnego, indywidualnego nauczania czy zajęć rewalidacyjno – wychowawczych.

Poszczególne zadania poradni realizuje przez:

- ✓ diagnozę psychologiczną, pedagogiczną i logopedyczną;
- ✓ terapię: psychologiczną, pedagogiczną, integracji sensorycznej, metodą Warnkego, socjologiczną i logopedyczną;
- ✓ działalność profilaktyczną, tj.: profilaktyka uzależnień czy wczesne wykrywanie trudności szkolnych;
- ✓ psychoedukację – zajęcia edukacyjne dla dzieci i młodzieży, prelekcje dla rodziców i nauczycieli;
- ✓ konsultacje dla dzieci, rodziców i nauczycieli z zakresu doradztwa zawodowego;
- ✓ wydawanie orzeczeń kwalifikacyjnych do odpowiednich form kształcenia;
- ✓ diagnozy i poradnictwo w obszarze opieki nad dzieckiem upośledzonym umysłowo;
- ✓ wspieranie rozwoju dzieci szczególnie uzdolnionych.

Tabela 10. Działalność diagnostyczna Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Płocku w latach 2021-2023

Rodzaj działalności	2021	2022	2023
Liczba badań psychologicznych	668	952	1344
Liczba badań pedagogicznych	695	770	1316
Liczba badań logopedycznych	370	511	824
Liczba badań metoda Warnkego	6	6	13
Liczba diagnoz integracji sensorycznej	87	68	117
Razem	1790	2307	3614

Tabela 11. Formy pomocy udzielonej dzieciom i młodzieży w latach 2021-2023

Formy pomocy		2021	2022	2023
FORMY POMOCY POŚREDNIEJ				
Orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego dziecko lub uczeń	Z niepełnosprawnością umysłową w stopniu lekkim	70	85	83
	Z niepełnosprawnością umysłową w stopniu umiarkowanym	15	16	9
	Z niepełnosprawnością umysłową w stopniu znacznym		2	1
	Z niepełnosprawnością ruchową w tym afazja	19	27	39
	Z niepełnosprawnością sprzężoną	20	31	31
	Z autyzmem, w tym zespołem Aspergera	33	63	100
	Słabosłyszące	-	4	3
	Niesłyszące	-	-	1
	Niewidzące	4	-	-
	Słabowidzące	-	5	7
	Brak kształcenia specjalnego	4	8	12
	Niedostosowane społecznie	-	-	-
	Zagrożone niedostosowaniem społecznym	12	22	12
	Orzeczenia o potrzebie indywidualnego nauczania	30	47	52
Orzeczenie o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych		7	17	3
Razem		214	327	353
Opinie	Wczesnego wspomaganie rozwoju	65	115	121
	Indywidualizowana ścieżka kształcenia	37	33	87
	Dostosowanie wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb edukacyjnych ucznia	152	128	355
	O specyficznych trudnościach w uczeniu się	134	172	171
	Objęcie dziecka opieką psychologiczno-pedagogiczną w przedszkolu, szkole lub placówce	70	150	99
	Odroczenie spełnienia obowiązku szkolnego	13	24	22
	Zwolnienie z nauki drugiego języka	2	3	3
	Wcześniejsze przyjęcie do szkoły podstawowej	0	2	0
	Pierwszeństwo do przyjęcia do szkoły ponadpodstawowej	0	3	0
	Zezwolenie na indywidualny tok nauki	0	1	0
	Diagnoza integracji sensorycznej	87	68	117
	Ocena rozwoju psychoruchowego	226	23	126
	Doradztwo zawodowe		2	4
	Inne		0	88
Razem		786	724	1193
FORMY POMOCY BEZPOŚREDNIEJ				
Działalność terapeutyczna, doradcza i edukacyjna	Terapia logopedyczna	84	52	28
	Terapia psychologiczna	16	10	4
	Terapia pedagogiczna	10	6	5
	Terapia integracji sensorycznej	25	25	12
	Terapia metodą Warnkego	4	9	4
	Terapia SAT	3	3	4
	Trening umiejętności społecznych	11	11	-
	Konsultacje udzielane dzieciom/uczniom	9	18	7
	Konsultacje udzielane rodzicom	6	11	13
	Konsultacje udzielane nauczycielom	-	10	6

Razem	168	155	83
-------	-----	-----	----

Źródło: Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Płocku

5.3 Dziecko pozbawione opieki rodziny

Znaczącą część klientów lokalnego systemu pomocy społecznej stanowią rodziny z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi. Najczęściej niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu własnych dzieci łączy się z innymi dysfunkcjami, takimi jak: uzależnienie od środków psychoaktywnych, przemoc domowa, zaburzenia równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych, problemy w pełnieniu ról rodzicielskich, małżeńskich, zawodowych, wyrażające się m.in. w postaci niedojrzałości emocjonalnej, problemach we współżyciu z ludźmi, trudnościach adaptacyjnych, niezaradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Problemy wychowawcze w środowisku rodzinnym, szkolnym ujawniają się w postaci zachowań buntowniczych, agresywnych, konfliktowych, łamania przez dzieci i młodzież panujących obyczajów, norm i wartości.

Wyuczona bezradność prowadzi do zjawiska sieroctwa, które związane jest ze stanem pozbawienia dzieci trwale lub przejściowo, szans wychowywania we własnej rodzinie, ze względu na brak odpowiednich warunków opiekuńczo-wychowawczych. Problem sieroctwa nie jest zjawiskiem nowym. Sieroty w coraz większym stopniu pochodzą z rodzin dysfunkcyjnych, w których panuje niewłaściwa atmosfera, konflikty rodzinne, błędy wychowawcze, brak odpowiedzialności za dzieci, są zerwane więzi uczuciowe między członkami rodziny, a szczególnie w stosunku do dziecka.

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych niejednokrotnie jest podstawą do organizowania zastępczych form opieki nad dzieckiem. Jedną z najbardziej dogodnych form opieki nad dzieckiem jest rodzina zastępcza. Piecza zastępcza jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców. Ma ona charakter czasowy. Zapewnia czas potrzebny na pracę z rodziną biologiczną umożliwiającą powrót dziecka do rodziny lub gdy jest to niemożliwe dążenie do przysposobienia dziecka.

Od 01 stycznia 2012 roku weszły w życie nowe kierunki rozwiązań dotyczące pieczy zastępczej, tj. przejście zadań pieczy zastępczej z ustawy o pomocy społecznej do ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Głównym założeniem ustawy jest zorganizowanie skutecznej pomocy dla rodzin przeżywających trudności w opiekowaniu się i wychowaniu dzieci poprzez system wsparcia na poziomie gminy (asystenci rodzinni, rodziny wspierające, placówki opiekuńczo - wychowawcze wsparcia dziennego), a na poziomie powiatu (organizator pieczy zastępczej, koordynatorzy, rodziny zastępcze, całodobowe placówki opiekuńczo - wychowawcze) oraz na poziomie samorządu województwa (ośrodki

adopcyjne, interwencyjne ośrodki preadopcyjne, regionalne placówki opiekuńczo - terapeutyczne).

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców biologicznych, dziecko umieszcza się w pieczy zastępczej, którą organizuje powiat.

W okresie objętym analizą przez Powiatową Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Płockim w latach 2020-2025 Rada Powiatu Płockiego przyjęła do realizacji Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Płockim na lata 2021-2023 oraz Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Płockim na lata 2024-2026. Założone w programach cele służyły rozwojowi pieczy zastępczej zapewniającej każdemu dziecku całkowicie lub częściowo pozbawionemu opieki rodziców, umożliwienie stabilnego i bezpiecznego środowiska wychowawczego.

System pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców.

W związku z wejściem w życie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, od 1 stycznia 2012 roku nastąpił nowy podział rodzin zastępczych, według, którego formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

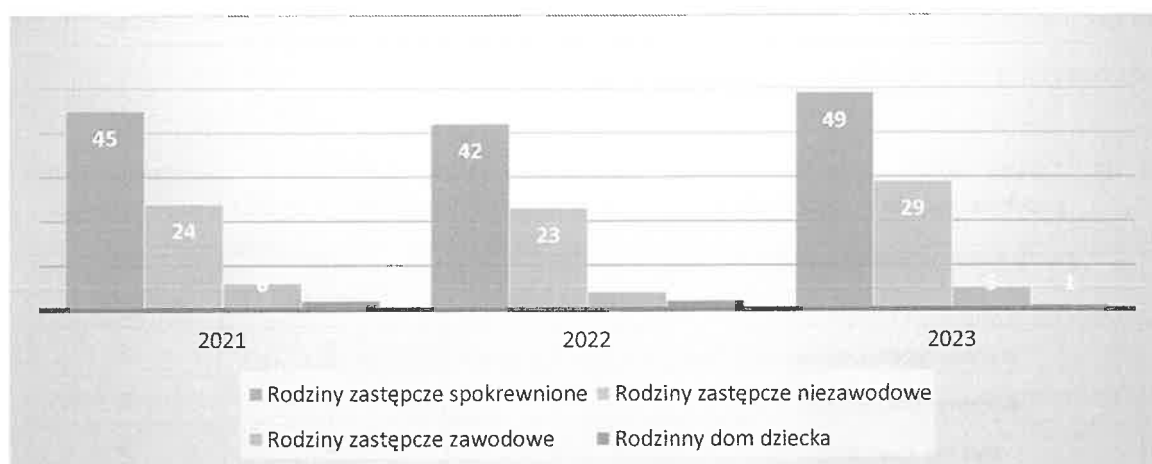
- 1) rodzina zastępcza:
 - a) spokrewniona,
 - b) niezawodowa,
 - c) zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna;
- 2) rodzinny dom dziecka,
- 3) rodziny pomocowe.

Zapisy w ustawie stworzyły nową definicję i rodzaje rodzin zastępczych.

Rodziny zastępcze:

- 1) **spokrewnione** - tworzą małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim będący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka - czyli dziadkowie i rodzeństwo dziecka,
- 2) **zawodowe lub niezawodowe** - tworzą małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, niebędący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka,
- 3) **rodziny pomocowe** – mogą sprawować opiekę nad dzieckiem w przypadku czasowego niesprawowania opieki nad dzieckiem przez rodzinę zastępczą lub rodzinny dom dziecka.

Wykres 7. Rodziny zastępcze na terenie powiatu plockiego wg typu

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Społecznej w Płocku

Tabela 12. Rodziny zastępcze w powiecie plockim w latach 2021-2023

Lp.	Formy rodzinnej pieczy zastępczej	Stan na 31.12.2021		Stan na 31.12.2022		Stan na 31.12.2023	
		Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci
1.	Rodziny spokrewnione	45	61	42	54	49	67
2.	Rodziny niezawodowe	24	36	23	37	29	49
3.	Rodziny zawodowe	6	20	4	16	5	25
4.	Rodzinny dom dziecka	2	14	2	19	1	11
Ogółem		77	131	71	126	84	152

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Społecznej w Płocku

Ilość rodzin zastępczych funkcjonujących na przestrzeni ostatnich lat w powiecie plockim wzrosła. Widoczny jest wzrost liczby rodzin zastępczych spokrewnionych (ustanawianych przez Sąd w osobach babć, dziadków i rodzeństwa) oraz rodzin zastępczych niezawodowych (ustanawianych przez Sąd w osobach cioć, wujków i osób niespokrewnionych z dzieckiem). W 2021 roku na terenie powiatu plockiego funkcjonowało 6 rodzin zastępczych zawodowych. W 2022 roku 2 rodziny zastępcze zawodowe uległy rozwiązaniu. Jednocześnie Powiat plocki pozyskuje kandydatów na rodziny zastępcze zawodowe, a co za tym idzie w roku 2023 utworzono nową rodzinę zastępczą zawodową. W 2025 r. w powiecie plockim funkcjonuje 5 rodzin zastępczych zawodowych. W 2023 roku został rozwiązany 1 rodzinny dom dziecka. Od kwietnia 2024 r. po przekształceniu 1 rodziny zastępczej niezawodowej w rodzinny dom dziecka, na terenie powiatu funkcjonują 2 rodzinne domy dziecka.

Zauważalny jest również wzrost liczby dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej. W rodzinach zastępczych zawodowych, jak i rodzinnych domach dziecka liczba umieszczonych dzieci przekracza ustawowy limit.

Tabela 13. Liczba dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności przebywających w rodzinach zastępczych w latach 2021-2023 stan na 31.12. danego roku.

Lp.	Formy rodzinnej pieczy zastępczej	2021	2022	2023
		Liczba dzieci	Liczba dzieci	Liczba dzieci
1.	Rodziny spokrewnione	8	5	8
2.	Rodziny niezawodowe	4	4	3
3.	Rodziny zawodowe	2	4	9
4.	Rodzinny dom dziecka	0	4	2
Ogółem		14	17	20

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Społecznej w Płocku

Ilość dzieci legitymujących się orzeczeniami o niepełnosprawności wzrosła, jednak warto zwrócić uwagę, że przewaga dzieci niepełnosprawnych umieszczana była w rodzinach zastępczych zawodowych oraz rodzinach zastępczych spokrewnionych. Osoby prowadzące rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka, w każdym z powyższych przypadków ubiegali się o przyznanie środków finansowych w postaci dodatku na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania dzieci.

Tabela 14. Wydatki powiatu płockiego na rodzinną pieczę zastępczą w latach 2021-2023

Lp.	Wydatki powiatu płockiego na rodzinną pieczę zastępczą, w tym: świadczenia i dodatki na utrzymanie dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej oraz środki finansowe związane z utrzymaniem rodziny zastępczej/ rodzinnego domu dziecka	2021	2022	2023
		Kwota (zł)	Kwota (zł)	Kwota (zł)
1.	Rodzina zastępcza spokrewniona	546.184,00	556.076,00	594.638,00
2.	Rodzina zastępcza niezawodowa	274.444,00	329.533,00	425.237,00
3.	Rodzina zastępcza zawodowa	715.876,00	656.313,00	726.041,00
4.	Rodzinny Dom Dziecka	372.093,00	403.965,00	386.013,00
5.	Rodzina pomocowa	0,00	0,00	220,00
Ogółem		1.908.597,00	1.945.887,00	2.132.149,00

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Społecznej w Płocku

Na przestrzeni ostatnich lat widoczny jest wzrost wydatków powiatu płockiego na rodzinną pieczę zastępczą, co spowodowane jest podwyższeniem przez Ministra Rodziny i Polityki Społecznej – wysokości kwot świadczeń przysługujących rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinne domy dziecka, jak również wzrostem liczby dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej.

Tabela 15. Liczba rodzin zastępczych w powiecie plockim w latach 2021-2023 – wg liczby dzieci – stan na dzień 31.12. danego roku.

Liczba dzieci w rodzinie zastępczej	Typ rodziny											
	Rodziny spokrewnione			Rodziny niezawodowe			Rodziny zawodowe			Rodzinne domy dziecka		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
1 dziecko	33	33	38	16	14	18	0	0	0	0	0	0
2 dzieci	8	6	6	5	5	7	1	0	0	0	0	0
3 dzieci	4	3	4	2	3	2	3	2	1	0	0	0
4 dzieci i więcej	0	0	1	1	1	2	2	2	4	2	2	1
Ogółem	45	42	49	24	23	29	6	4	5	2	2	1

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Społecznej w Płocku

Najwięcej funkcjonuje rodzin zastępczych spokrewnionych oraz rodzin zastępczych niezawodowych, w których umieszczonych jest po 1 lub po 2 dzieci, zaś rodzin zastępczych zawodowych i rodzinnych domów dziecka jest stosunkowo mało, ale umieszczana jest w nich znacznie większa ilość dzieci. W rodzinach zawodowych w przedstawionym czasookresie przebywało po 3, 4 dzieci i więcej, zaś w rodzinnych domach dziecka powyżej 4 dzieci.

Tabela 16. Wiek dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej w powiecie plockim w latach 2021-2023 – stan na dzień 31.12. danego roku.

Wiek dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej	Typ rodziny												Liczba dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej w 2023 r. - ogółem
	Rodziny spokrewnione			Rodziny niezawodowe			Rodziny zawodowe			Rodzinne domy dziecka			
	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023	
0	1	1	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	2
1-3	4	3	4	1	0	4	3	2	3	1	1	2	13
4-6	6	7	10	2	2	4	3	4	3	2	5	2	19
7-13	24	19	22	16	17	16	8	4	12	8	8	3	53
14-17	19	19	27	14	16	20	4	5	6	3	4	4	57
18-24	7	5	3	3	2	5	2	1	0	0	1	0	8
Ogółem	61	54	67	36	37	49	20	16	25	14	19	11	152

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Społecznej w Płocku

Istotną kategorią, na jaką należy zwrócić uwagę jest kwestia wieku dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie powiatu plockiego. Każdego roku w pieczy zastępczej przebywają dzieci od urodzenia do pełnoletności, a nawet do ukończenia 24 roku życia. Jednakże w ostatnich latach najwięcej dzieci przebywających w pieczy było pomiędzy 7 a 13 rokiem życia jak również od 14 do 17 roku życia, co przedstawia powyższa tabela.

Tabela 17. Liczba dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie powiatu plockiego w latach 2021-2023

Lata	Liczba dzieci przebywających w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego	Liczba dzieci przebywających w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego	Ogółem
Stan na 31.12.2021	6	11	17
Stan na 31.12.2022	6	11	17
Stan na 31.12.2023	0	17	17

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Społecznej w Płocku

W latach 2021 – 2023 Powiat Płocki dysponował Placówką Opiekuńczo – Wychowawczą Typu Rodzinnego Nr 1 w Nowym Bronowie – przeznaczoną dla 8 dzieci oraz Placówką Opiekuńczo – Wychowawczą w Wyszogrodzie – przeznaczoną dla 14 dzieci. W 2023 roku w związku z likwidacją Placówki Opiekuńczo – Wychowawczej Typu Rodzinnego Nr 1 w Nowym Bronowie zwiększyła się liczba dzieci umieszczonych w Placówce Opiekuńczo – Wychowawczej w Wyszogrodzie (dzieci zostały przeniesione).

Tabela 18. Powody umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej (rodzinnej i instytucjonalnej) na terenie powiatu plockiego w latach 2021-2023

Lp.	Powody	Lata		
		2021	2022	2023
		Liczba dzieci	Liczba dzieci	Liczba dzieci
1.	Sieroctwo	2	1	1
2.	Pólsieroctwo	12	12	10
3.	Uzależnienia rodziców	59	53	74
4.	Przemoc w rodzinie	15	14	23
5.	Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych	46	47	45
6.	Niepełnosprawność co najmniej jednego z rodziców	1	1	1
7.	Długotrwała lub ciężka choroba, co najmniej jednego z rodziców	11	12	11
8.	Ubóstwo	0	0	0
9.	Bezrobocie	0	0	0
10.	Nieodpowiednie warunki mieszkaniowe	0	0	0
11.	Pobyt za granicą co najmniej jednego z rodziców (praca zarobkowa)	1	1	1
12.	Inne	0	1	2
13.	Dzieci cudzoziemców	0	0	0
14.	Małoletnie matki	1	1	1
Ogółem		148	143	169

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Społecznej w Płocku

Głównym powodem umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej na terenie powiatu plockiego w latach 2021 – 2023 było uzależnienie rodziców (w tym od alkoholu) oraz bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych. Niepokojący jest fakt, iż z roku na rok zwiększa się ilość dzieci umieszczonych w pieczy rodzinnej z powodu przemocy występującej

w rodzinie oraz długotrwałej lub ciężkiej choroby, co najmniej jednego z rodziców. Należy nadmienić, iż na przestrzeni przedstawionych lat nie było w powiecie płockim żadnego przypadku umieszczenia dziecka w pieczy z powodu: ubóstwa, bezrobocia i nieodpowiednich warunków, jak również brak było umieszczonych dzieci cudzoziemskich.

Tabela 19. Napływ dzieci z pieczy zastępczej na terenie powiatu płockiego w latach 2021-2023

Lp.	Liczba dzieci do 18 roku życia umieszczonych w pieczy zastępczej, z tego:	Typ rodziny											
		Rodziny spokrewnione			Rodziny niezawodowe			Rodziny zawodowe			Rodzinne domy dziecka		
		2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
1.	z rodziny naturalnej	11	6	14	3	4	7	2	1	4	2	6	1
2.	z rodzinnej pieczy zastępczej	0	2	0	2	4	7	0	3	9	6	2	2
3.	z instytucjonalnej pieczy zastępczej	0	0	5	0	0	3	0	0	0	0	0	0
4.	inne	0	0	2	1	1	1	0	0	0	0	0	0
Ogółem		11	8	21	6	9	18	2	4	13	8	8	3

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Społecznej w Płocku

W latach 2021-2023 widoczny jest napływ dzieci umieszczonych we wszystkich formach rodzinnej pieczy zastępczej na terenie powiatu płockiego z rodziny naturalnej oraz z rodzinnej pieczy zastępczej.

Tabela 20. Odpływ dzieci z pieczy zastępczej na terenie powiatu płockiego w latach 2021-2023

Liczba dzieci do 18 roku z tego, które:	Typ rodziny											
	Rodziny spokrewnione			Rodziny niezawodowe			Rodziny zawodowe			Rodzinne domy dziecka		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
powróciły do rodziny naturalnej	1	1	1	1	3	1	0	0	2	0	0	0
zostały umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej	0	3	4	0	0	4	2	6	0	0	0	8
zostały umieszczone w instytucjonalnej pieczy zastępczej	5	3	0	0	2	0	0	0	1	0	0	0
zostały przysposobione	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	1	2
zostały umieszczone w młodzieżowym ośrodku wychowawczym	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
inne	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Liczba dzieci powyżej 18 roku, z tego, które	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
powróciły do rodziny naturalnej	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
założyły własne gospodarstwo domowe	4	6	3	3	2	1	0	2	1	0	2	1
Ogółem	10	15	8	4	8	6	2	8	5	0	3	11

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Społecznej w Płocku

W latach 2021-2023 można zaobserwować odpływ dzieci z pieczy zastępczej na terenie powiatu plockiego ze względu na powrót do rodziny naturalnej, umieszczenie w rodzinnej pieczy zastępczej, umieszczenie w instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz założenie własnego gospodarstwa domowego przez osoby pełnoletnie przebywające w pieczy zastępczej. W 2022 roku 1 dziecko przebywające w niezawodowej rodzinie zastępczej oraz 1 dziecko przebywające w rodzinnym domu dziecka zostało przysposobione. W 2023 roku 1 dziecko przebywające w rodzinie zastępczej zawodowej oraz 2 dzieci przebywających w rodzinnym domu dziecka zostało przysposobionych.

Tabela 21. Liczba rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka oraz dzieci objętych wsparciem koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej – w latach 2021 – 2023 – stan na dzień 31.12. danego roku.

Lata	Liczba rodzin
2021	75
2022	70
2023	82

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Społecznej w Płocku

Tabela 22. Liczba wizyt koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, placówkach oświatowych i innych instytucjach działających na rzecz dziecka i rodziny w latach 2021 – 2023

	Stan na 31.12.2021 r.	Stan na 31.12.2022 r.	Stan na 31.12.2023 r.
Rodzina	632	818	862
Szkoła	5	13	43
Inne instytucje OPS,	7	4	14
Ogółem	644	835	919

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Społecznej w Płocku

Rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka obejmuje się opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej wyznaczonego przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Koordynator rodzinnej pieczy nie może mieć pod opieką łącznie więcej niż 15 rodzin zastępczych lub rodzinnych domów dziecka. W stosunku do rodzin zastępczych nieobjętych opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, zadania koordynatora wykonuje organizator rodzinnej pieczy zastępczej.

Wszystkie rodziny zastępcze oraz dzieci przebywające w tych rodzinach są objęte opieką przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie. Poza udzielaniem świadczenia pieniężnego, Centrum utrzymuje stałe kontakty z rodzinami zastępczymi i pełni nadzór nad

przebiegiem rozwoju i warunkami życia dzieci. Spotyka się z rodzinami zastępczymi celem ustalenia, w jakim stopniu wywiązywały się one z powierzonych im funkcji opiekuńczo – wychowawczych, dokonuje ocen rodzin zastępczych.

Dzieci wychowywane w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo – wychowawczych, po osiągnięciu pełnoletności, stają się osobami usamodzielnianymi. Wybór usamodzielnienia należy zawsze do młodego człowieka w uzgodnieniu z opiekunem usamodzielnienia. Może dalej pozostać w rodzinie zastępczej kontynuując naukę, bądź opuścić rodzinę zastępczą i również kontynuować naukę. Wówczas otrzymuje pomoc na kontynuowanie nauki nawet do 25 roku życia. Jeżeli plany życiowe związane są z pracą zawodową, wówczas osoba usamodzielniana otrzymuje pomoc na usamodzielnienie i pomoc na zagospodarowanie.

Tabela 23. Formy wsparcia dla usamodzielniających się wychowanków w latach 2021-2023

Lata	Liczba wychowanków rodzin zastępczych objętych pomocą			Liczba wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych objętych pomocą		
	Kontynuowanie nauki	Usamodzielnienie	Zagospodarowanie	Kontynuowanie nauki	Usamodzielnienie	Zagospodarowanie
2021	33	5	0	10	4	0
2022	32	17	0	11	4	2
2023	27	11	1	11	3	0
Razem	92	33	1	32	11	2

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Społecznej w Płocku

Powyższe dane ukazują, iż wychowankowie opuszczający rodzinne formy pieczy zastępczej w dużej mierze kontynuują naukę i podnoszą swoje kwalifikacje. Podobna sytuację można zaobserwować w stosunku do wychowanków placówki opiekuńczo – wychowawczej.

Tabela 24. Rodzaje szkół, w których kontynuują naukę wychowankowie z zastępczych form opieki w latach 2021-2023

Poziom kształcenia	Liczba wychowanków					
	Liczba wychowanków z rodzin zastępczych			Liczba wychowanków z placówek opiekuńczo-wychowawczych		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023
wyższe	7	7	6	0	2	3
policealne	16	11	7	4	4	3
średnie	10	12	14	4	4	3
zasadnicze	0	2	0	2	1	2
gimnazjalne	0	0	0	0	0	0
Ogółem	33	32	27	10	11	11

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Społecznej w Płocku

Tabela 25. Wydatki na osoby usamodzielniane z rodzinnej pieczy zastępczej i instytucjonalnej pieczy zastępczej w latach 2021-2023

Wykaz świadczonych usług	2021		2022		2023	
	Liczba świadczeń w rodzinnej pieczy zastępczej	Liczba świadczeń w instytucjonalnej pieczy zastępczej	Liczba świadczeń w rodzinnej pieczy zastępczej	Liczba świadczeń w instytucjonalnej pieczy zastępczej	Liczba świadczeń w rodzinnej pieczy zastępczej	Liczba świadczeń w instytucjonalnej pieczy zastępczej
	Kwota	Kwota	Kwota	Kwota	Kwota	Kwota
na kontynuowanie nauki	320	94	262	105	232	97
	175.490,00	53.103,00	151.563,00	61.112,00	150.048,00	61.859,00
na usamodzielnienie	5	4	17	4	11	3
	22.118,00	23.201,00	86.392,00	30.975,00	63.885,00	25.775,00
na zagospodarowanie	0	0	0	2	1	0
	0	0	0	3.477,00	4.077,00	0
Ogółem	325	101	279	111	244	100
	197.608,00	76.304,00	237.955,00	95.564,00	218.010,00	87.634,00

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Społecznej w Płocku

Powyższa tabela przedstawia liczbę wychowanków i kwoty wypłaconej pomocy pieniężnej w latach 2021-2023 na kontynuowanie nauki, zagospodarowanie i usamodzielnienie. Z danych wynika, że wzrasta liczba wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej korzystających z pomocy finansowej na usamodzielnienie.

5.4 Przemoc domowa - Ośrodek Interwencji Kryzysowej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Płocku

Od 01.01.2024 roku w powiecie płockim działa Ośrodek Interwencji Kryzysowej, zwany dalej Ośrodkiem, który świadczy usługi społeczne w formie poradnictwa specjalistycznego oraz interwencji kryzysowej. Pomoc tego rodzaju jest udzielana w przypadku wystąpienia takiej potrzeby, wszystkim osobom i rodzinom zamieszkującym na terenie powiatu płockiego, które zgłoszą się do Ośrodka (bez względu na posiadany dochód). Tym samym, Ośrodek zapewnia mieszkańcom, w tym także dzieciom możliwość skorzystania z różnych form wsparcia, jak wsparcie emocjonalne i informacyjne, w tym psychologiczne, prawne i rodzinne. Celem tych usług jest wskazanie możliwych sposobów poradzenia sobie z trudnościami bądź kryzysami i dawanie wyboru, informowanie o innych możliwościach i miejscach udzielania pomocy, wzmacnianie posiadanych już kompetencji i umiejętności (praca na zasobach), a także towarzyszenie - poprzez zapewnienie stałej dostępności do specjalisty, który ma gotowość do wysłuchania i okazania zrozumienia. Podstawowym narzędziem wsparcia udzielanego w Ośrodku, niezależnie od formy kontaktu (bezpośredniego bądź telefonicznego) jest rozmowa, w której osoby i rodziny komunikują swoje potrzeby, zarówno werbalnie, jak i niewerbalnie (stan psychofizyczny). Udzielane podczas rozmowy wsparcie polega na przekazywaniu emocji uspokajających i podtrzymujących oraz na okazywaniu troski. Kluczowe jest budowanie poczucia bezpieczeństwa oraz tworzenie w Ośrodku przyjaznej atmosfery sprzyjającej procesom przywracania utraconej równowagi, poczucia sprawczości i autonomii, a także zapobieganiu przejściu reakcji kryzysowej w stan chronicznej niewydolności psychospołecznej.

W okresie objętym analizą przez Powiatową Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w powiecie płockim Rada Powiatu Płockiego przyjęła do realizacji Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024 -2030. Założone w programie cele służą zwiększeniu skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszeniu skali tego zjawiska w powiecie płockim. Jednym z realizatorów programu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Płocku przy udziale Ośrodka Interwencji Kryzysowej.

Działania OIK zrealizowane w roku 2024.

Tabela 26. Poradnictwo specjalistyczne i interwencja kryzysowa

L.p.	Rodzaj usługi	Liczba usług	Liczba osób
1.	Poradnictwo prawne	196	132
2.	Poradnictwo rodzinne	223	175
3.	Poradnictwo psychologiczne	266	191
4.	Interwencja kryzysowa	55	57
Łącznie liczba zrealizowanych usług		740	

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Społecznej w Płocku

Tabela 27. Profilaktyka / edukacja

L.p	Odbiorcy warsztatów	Liczba odbiorców
1.	uczniowie	296
2.	rodzice	40
3.	zawodowe rodziny zastępcze i prowadzący rodzinne domy dziecka	7
Łącznie liczba odbiorców:		343

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Społecznej w Płocku

5.5 Kwestia niepełnosprawności

Niepełnosprawność stanowi jeden z istotnych problemów współczesnego świata, zarówno ze względu na skalę zjawiska, jak i jego konsekwencje społeczne oraz ekonomiczne. Szacuje się, że osoby niepełnosprawne stanowią około 14,3% populacji, co czyni tę grupę jedną z największych mniejszości społecznych.

Przyczyny niepełnosprawności są wieloaspektowe. Do najważniejszych zalicza się: wzrastającą zachorowalność na choroby cywilizacyjne, niewydolność systemu ochrony zdrowia oraz niedostateczną promocję zdrowego stylu życia, trudne i niejednokrotnie szkodliwe warunki pracy, zagrożenia komunikacyjne, niską świadomość zdrowotną społeczeństwa oraz marginalizację zdrowia jako wartości nadrzędnej.

Wiedza społeczna na temat funkcjonowania osób niepełnosprawnych, ich potrzeb i możliwości, nadal pozostaje ograniczona. Grupa ta nie jest jednorodna – różnicuje ją nie tylko stopień niepełnosprawności, ale także rodzaj schorzenia, możliwości podjęcia pracy, poziom integracji społecznej czy dostęp do wsparcia środowiskowego. Rodziny, w których występuje niepełnosprawność, szczególnie narażone są na zjawiska ubóstwa, niedostatku oraz problemy opiekuńczo-wychowawcze. W praktyce bowiem niepełnosprawność jednej osoby dotyka całego systemu rodzinnego, wpływając na wszystkie jego funkcje. Z tego względu pomoc powinna obejmować nie tylko jednostkę, ale i całą rodzinę.

Kwestie związane z rehabilitacją społeczną i zawodową oraz zatrudnieniem osób niepełnosprawnych reguluje ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. Zgodnie z nią niepełnosprawność definiowana jest jako trwała lub okresowa niezdolność do pełnienia ról społecznych z powodu naruszenia sprawności organizmu, w szczególności prowadząca do niezdolności do pracy.

Wyróżnia się trzy stopnie niepełnosprawności:

- znaczny – obejmuje osoby niezdolne do pracy lub zdolne jedynie do pracy w warunkach chronionych, wymagające stałej lub długotrwałej pomocy w związku z brakiem samodzielnej egzystencji,
- umiarkowany – dotyczy osób niezdolnych do pracy albo zdolnych do jej wykonywania jedynie w warunkach chronionych lub wymagających czasowej bądź częściowej pomocy,
- lekki – odnosi się do osób, u których naruszenie sprawności organizmu powoduje istotne ograniczenia w pracy zawodowej lub pełnieniu ról społecznych, kompensowane przy pomocy środków technicznych lub ortopedycznych.

Pojęcie niezdolności do samodzielnej egzystencji oznacza taki stopień dysfunkcji organizmu, który uniemożliwia samodzielne zaspokajanie podstawowych potrzeb życiowych, takich jak samoobsługa, poruszanie się czy komunikacja. Na poziomie lokalnym zadania w zakresie orzekania o niepełnosprawności realizują powiatowe zespoły ds. orzekania o niepełnosprawności. W powiecie plockim funkcjonuje Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności, który – w oparciu o przepisy ustawy oraz rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. – wydaje orzeczenia w trzech obszarach:

1. o niepełnosprawności – w przypadku osób do 16. roku życia,
2. o stopniu niepełnosprawności – dla osób powyżej 16. roku życia,
3. o wskazaniach do ulg i uprawnień – dla osób posiadających wcześniejsze orzeczenia o inwalidztwie lub niezdolności do pracy.

W oparciu o dane statystyczne przygotowane przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Płocku dokonano analizy liczby wydanych orzeczeń dla mieszkańców powiatu plockiego w latach 2021–2023. Wyniki tej analizy pozwalają określić zarówno dynamikę zjawiska, jak i strukturę populacji osób niepełnosprawnych w regionie, a także wskazują na potrzebę podejmowania działań na rzecz ich aktywizacji społecznej i zawodowej oraz wsparcia rodzin dotkniętych problemem niepełnosprawności.

Tabela 28. Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności

Stopień niepełnosprawności	Liczba wydanych orzeczeń		
	2021	2022	2023
Lekki	177	208	184
Umiarkowany	606	690	822
Znaczny	345	409	582
Ogółem	1128	1307	1588

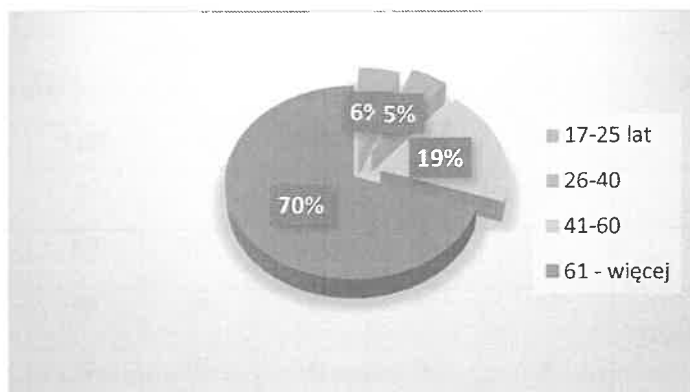
Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Płocku

Tabela 29. Liczba wydanych orzeczeń wg wieku i płci

LATA	WIEK							PŁEĆ	
	0-3	4-7	8-16	17-25	26-40	41-60	61-...	K	M
2021	55	54	111	116	118	409	485	649	699
2022	71	78	130	115	141	429	622	806	780
2023	70	91	165	152	140	524	772	933	981
RAZEM	196	223	406	383	399	1362	1879	2388	2460

Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Płocku

Wykres 8. Liczba wydanych orzeczeń dla osób powyżej 17 roku życia w 2023 r.

Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Płocku

Tabela 30. Liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności ze względu na stopień wykształcenia w latach 2021-2023

LATA	WYKSZTAŁCENIE					ZATRUDNIENIE	
	mniej niż podstawowe	podstawowe	zasadnicze	średnie	wyższe	TAK	NIE
2021	120	238	383	295	92	237	891
2022	149	266	404	364	124	243	1064
2023	187	350	475	423	153	295	1293
RAZEM	456	854	1262	1082	369	775	3248

Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Płocku

Tabela 31. Liczba i cel przyjętych wniosków – osoby przed 16 rokiem życia

Liczba i cel złożenia wniosku	2021	2022	2023
Zasilek pielęgnacyjny	127	112	137
Zasilek stały	113	197	203
Inne	6	3	11
Ogółem	246	312	351

Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Płocku

Tabela 32. Liczba wydanych orzeczeń według przyczyn niepełnosprawności i wieku

Przyczyny niepełnosprawności	Liczba wydanych orzeczeń					
	Osoby przed 16 rokiem życia			Osoby po 16 roku życia		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023
01-U upośledzenie umysłowe	12	16	8	26	29	27
02-P choroby psychiczne	6	13	11	127	144	148
03-L zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu	27	24	30	48	60	77
04-O choroby narządu wzroku	5	8	5	20	20	25
05-R upośledzenie narządu ruchu	22	26	28	364	421	513
06-E epilepsja	10	9	12	18	12	15
07-S choroby układu oddechowego i krążenia	14	21	17	158	155	238
08-T choroby układu pokarmowego	5	3	7	62	65	69
09-M choroby układu moczowo-płciowego	2	5	4	73	91	113
10-N choroby neurologiczne	26	48	69	155	219	245
11-I Inne	39	38	30	61	74	86
12-C całościowe zaburzenia rozwojowe	52	68	105	16	17	32
Ogółem	220	279	326	1128	1307	1588

Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Płocku

Tabela 33. Liczba i cel przyjętych wniosków – osoby po 16 roku życia

Liczba i cel złożenia wniosku	2021	2022	2023
Odpowiednie zatrudnienie	315	307	315
Szkolenie	0	1	0
Uczestnictwo w terapii zajęciowej	42	23	36
Konieczność zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	184	129	102
Korzystanie z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji	228	250	343
Zasiłek stały	0	0	0
Zasiłek pielęgnacyjny	258	394	405
Korzystanie z karty parkingowej	161	293	362
Inne	79	86	123
Ogółem	1267	1483	1686

Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Płocku

Z powyższych danych wynika, że najliczniejszą grupą osób niepełnosprawnych w powiecie płockim, które w latach 2021-2023 otrzymały orzeczenia, stanowią osoby z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności. 70 % osób niepełnosprawnych liczy 60 lat

i więcej, a 19 % jest w wieku 41-60 lat. Najczęstszą przyczyną niepełnosprawności wśród osób przed 16 rokiem życia, orzekanych w powiecie w latach 2021-2023 stanowią: całościowe zaburzenia rozwojowe, choroby neurologiczne, zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu, upośledzenie narządu ruchu. Natomiast wśród osób powyżej 16 roku życia: upośledzenie narządu ruchu, choroby neurologiczne, choroby układu oddechowego i krążenia, choroby psychiczne.

W kontekście problemów, trudności i barier, z jakimi osoby z niepełnosprawnościami zmagają się w codziennym życiu, szczególnego znaczenia nabiera rehabilitacja społeczna i zawodowa. Stanowi ona podstawowy instrument wyrównywania szans oraz przeciwdziałania marginalizacji tej grupy społecznej.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, rehabilitacja osób niepełnosprawnych oznacza zespół działań organizacyjnych, leczniczych, psychologicznych, technicznych, szkoleniowych, edukacyjnych i społecznych. Celem tych działań jest osiągnięcie – przy aktywnym udziale osób niepełnosprawnych – możliwie najwyższego poziomu ich funkcjonowania, jakości życia oraz integracji społecznej.

- Rehabilitacja zawodowa ukierunkowana jest na ułatwienie osobie niepełnosprawnej uzyskania i utrzymania zatrudnienia oraz rozwoju zawodowego. Realizuje się ją poprzez dostęp do poradnictwa zawodowego, szkoleń i kursów kwalifikacyjnych, a także pośrednictwa pracy.
- Rehabilitacja społeczna ma na celu umożliwienie osobom z niepełnosprawnościami pełnego uczestnictwa w życiu społecznym. Obejmuje ona przede wszystkim wyrabianie zaradności osobistej, wzmacnianie aktywności społecznej oraz kształtowanie umiejętności samodzielnego pełnienia ról społecznych.

Na szczeblu powiatu plockiego zadania w tym zakresie realizują następujące instytucje:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Płocku – w zakresie rehabilitacji społecznej,
- Powiatowy Urząd Pracy w Płocku – w zakresie rehabilitacji zawodowej.

Realizacja zadań powiatu odbywa się w szczególności dzięki dofinansowaniu ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

W powiecie plockim w ramach działań z zakresu rehabilitacji społecznej realizowane są następujące formy wsparcia:

- zaopatrzenie osób niepełnosprawnych w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze,

- dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych oraz ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych,
- wspieranie działań w obszarze sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych,
- likwidacja barier architektonicznych, komunikacyjnych i technicznych, adekwatnie do indywidualnych potrzeb,
- dofinansowanie kosztów tworzenia i funkcjonowania warsztatów terapii zajęciowej (WTZ).

Poniższe tabele przedstawiają dane szczegółowe na temat realizowanych w powiecie płońskim zadań z zakresu rehabilitacji społecznej.

Tabela 34. Liczba przyznanych i wypłaconych dofinansowań w latach 2021-2023 wg rodzaju barier

Rodzaj bariery	2021		2022		2023	
	Liczba osób	Kwota	Liczba osób	Kwota	Liczba osób	Kwota
Dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych	21	214.338,00	21	161.350,00	5	272.309,90
Dofinansowanie do likwidacji barier w komunikowaniu się	26	69.070,00	17	54.498,00	25	89.474,64
Dofinansowanie do likwidacji barier technicznych	13	51.575,00	17	65.381,00	14	69.027,50
RAZEM	60	334.983,00	55	281.229,00	58	430.812,04

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Płońku

Tabela 35. Liczba przyznanych i wypłaconych dofinansowań w latach 2021-2023 – zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze

Lata	Przyznane dofinansowanie			
	Przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze		Sprzęt rehabilitacyjny	
	Ilość osób	Kwota	Ilość osób	Kwota
2021	147	194.738,00	18	60.481,00
2022	174	448.605,00	19	66.912,00
2023	245	602.706,14	32	106.073,79

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Płońku

Tabela 36. Liczba osób ubiegających się o dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych a liczba osób, którym przyznano dofinansowanie (wraz z opiekunami) w latach 2021-2023

Lata	Liczba osób ubiegających się	Liczba osób – przyznane dofinansowanie	Stopień zaspokojenia potrzeb - %
2021	115	63	54
2022	214	86	40
2023	212	159	75

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Płocku

Tabela 37. Liczba osób niepełnosprawnych korzystająca z dofinansowania i wysokość środków na poszczególnych zadaniach w latach 2021-2023

Zadania	2021		2022		2023	
	Liczba osób	Kwota	Liczba osób	Kwota	Liczba osób	Kwota
Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych	63	89.476,00	86	119.695,00	159	207.783,00
Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	165	255.219	193	515.517,00	277	708.779,93
Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych	60	334.983,00	55	281.229,00	58	430.812,04
Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych	11	57.124,40	13	88.586,38	14	62.515,67
Dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej	5	6.074.880,00	6	7.250.880,00	6	8.258.880,00

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Płocku

Od 2012 roku Powiat Płocki za pośrednictwem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Płocku realizuje pilotażowy program „Aktywny samorząd”, którego głównym celem jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji. Formy i zakres pomocy udzielanej w ramach programu:

- 1. Moduł I** – likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową,
- 2. Moduł II** – pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym;
 - a) opłata za naukę (czesne),
 - b) dodatek na pokrycie kosztów kształcenia (nie podlega rozliczeniu).

Tabela 38. Rodzaje i formy wsparcia dla osób niepełnosprawnych w ramach pilotażowego programu „Aktywny Samorząd” w latach 2021-2023

„Aktywny samorząd”	2021		2022		2023	
	Liczba osób	Kwota wypłacona	Liczba osób	Kwota wypłacona	Liczba osób	Kwota wypłacona
MODUŁ I	34	288.749,99	25	200.105,12	22	241.129,09
MODUŁ II	47	99.104,49	27	94.379,00	21	85.029,50
Razem	81	387.854,48	52	294.484,12	43	326.158,59

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Płocku

W powiecie płockim w okresie 2021-2023 realizowany był „Program wyrównywania różnic między regionami”. Celem strategicznym programu jest wyrównywanie szans oraz zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do rehabilitacji zawodowej i społecznej ze szczególnym uwzględnieniem osób zamieszkujących regiony słabiej rozwinięte gospodarczo i społecznie, a działania podjęte w ramach realizacji programu zgodne są z priorytetowymi kierunkami interwencji, takimi jak: zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym, zmniejszenie ubóstwa w grupach najbardziej nim zagrożonych czy zwiększenie aktywności zawodowej. Realizację tego programu przedstawia poniższa tabela.

Tabela 39. Realizacja „Programu wyrównywania różnic między regionami” w powiecie płockim w latach 2021-2023

Rok	Podmiot na rzecz, którego zostało przyznane dofinansowanie z PFRON	Cel dofinansowania	Kwota dofinansowania	Ogółem
2021	Brak wniosków	-	-	-
2022	DPS w Zakrzewie dla WTZ w Zakrzewie	Zakup mikrobusu	120.000,00	120.000,00
2023	DPS im. J.Kuronia w Wyszogrodzie	Zakup mikrobusu	135.000,00	870.000,00
	DPS w Koszelewie	Zakup mikrobusu	135.000,00	
	Zespół szkół Specjalnych w Goślicach	Zakup autobusu	330.000,00	
	Fundacja Panaceum	Zakup mikrobusu	135.000,00	
	Miasto i Gmina Gąbin	Zakup mikrobusu	135.000,00	

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Płocku

Możliwość wykorzystania funduszy europejskich oraz otwartość na wszelkie zmiany usprawniające działalność instytucji samorządowych i organizacji pozarządowych, a także

znajomość najistotniejszych problemów społecznych występujących w powiecie dają ogromną nadzieję na skuteczną pomoc w sektorze społecznym.

Na rzecz osób niepełnosprawnych w powiecie plockim działa Powiatowa Społeczna Rada do Spraw Osób Niepełnosprawnych, która została powołana przez Starostę Powiatu Płockiego, jako organ opiniodawczo-doradczy. Do zakresu działań Powiatowej Społecznej Rady do Spraw Osób Niepełnosprawnych należy inspirowanie przedsięwzięć zmierzających do integracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, realizacja praw osób niepełnosprawnych, opiniowanie projektów programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych, ocena realizacji programów, oraz opiniowanie projektów uchwał i programów przyjmowanych przez radę powiatu pod kątem ich skutków dla osób niepełnosprawnych. Członkowie Społecznej Rady opiniują również projekty uchwał Rady Powiatu dotyczące problematyki osób niepełnosprawnych.

W powiecie plockim realizowany jest „Powiatowy program działań na rzecz osób niepełnosprawnych”.

5.6 Domy pomocy społecznej, środowiskowe domy samopomocy

Najbardziej rozpowszechnioną formą wsparcia instytucjonalnego są domy pomocy społecznej. Głównym celem działalności tych placówek jest zapewnienie opieki, wsparcia bytowego, społecznego, zdrowotnego oraz duchowego w sposób umożliwiający godne życie osobom niepełnosprawnym i starszym. Domy pomocy społecznej są przeznaczone dla osób, które nie mogą otrzymać niezbędnej opieki i wsparcia we własnym środowisku. Ze względu na podeszły wiek, schorzenia, warunki rodzinne, mieszkaniowe, materialne oraz sytuację życiową, te osoby wymagają stałej opieki i wsparcia.

Na terenie powiatu plockiego funkcjonuje 6 domów pomocy społecznej, tj.:

1. Dom Pomocy Społecznej im. Błogosławionego Arcybiskupa Antoniego Juliana Nowowiejskiego w Brwilnie, przeznaczony dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie, dysponujący 140 miejscami;
2. Dom Pomocy Społecznej w Goślicach, przeznaczony dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie, dysponujący 128 miejscami;
3. Dom Pomocy Społecznej w Koszelewie, przeznaczony dla osób w podeszłym wieku oraz osób przewlekłe somatycznie chorych, dysponujący 100 miejscami;
4. Dom Pomocy Społecznej „Nad Jarem” w Nowym Miszewie, przeznaczony dla osób przewlekłe chorych i dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie, dysponujący 186 miejscami;
5. Dom Pomocy Społecznej im Jacka Kuronia w Wyszogrodzie przeznaczony dla osób przewlekłe somatycznie chorych, dysponujący 34 miejscami;
6. Dom Pomocy Społecznej w Zakrzewie, przeznaczony dla osób przewlekłe psychicznie chorych, dysponujący 84 miejscami.

Wymienione powyżej Domy posiadają łącznie 672 miejsca statutowe. Na koniec 2023 roku w tych placówkach przebywało 678 osób, w tym 295 mieszkańców powiatu plockiego. Pozostałe 383 osoby to mieszkańcy skierowani z gmin spoza powiatu.

Tabela 40. Liczba mieszkańców umieszczonych w domach pomocy społecznej powiatu plockiego w latach 2021-2023

Lp	Nazwa domu pomocy społecznej	Liczba mieszkańców					
		2021		2022		2023	
		Liczba miejsc	Stan mieszkańców na dzień 31.12.2021 r.	Liczba miejsc	Stan mieszkańców na dzień 31.12.2022 r.	Liczba miejsc	Stan mieszkańców na dzień 31.12.2023 r.
1.	DPS w Brwilnie	140	141	140	136	140	143
2.	DPS w Goślicach	128	124	128	129	128	128
3.	DPS w Koszelewie	100	93	100	101	100	104
4.	DPS w Nowym Miszewie	186	185	186	185	186	187
5.	DPS w Wyszogrodzie	34	28	34	33	34	34
6.	DPS w Zakrzewie	84	83	84	82	84	82
Ogółem		672	654	672	666	672	678

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Płocku

Tabela 41. Liczba mieszkańców z terenu powiatu plockiego zamieszkujących w domach pomocy społecznej – stan na 31.12.2023 r.

Nazwa DPS	Liczba mieszkańców			Udział procentowy mieszkańców powiatu
	Ogółem	z powiatu plockiego	pozostali	
DPS w Brwilnie	143	43	100	30,07 %
DPS w Goślicach	128	38	90	29,69%
DPS w Koszelewie	104	84	20	80,77 %
DPS w Nowym Miszewie	187	97	90	51,87 %
DPS w Wyszogrodzie	34	20	14	58,82 %
DPS w Zakrzewie	82	13	69	15,85 %
Ogółem	678	295	383	43,51 %

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Płocku

Z powyższego zestawienia wynika, że na koniec 2023 roku procentowy udział mieszkańców pochodzących z terenu powiatu plockiego w ogólnej liczbie mieszkańców domów pomocy społecznej wyniósł 43,51%. Udział ten różnił się w poszczególnych placówkach — najwięcej, bo 80,77 % mieszkańców powiatu plockiego zamieszkiwało w Domu Pomocy Społecznej w Koszelewie, a najmniej 15,85 % w Domu Pomocy Społecznej w Zakrzewie.

Większość mieszkańców domów pomocy społecznej stanowiły osoby w wieku średnim i starsze. Strukturę wiekową przedstawia poniższa tabela.

Tabela 42. Struktura wiekowa ogółem mieszkańców domów pomocy społecznej powiatu plockiego w latach 2021-2023

Rok	Ogółem	Struktura wiekowa									
		Do 18 lat	% ogółu	19-40 lat	% ogółu	41-60 lat	% ogółu	61-74 lat	% ogółu	powyżej 74 lat	% ogółu
2021	654	14	2,14	165	25,23	203	31,04	195	29,82	77	11,77
2022	666	18	2,70	165	24,77	207	31,08	197	29,58	79	11,86
2023	678	19	2,80	161	23,75	217	32,00	194	28,61	87	12,83

Z analizy danych ujętych w powyższej tabeli wynika, że w latach 2021-2023 największą grupę stanowili mieszkańcy w wieku od 41 do 60 roku życia. W roku 2023 stanowili oni 32,00 % ogółu osób umieszczonych w domach pomocy społecznej prowadzonych przez powiat płocki. Najmniej liczną grupę stanowili mieszkańcy w wieku do 18 roku życia.

Wszystkie domy pomocy społecznej są placówkami koedukacyjnymi, przy czym liczba mężczyzn w stosunku do kobiet jest prawie dwukrotnie większa. Procentowy udział mężczyzn w stosunku do ogółu mieszkańców na przestrzeni lat 2021 – 2023 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 43. Podział mieszkańców domów pomocy społecznej powiatu płockiego ze względu na płeć w latach 2021 – 2023

Rok	Ogółem mieszkańców	Mężczyźni	Kobiety	% udział mężczyzn do ogółu mieszkańców
2021	654	411	243	62,84
2022	666	422	244	63,36
2023	678	421	257	62,09

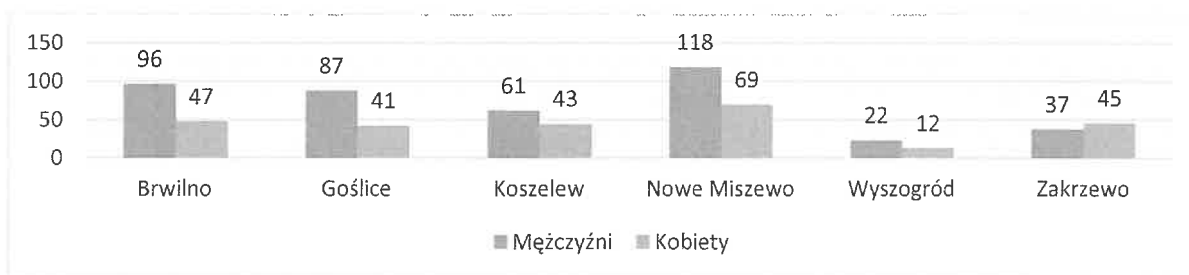
Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Płocku

Tabela 44. Podział mieszkańców ze względu na płeć w poszczególnych domach pomocy społecznej prowadzonych przez powiat płocki – stan na dzień 31.12.2023 r.

Nazwa domu	Ogółem mieszkańców	Mężczyźni	Kobiety	% udział mężczyzn do ogółu mieszkańców
DPS w Brwilnie	143	96	47	67,13
DPS w Goślicach	128	87	41	67,97
DPS w Koszelewie	104	61	43	58,65
DPS w Nowym Miszewie	187	118	69	63,10
DPS w Wyszogrodzie	34	22	12	64,70
DPS w Zakrzewie	82	37	45	45,12
Ogółem	678	421	257	61,04

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Płocku

Wykres 9. Podział mieszkańców domów pomocy społecznej ze względu na płeć w powiecie płockim w 2023 r.

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Płocku

W 2023 roku najwięcej mężczyzn zamieszkiwało w DPS w Goślicach – 67,97%, podobnie jak w DPS w Brwilnie – 67,13%. Natomiast w DPS w Zakrzewie odnotowano niewielką przewagę kobiet, gdzie mężczyźni stanowili 45,12% ogółu mieszkańców.

W latach 2021-2023 przyjęto do domów pomocy społecznej ogółem 216 osób. Tabela nr 46 przedstawia przyjęcia w poszczególnych placówkach.

Tabela 45. Liczba mieszkańców przyjętych do domów pomocy społecznej w latach 2021-2023

Nazwa domu	Przyjęcia w latach						Ogółem
	2021		2022		2023		
	Wg starych zasad	Wg nowych zasad	Wg starych zasad	Wg nowych zasad	Wg starych zasad	Wg nowych zasad	
DPS Brwilno	0	15	0	12	0	17	44
DPS Goślice	0	1	0	7	0	3	11
DPS Koszelew	0	20	0	26	0	29	75
DPS Miszewo	0	23	0	14	0	17	54
DPS Wyszogród	0	3	0	9	0	4	16
DPS Zakrzewo	0	7	0	5	0	4	16
Ogółem	0	69	0	73	0	74	216

Zródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Płocku

Osoby kierowane były do domów pomocy społecznej przez gminy, właściwe dla miejsca ich dotychczasowego zamieszkania, które ustalały również koszty odpłatności za pobyt mieszkańca w placówce.

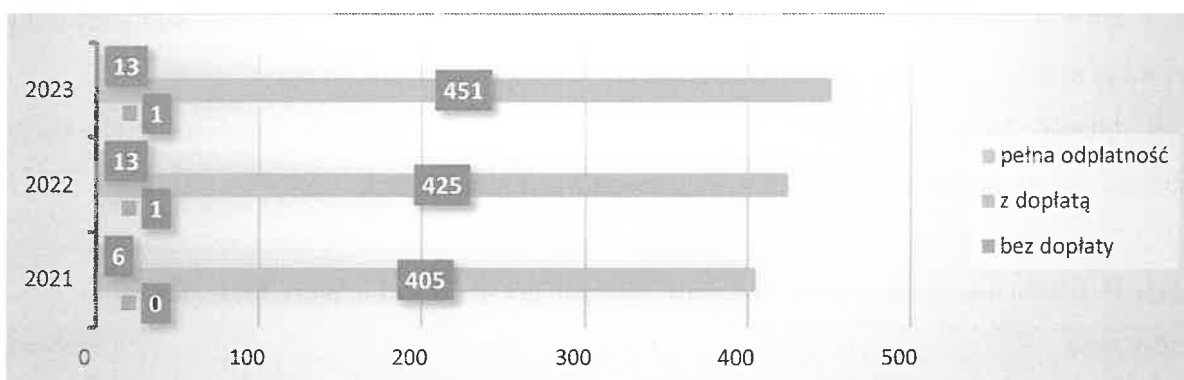
Tabela 46. Odpłatność mieszkańców za pobyt w domu pomocy społecznej powiatu płockiego w latach 2021-2023 - dotyczy mieszkańców kierowanych przez gminy.

Lata	Bez dopłaty gminy	Z dopłatą gminy	Pełna odpłatność gminy
2021	0	405	6
2022	1	425	13
2023	1	451	13

Zródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Płocku

Z informacji zawartych w powyższej tabeli wynika, iż w latach 2021-2023 koszty odpłatności za pobyt mieszkańców w domach pomocy społecznej ponosiły głównie gminy. Na koniec 2023 roku na 465 osób skierowanych przez gminy tylko 1 osoba pokrywała koszty pobytu. Opłata wnoszona była przez podopiecznego domu pomocy społecznej oraz jego rodzinę. Natomiast gminy jako organy kierujące do placówek dopłacały do kosztu utrzymania 451 osób. W przypadku 13 osób gminy pokrywały całkowity koszt pobytu mieszkańców w placówkach, co świadczy o trudnej sytuacji materialnej tych mieszkańców i braku możliwości poniesienia przez nich kosztów opieki.

Wykres 10. Odpłatność mieszkańców za pobyt w DPS z dopłatą gmin w latach 2021-2023

Zródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Płocku

Inną formą wsparcia instytucjonalnego są środowiskowe domy samopomocy, które odgrywają istotną rolę w zapewnianiu pomocy i integracji osobom potrzebującym wsparcia, przygotowują do życia w społeczeństwie oraz funkcjonowania w środowisku.

W powiecie płockim funkcjonują 3 środowiskowe domy samopomocy, tj.:

- Środowiskowy Dom Samopomocy w Wyszogrodzie, o charakterze ponadgminnym;
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Starych Świącicach, o charakterze gminnym;
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Słupnie, o charakterze gminnym.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Wyszogrodzie jest ośrodkiem dziennego wsparcia Typu B dla 30 dorosłych osób z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim, znacznym i umiarkowanym, a także dla osób z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, jeśli jednocześnie występują inne zaburzenia, zwłaszcza neurologiczne.

Dom funkcjonuje w godz. 7:30-15:30 w dni powszednie od poniedziałku do piątku. Placówka świadczy usługi osobom wymagających wsparcia w przezwyciężaniu ich trudnych sytuacji życiowych i postępowania rehabilitacyjnego zmierzającego do osiągnięcia przez nie poprawy funkcjonowania w życiu codziennym.

Cele działalności ŚDS w Wyszogrodzie:

- stworzenie systemu oparcia społecznego, dla osób posiadających decyzje kierujące do ŚDS, poprzez świadczenie usług dziennych w zakresie integracji, aktywizacji oraz wsparcia terapeutycznego, ukierunkowanych na naukę, podtrzymywanie i rozwijanie różnorodnych umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia. Oparcie dotyczy również partnerskiej rady i pomocy w sprawach związanych ze współżyciem społecznym, gospodarowaniem budżetem, załatwianiem spraw poza domem,

wykonywaniem różnych zajęć i prac, aktywnym spędzaniem wolnego czasu, motywowaniem do pracy, utrzymywanie kontaktów z rodziną i przyjaciółmi.

- zapewnienie wsparcia osobom, które z powodu niepełnosprawności intelektualnej mają trudności w życiu codziennym, w tym w kształtowaniu prawidłowych stosunków z otoczeniem w zakresie edukacji, zatrudnienia oraz zaspokajania potrzeb bytowych, których samodzielnie nie są w stanie przezwyciężyć wykorzystując posiadane uprawnienia, środki i możliwości.
- tworzenie warunków umożliwiających większy dostęp do szeroko pojmowanych świadczeń rehabilitacji społecznej, socjoterapii, psychoterapii i oddziaływań usprawniających,
- stwarzanie warunków dla zaspokajania potrzeb rekreacyjno – kulturalnych, samorealizacji, wzbudzania i rozwijania zainteresowań.
- aktywne wspieranie rodzin osób niepełnosprawnych poprzez wsparcie psychologiczne, edukowanie, możliwość współuczestniczenia w realizacji indywidualnych planów postępowania wspierająco - aktywizującego poszczególnych Uczestników. Stała współpraca z rodziną/opiekunami Uczestników,
- kształtowanie u Uczestników zachowań prozdrowotnych oraz umiejętności radzenia sobie z trudnościami wynikającymi z niepełnosprawności i chorób współistniejących.
- praca nad poprawą funkcjonowania w codziennym życiu w miejscu zamieszkania poprzez rozwijanie kontaktów społecznych i integrowanie Uczestników z ich środowiskiem lokalnym, w tym rodzinnym,
- motywowanie do celowej aktywności , w tym do aktywności zawodowej,
- kształtowanie wśród Uczestników Domu właściwych postaw społecznych, nauka pełnienia różnorodnych ról społecznych-członka rodziny, klienta, sąsiada, pacjenta, pracownika, turysty, petenta itp.,
- zapewnienie Uczestnikom niezbędnej opieki, godnego traktowania, spokoju, poczucia bezpieczeństwa,
- kształtowanie właściwych postaw społecznych, nauka tolerancji wobec odmiennych zachowań osób z różnorodnymi niepełnosprawnościami w tym intelektualnymi,
- zwiększanie poczucia własnej wartości oraz pewności siebie w kontaktach interpersonalnych,
- motywowanie do życia w trzeźwości Uczestników z problemem alkoholowym,

- motywowanie do leczenia, wytwarzanie nawyku systematycznego przyjmowania leków, praca nad świadomością choroby i jej konsekwencjami,
- poprawa ogólnego stanu zdrowia i wydolności fizycznej Uczestników,
- profilaktyka zdrowia psychicznego i somatycznego.

Wyznaczone cele realizowane są poprzez świadczenie usług w ramach indywidualnych oraz zespołowych treningów umiejętności społecznych polegających na nauce, rozwijaniu oraz podtrzymywaniu umiejętności niezbędnych do prawidłowego i aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym i kulturalnym dającego zadowolenie z życia, z zachowaniem związków rodzinnych oraz poczucia bliskich więzi z ludźmi oraz środowiskiem lokalnym, w warunkach bezpieczeństwa i akceptacji.

Dom świadczy usługi obejmujące w szczególności:

1. Trening funkcjonowania w życiu codziennym;
2. Trening umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów;
3. Trening umiejętności komunikacyjnych, w tym z wykorzystaniem alternatywnych i wspomagających sposobów porozumiewania się;
4. Trening umiejętności spędzania czasu wolnego, rozwijania pasji i zainteresowań w tym trening aktywności twórczej;
5. Poradnictwo psychologiczne;
6. Pomoc w załatwianiu spraw urzędowych;
7. Pomoc w dostępie do świadczeń zdrowotnych;
8. Niezbędną opiekę dla Uczestników;
9. Terapię ruchową;
10. Terapię zajęciową;
11. Codzienny gorący posiłek przygotowywany w ramach treningu kulinarnego;
12. Trening przygotowujący osoby niepełnosprawne do uczestnictwa w warsztatach terapii zajęciowej lub do podjęcia zatrudnienia na otwartym lub chronionym rynku pracy;
13. Transport – dowożenie na zajęcia z miejsca zamieszkania i odwożenie po zajęciach.

Zakres świadczonych w ŚDS usług, a także stosowane metody, formy i techniki oddziaływań terapeutycznych dostosowane są do indywidualnych potrzeb, oczekiwań i możliwości poszczególnych Uczestników.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Starych Świącicach został utworzony w lutym 2016 roku jako jednostka organizacyjna Gminy Mała Wieś. Funkcjonuje w oparciu o środki

finansowe przeznaczone na realizację zadań zleconych z zakresu administracji rządowej, przekazywane przez Wojewodę Mazowieckiego.

Placówka zapewnia dzienny pobyt dla 30 uczestników – osób z niepełnosprawnością intelektualną oraz osób przewlekłe psychicznie chorych (typ AB), wymagających wsparcia oraz oddziaływań o charakterze rehabilitacyjnym. Uczestnikami Domu mogą być mieszkańcy z terenu gmin: Mała Wieś, Bulkowo oraz Bodzanów.

Cele działalności ŚDS koncentrują się na:

- poprawie jakości życia uczestników,
- wspieraniu prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie,
- przeciwdziałaniu marginalizacji i wykluczeniu społecznemu,
- rozwijaniu samodzielności oraz integracji społecznej, rozumianej jako przywracanie możliwości pełnienia ról społecznych dostępnych w lokalnej wspólnocie.

ŚDS zapewnia uczestnikom wsparcie społeczne poprzez świadczenie usług dostosowanych do indywidualnych potrzeb. Realizowane działania obejmują różnorodne treningi, zajęcia, warsztaty i terapie, które służą rozwijaniu umiejętności niezbędnych w codziennym życiu. Placówka jest elementem lokalnej strategii wspierania osób z niepełnosprawnościami, ukierunkowanej na zaspokajanie ich potrzeb życiowych, wzmacnianie samodzielności oraz sprzyjanie aktywnemu uczestnictwu w życiu społecznym.

Zajęcia prowadzone są w wyspecjalizowanych pracowniach, w tym:

- pracowni usprawniania ruchowego,
- pracowni gospodarstwa domowego,
- pracowni komunikacji i umiejętności społecznych,
- pracowni artystycznej i ogrodniczej,
- pracowni komputerowo-informatycznej.

Zakres świadczonych form wsparcia obejmuje:

- terapię zajęciową w tym treningi: funkcjonowania w codziennym życiu, trening umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów, trening umiejętności komunikacyjnych, w tym z wykorzystaniem alternatywnych i wspomagających sposobów porozumiewania się w przypadku osób z problemami komunikacji werbalnej, trening spędzania czasu wolnego;
- terapię ruchową, w tym zajęcia sportowe, turystykę, rekreację;
- zajęcia z fizjoterapeutą;
- poradnictwo psychologiczne;

- pomoc w załatwianiu spraw osobistych i urzędowych;
- wsparcie w dostępie do świadczeń zdrowotnych.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Słupnie (Typ A- dla 35 dorosłych osób przewlekle psychicznie chorych) rozpoczął swoją działalność w listopadzie 2004 roku. Od 2020 roku Dom jest jednostką organizacyjną Gminy Słupno, finansowaną ze środków na zadania zlecone z zakresu administracji rządowej, przekazywanych przez Wojewodę Mazowieckiego.

Dom jest placówką pobytu dziennego. Zajęcia odbywają się od poniedziałku do piątku w godzinach od 7.00 do 15.00. Wiodącym celem Środowiskowego Domu Samopomocy jest zapewnienie opieki osobom potrzebującym pełnego uczestnictwa w życiu społecznym, w rodzinie i środowisku, a także zapobieganie i likwidowanie czasowej bądź trwałej niezdolności do życia w społeczności. Dom zapewnia właściwą i fachową opiekę w ramach prowadzonych zajęć wspierająco -aktywizujących świadcząc usługi:

- trening funkcjonowania w codziennym życiu,
- trening umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów,
- trening umiejętności komunikacyjnych,
- trening spędzania wolnego czasu,
- poradnictwo psychologiczne,
- pomoc w załatwianiu spraw urzędowych,
- pomoc w dostępie do niezbędnych świadczeń zdrowotnych,
- terapia ruchowa.

Działania wspierająco –aktywizujące prowadzone są w pracowniach:

- Kulinarnej,
- Krawiecko-gobelinarskiej,
- Artystycznej i witrażu,
- Stolarsko-rzeźbiarskiej,
- Usprawniania ruchowego,

Dom oferuje również wsparcie poprzez poradnictwo psychologiczne – prowadzenie indywidualnych i grupowych rozmów i konsultacji z uczestnikami domu, współpracę z instruktorami w zakresie współtworzenia i weryfikacji planów postępowania wspierająco – aktywizującego, stwarzanie warunków do nabycia, podtrzymywania i rozwijania u uczestników umiejętności i kompetencji niezbędnych do samodzielnego życia.

Wsparcie terapeutyczne prowadzone przez psychologa obejmuje następujące obszary:

- usprawnianie procesów poznawczych,

- usprawnienia w zakresie funkcjonowania emocjonalnego, motywacyjnego,
- pomoc w problemach opiekuńczo – wychowawczych,
- przeciwdziałanie i rozwiązywanie konfliktów wśród uczestników,
- psychoedukacja.

5.7 Formy organizacyjne wspierające zawodowo osoby niepełnosprawne

• Warsztaty terapii zajęciowej

Ważną rolę w rehabilitacji społeczno – zawodowej osób z niepełnosprawnościami pełnią warsztaty terapii zajęciowej (dalej WTZ). WTZ oznacza wyodrębnioną organizacyjnie i finansowo placówkę stwarzającą osobom niepełnosprawnym niezdolnym do podjęcia pracy możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia. WTZ przeznaczone są dla osób z orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności, ze wskazaniem do terapii zajęciowej, które wydaje Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności. WTZ realizują zadania w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej, zmierzającej do:

- a) ogólnego usprawnienia;
- b) rozwijania umiejętności, w tym wykonywania czynności życia codziennego oraz zaradności osobistej;
- c) przygotowania do życia w środowisku społecznym (m.in. poprzez rozwój umiejętności planowania i komunikowania się, dokonywania wyborów, decydowania o swoich sprawach oraz rozwój innych umiejętności niezbędnych w niezależnym życiu, a także poprawę kondycji psychicznej i fizycznej);
- d) rozwijania psychofizycznych sprawności niezbędnych w pracy;
- e) rozwijania podstawowych oraz specjalistycznych umiejętności zawodowych, umożliwiających podjęcie pracy albo szkolenia zawodowego.

Zasadniczą formą terapii jest terapia zajęciowa, prowadzona zgodnie z Indywidualnym Programem Rehabilitacji stworzonym dla każdego uczestnika terapii na dany rok. Poza nią WTZ wykorzystują najczęściej zajęcia ruchowe, ogólnousprawniające komunikację społeczną i terapię psychologiczną.

Na terenie powiatu plockiego w analizowanym okresie funkcjonowało 6 WTZ:

- 1) WTZ w Nowym Miszewie prowadzony przez Dom Pomocy Społecznej „Nad Jarem” w Nowym Miszewie, który swoją działalność rozpoczął 1 września 1995 roku, w zajęciach uczestniczy 50 osób niepełnosprawnych;
- 2) WTZ w Zakrzewie prowadzony przez Dom Pomocy Społecznej w Zakrzewie, który swoją działalność rozpoczął 1 września 1995 roku, w zajęciach uczestniczy 45 osób niepełnosprawnych;

- 3) WTZ w Mirosławiu prowadzony przez Spółdzielnię Socjalną Osób Prawnych „Centrum Usług Środowiskowych”, który swoją działalność rozpoczął 1 marca 2014 roku, w zajęciach uczestniczy 30 osób niepełnosprawnych;
- 4) WTZ w Koszelewie prowadzony przez Fundację Panaceum, który swoją działalność rozpoczął 1 kwietnia 2014 roku, w zajęciach uczestniczy 45 osób niepełnosprawnych;
- 5) WTZ w Męczeninie prowadzony przez Stowarzyszenie Akademia Praktyki i Innowacji, który swoją działalność 1 marca 2016 roku, w zajęciach uczestniczy 50 osób niepełnosprawnych;
- 6) WTZ w Machcinie prowadzony przez Fundację Panaceum, który swoją działalność rozpoczął 1 lutego 2017 roku, w zajęciach uczestniczy 60 osób niepełnosprawnych.

Uczestnikami warsztatów funkcjonujących na terenie powiatu plockiego jest na dzień 31 grudnia 2023 r. 280 osób niepełnosprawnych.

Natomiast od 01.03.2025 r. na terenie powiatu plockiego został otworzony WTZ w Sendeniu Małym prowadzony przez Mazowiecką Fundację Wspierania Przedsiębiorczości im. Mariusz Bieńka w Wyszogrodzie, przeznaczony dla 20 uczestników.

Tabela 47. Liczba uczestników WTZ z podziałem na stopnie niepełnosprawności w latach 2021 – 2023

Lata	Stopień	Warsztaty Terapii Zajęciowej					
		Nowe Miszewo	Zakrzewo	Mirosław	Koszelew	Męczenino	Machcino
2021	Znaczny	16	23	16	19	31	31
	Umiarkowany	34	22	14	26	19	29
2022	Znaczny	16	21	17	20	31	30
	Umiarkowany	34	24	13	25	19	30
2023	Znaczny	15	21	18	17	33	30
	Umiarkowany	35	24	12	28	17	30

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Plocku

Koszty uczestnictwa osób niepełnosprawnych w warsztatach pokrywane są ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (90%) oraz środków powiatu (10%). Poniższa tabela przedstawia wysokość środków PFRON w poszczególnych latach na pokrycie działalności wtz.

Tabela 48. Wysokość środków PFRON przeznaczonych na pokrycie kosztów działalności WTZ w latach 2021 – 2023

Lata	Warsztaty Terapii Zajęciowej						Razem
	Nowe Miszewo	Zakrzewo	Miroslaw	Koszelew	Męczenino	Machcino	
2021	1.084.490,95 zł	976.318,67 zł	650.880,00 zł	976.320,00 zł	1.084.800,00 zł	1.301.760,00 zł	6.074.569,62 zł
2022	1.294.794,90 zł	1.165.319,80 zł	776.880,00 zł	1.165.320,00 zł	1.294.800,00 zł	1.553.760,00 zł	7.250.874,70 zł
2023	1.474.400,00 zł	1.327.319,40 zł	884.880,00 zł	1.327.320,00 zł	1.474.800,00 zł	1.769.760,00 zł	8.258.479,40 zł

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Płocku

Uczestnikami WTZ na terenie powiatu płockiego są osoby niepełnosprawne od 18 roku życia, posiadające wskazanie do terapii zajęciowej. Poniższa tabela przedstawia liczbę uczestników według wieku. Z danych wynika, że najwięcej uczestników w latach 2021 – 2023 było w przedziale wiekowym 21 – 39 lat, czyli osób w wieku aktywności zawodowej.

Tabela 49. Liczba uczestników WTZ wg wieku w latach 2021 – 2023

Lata	Wiek uczestników	Warsztaty Terapii Zajęciowej						Ogółem
		Nowe Miszewo	Zakrzewo	Miroslaw	Koszelew	Męczenino	Machcino	
2021	18-20	0	0	0	0	1	0	1
	21-29	8	8	8	19	8	22	73
	30-39	17	12	13	10	18	17	87
	40-49	14	15	7	9	10	4	59
	50 i powyżej	11	10	2	7	13	17	60
	Ogółem	50	45	30	45	50	60	280
2022	18-20	0	0	0	0	0	1	1
	21-29	8	8	7	18	10	20	71
	30-39	17	14	15	11	21	19	97
	40-49	15	11	6	9	10	4	55
	50 i powyżej	10	12	2	7	9	16	56
	Ogółem	50	45	30	45	50	60	280
2023	18-20	0	0	0	0	0	1	1
	21-29	9	7	5	18	8	17	64
	30-39	16	14	15	12	20	21	98
	40-49	14	9	8	9	9	7	56
	50 i powyżej	11	15	2	6	13	14	61
	Ogółem	50	45	30	45	50	60	280

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Płocku

Uczestnicy warsztatów terapii zajęciowej biorący udział w zajęciach w latach 2021 -2023 to głównie osoby chore psychiczne i upośledzone umysłowo. Z przekazanych danych zawartych w poniższej tabeli wynika, iż pomimo nieznacznych wahań jest to ciągle dominująca grupa osób niepełnosprawnych korzystających z terapii w WTZ. Kolejną znaczną grupę stanowią osoby z niepełnosprawnością sprzężoną.

Tabela 50. Uczestnicy WTZ z podziałem na przyczynę niepełnosprawności w latach 2021 – 2023

Lata	Przyczyna niepełnosprawności	Warsztaty Terapii Zajęciowej						Ogółem
		Nowe Miszewo	Zakrzewo	Mirosław	Koszelew	Męczenino	Machcino	
2021	Choroby psychiczne i upośledzenie umysłowe	24	24	13	25	25	31	167
	Uszkodzenia narządu ruchu	0	0	0	4	1	0	5
	Uszkodzenia narządu wzroku	0	0	0	0	0	0	0
	Uszkodzenia narządu słuchu	0	0	0	0	0	0	0
	Schorzenia neurologiczne	1	1	1	3	5	2	13
	Niepełnosprawność sprzężona	24	19	14	9	17	26	109
	Całościowe zaburzenia rozwojowe	1	1	2	4	2	1	11
2022	Choroby psychiczne i upośledzenie umysłowe	22	25	12	29	25	28	141
	Uszkodzenia narządu ruchu	0	0	0	5	0	0	5
	Uszkodzenia narządu wzroku	0	0	0	0	0	0	0
	Uszkodzenia narządu słuchu	0	0	0	0	0	0	0
	Schorzenia neurologiczne	1	1	1	1	3	1	8
	Niepełnosprawność sprzężona	27	18	15	7	19	30	116
	Całościowe zaburzenia rozwojowe	0	1	2	3	3	1	10
2023	Choroby psychiczne i upośledzenie umysłowe	27	25	11	31	23	30	147
	Uszkodzenia narządu ruchu	0	0	0	5	0	0	5
	Uszkodzenia narządu wzroku	0	0	0	1	0	0	1
	Uszkodzenia narządu słuchu	1	0	0	0	0	0	1
	Schorzenia neurologiczne	1	1	1	0	5	1	9
	Niepełnosprawność sprzężona	20	18	15	5	19	29	106
	Całościowe zaburzenia rozwojowe	1	1	3	3	3	0	11

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Płocku

• Rolniczy Zakład Aktywności Zawodowej w Stanisławowie

Rolniczy Zakład Aktywności Zawodowej (RZAZ) powstał w 2001 roku w Stanisławowie w powiecie płockim, z inicjatywy Komitetu Pomocy Niewidomym w Polsce z siedzibą w Nowym Jorku oraz Fundacji "Praca dla Niewidomych". Celem Zakładu jest prowadzenie rehabilitacji zawodowej i społecznej zatrudnionych osób ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności.

Do zadań Zakładu należy prowadzenie kompleksowych działań w kierunku usamodzielniania zawodowego, społecznego i życiowego zatrudnionych pracowników niepełnosprawnych poprzez:

- organizowanie miejsc pracy wyposażonych w urządzenia produkcyjne i sprzęt, dostosowanych do potrzeb i możliwości niepełnosprawnych;
- prowadzenie doradztwa zawodowego, szkoleń zawodowych i innych działań w kierunku podejmowania przez niepełnosprawnych zatrudnienia na otwartym rynku pracy;
- zapewnianie niezbędnej pomocy niepełnosprawnym w wypełnianiu przez nich obowiązków służbowych w pracy oraz w załatwianiu spraw osobistych;
- usprawnianie lecznicze i zabezpieczanie usług rehabilitacyjnych dla niepełnosprawnych;
- organizowanie pracownikom niepełnosprawnym dostępu do kultury oraz rekreacji, prowadzenie działalności kulturalno-oświatowej.

6. Kwestia osób bezrobotnych

6.1 Analiza rynku pracy

Bezrobocie definiuje się jako sytuację, w której osoby zdolne do pracy i gotowe ją podjąć nie mają możliwości zatrudnienia na warunkach typowych dla gospodarki rynkowej. Bezrobocie jest jednym z podstawowych wskaźników kondycji rynku pracy oraz stanu gospodarki, zarówno na poziomie makro, jak i mikroregionów. Wysoki poziom bezrobocia może powodować negatywne skutki społeczne i ekonomiczne, takie jak obniżenie dochodów ludności czy wzrost ubóstwa.

Analiza rynku pracy w powiecie plockim pokazuje, że w ostatnich latach sytuacja stopniowo się poprawia, choć tempo zmian zależy od bieżących uwarunkowań gospodarczych i czynników zewnętrznych. Dane z lat 2021–2023 wskazują, że pod koniec 2023 roku w powiecie zarejestrowanych było 3048 osób bezrobotnych, w tym 1769 kobiet. W porównaniu z 2021 rokiem oznacza to spadek liczby bezrobotnych o ponad 22%, a wśród kobiet o około 25%. Trend ten pokazuje, że rynek pracy w powiecie plockim ulega systematycznemu ożywieniu.

Stopa bezrobocia, czyli wielkość bezrobocia wyrażona procentowym stosunkiem liczby bezrobotnych do cywilnej ludności aktywnej zawodowo, w końcu grudnia 2023 roku ukształtowała się w powiecie plockim na poziomie **9,6%** (dla porównania w końcu 2021 roku wynosiła **10,5%**, a w 2022 roku **11,5%**). Warto zauważyć, że pomimo iż stopa bezrobocia w powiecie nadal przewyższała średnią dla województwa mazowieckiego i kraju, jej poziom w 2023 roku był najniższy od kilku lat, a dynamika spadku w stosunku do 2022 roku była znacząca – o 1,9 punktu procentowego.

Zmiany poziomu bezrobocia wyrażone wartością stopy bezrobocia rejestrowanego w Powiecie Plockim na przestrzeni lat 2021-2023 przedstawiono w tabeli nr 51.

Tabela nr 51. Stopa bezrobocia w latach 2021-2023

Stan na 31.12	Stopa bezrobocia
2021	10,5%
2022	11,5%
2023	9,6%

Zródło: Powiatowy Urząd Pracy w Plocku

W latach 2021–2023 w powiecie plockim liczba bezrobotnych systematycznie spadała, zarówno wśród kobiet, jak i mężczyzn, co przedstawia tabela nr 52. W 2021 roku zarejestrowanych było 3907 osób, w tym 1559 mężczyzn i 2348 kobiet. Kobiety stanowiły

60,1% wszystkich bezrobotnych, co pokazuje, że bezrobocie dotykało je częściej niż mężczyzn. W 2022 roku liczba bezrobotnych zmniejszyła się do 3414 osób, z czego 1326 stanowili mężczyźni, a 2088 kobiety. Udział kobiet w tej grupie wzrósł do 61,16%, co oznaczało pogłębienie nierówności płci w bezrobociu.

W 2023 roku ogólna liczba bezrobotnych spadła do 3048 osób. W tej liczbie znalazło się 1279 mężczyzn i 1769 kobiet. Odnotowano również poprawę sytuacji kobiet na rynku pracy – ich udział wśród bezrobotnych spadł do 58,04%. Jednocześnie wzrósł udział mężczyzn, którzy stanowili 41,96% wszystkich bezrobotnych. Dane te sugerują, że choć kobiety nadal stanowią większą grupę bezrobotnych, to w ostatnim roku sytuacja zaczęła się wyrównywać, co wskazuje na pozytywny trend ogólny, ale także na konieczność dalszego wspierania aktywizacji zawodowej kobiet.

Tabela nr 52. Bezrobotne kobiety i mężczyźni w latach 2021-2023

Wyszczególnienie	Liczba Bezrobotnych	w tym			
		mężczyźni	udział mężczyzn w bezrobotnych	kobiety	udział kobiet w bezrobotnych
Stan na 31.12.2021	3907	1559	39,90%	2348	60,10%
Stan na 31.12.2022	3414	1326	38,84%	2088	61,16%
Stan na 31.12.2023	3048	1279	41,96%	1769	58,04%

Zródło: Powiatowy Urząd Pracy w Płocku

Zjawisko bezrobocia należy rozpatrywać nie tylko pod kątem jego ogólnej skali, ale również struktury demograficznej, w tym biorąc pod uwagę wiek osób pozostających bez pracy. Pozwala to zidentyfikować grupy społeczne, które są najbardziej narażone na wykluczenie z rynku pracy oraz wymagają szczególnego wsparcia w zakresie aktywizacji zawodowej. Analiza wieku bezrobotnych umożliwia lepsze dopasowanie programów pomocowych oraz szkoleń do ich potrzeb i możliwości. Młode osoby często potrzebują wsparcia w zdobyciu pierwszego doświadczenia zawodowego, natomiast starsi pracownicy mogą napotykać bariery związane z przystosowaniem do dynamicznie zmieniającego się rynku pracy. Dlatego skuteczna polityka zatrudnienia powinna uwzględniać różnorodność demograficzną bezrobotnych, aby efektywnie przeciwdziałać ich marginalizacji.

Na koniec 2023 roku struktura wiekowa bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Płocku wskazywała, że największą grupę stanowiły osoby w wieku 25–34 lata – 23,9% ogółu, z czego aż 70% to kobiety. Młodzież w wieku 18–24 lata to 12,9%, z przewagą kobiet

52,3%. W grupie 35–44 lata to 23,4% ogółu, w tym 63,6% kobiet. Wśród osób w wieku 45–54 bez pracy pozostawało 21,9%, a kobiety stanowiły 57,3% tej grupy. 17,9% bezrobotnych było w wieku 55 lat i więcej. W najstarszej grupie 60+ nie zarejestrowano żadnej kobiety, co wynika z wcześniejszego przechodzenia kobiet na emeryturę.

Struktura wiekowa bezrobotnych w powiecie plockim na koniec 2023 roku pokazuje, że największy odsetek stanowiły osoby młode, szczególnie kobiety, co wskazuje na trudności tej grupy w utrzymaniu zatrudnienia. Jednocześnie zauważalny jest wysoki udział osób powyżej 50 roku życia, co potwierdza utrzymujące się bezrobocie strukturalne wśród starszych mieszkańców. Zestawienie liczbowe przedstawia tabela nr 53.

Tabela nr 53. Bezrobotni wg wieku – stan na 31.12.2023

WIEK	BEZROBOTNI OGÓŁEM	W TYM
		BEZROBOTNE KOBIETY
18-24 lata	394	206
25-34 lata	727	509
35-44 lata	714	454
45-54 lata	667	382
55-59 lata	377	218
60 i więcej lat	169	0
OGÓŁEM	3048	1769

Zródło: Powiatowy Urząd Pracy w Płocku

Charakterystyczną cechą bezrobocia w powiecie jest jego silny związek z poziomem wykształcenia. Największą grupę wśród zarejestrowanych bezrobotnych stanowią osoby posiadające wykształcenie gimnazjalne lub niższe – aż 1023 osoby, co stanowi ponad 33% ogółu bezrobotnych. Wśród tej grupy znajduje się również 488 kobiet, co może świadczyć o szczególnej trudności kobiet z niskim poziomem wykształcenia w znalezieniu zatrudnienia.

Drugą licznie reprezentowaną kategorią są osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym – 765 osób, co odpowiada około 25% wszystkich bezrobotnych. Wśród nich znajduje się 377 kobiet, co wskazuje na stosunkowo równą reprezentację obu płci. Łącznie osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym, średnim zawodowym oraz policealnym stanowią około 47% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych, co potwierdza utrzymującą się tendencję z wcześniejszych lat.

Z kolei osoby z wykształceniem średnim ogólnokształcącym stanowią 289 osób (ok. 9,5% ogółu). Najmniej liczną grupą bezrobotnych są osoby z wykształceniem wyższym – 323 osoby, co stanowi nieco ponad 10%. Wśród nich kobiety stanowią aż 75% (242 osoby).

Struktura wykształcenia wśród bezrobotnych mieszkańców powiatu plockiego, nie ulega znaczącym zmianom, co może wskazywać na trwałe niedopasowanie kompetencji osób bezrobotnych do oczekiwań lokalnego rynku pracy. Niski poziom wykształcenia w dalszym ciągu pozostaje jedną z głównych barier utrudniających aktywizację zawodową – dotyczy to zarówno osób starszych, młodzieży, jak i długotrwale bezrobotnych. Powyższe dane zostały zaprezentowane w tabeli nr 54.

Tabela nr 54. Bezrobotni wg wykształcenia – stan na 31.12.2023

WYKSZTAŁCENIE	BEZROBOTNI OGÓŁEM	W TYM
		KOBIETY
wyższe	323	242
policealne i średnie zawodowe	648	454
średnie ogólnokształcące	289	208
zasadnicze zawodowe	765	377
gimnazjalne/podstawowe i niższe	1023	488
OGÓŁEM	3048	1769

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Płocku

Najliczniejszą grupę wśród zarejestrowanych bezrobotnych stanowią osoby zamieszkałe na wsi – jest ich 2773. Problemy tej grupy mogą wynikać z ograniczonego dostępu do ofert pracy, słabo rozwiniętego transportu publicznego oraz mniejszej liczby pracodawców na obszarach wiejskich.

Kolejną dużą grupą są osoby poprzednio pracujące – 2650 bezrobotnych, co oznacza, że zdecydowana większość osób zarejestrowanych jako bezrobotne posiada doświadczenie zawodowe. Mimo to, nie są one w stanie powrócić na rynek pracy, co może wynikać m.in. z niedopasowania kwalifikacji do potrzeb pracodawców, zmieniających się warunków zatrudnienia czy długiej przerwy w aktywności zawodowej.

Na uwagę zasługuje wysoka liczba długotrwale bezrobotnych – 1697 osób, co stanowi poważne wyzwanie dla instytucji rynku pracy. W rozumieniu Ustawy o rynku pracy i służbach zatrudnienia z dn. 20 marca 2025r. pojęcie osoby „długotrwale bezrobotnej” jest traktowane szerzej, bo oznacza bezrobotnego pozostającego w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych. Długotrwale bezrobocie skutkuje nie tylko pogorszeniem sytuacji finansowej, ale także może prowadzić do utraty motywacji i kompetencji zawodowych.

Wśród bezrobotnych znaczną część stanowią również kobiety – 1769 osób, co może wskazywać na wciąż istniejące bariery równościowe na rynku pracy, takie jak trudności w godzeniu obowiązków zawodowych z rodzinnymi, czy ograniczona dostępność ofert pracy w niektórych branżach zdominowanych przez mężczyzn.

Istotna jest także liczba osób bez kwalifikacji zawodowych – 877, co stanowi znaczną przeszkodę w podjęciu zatrudnienia. Brak konkretnych umiejętności czy wykształcenia zawodowego sprawia, że osoby te mają ograniczone możliwości wejścia na rynek pracy, szczególnie w kontekście postępującej specjalizacji i automatyzacji zawodów.

W grupie wiekowej do 25 roku życia zarejestrowanych jest 394 bezrobotnych, natomiast osób powyżej 50 roku życia – 880. Obie grupy wymagają szczególnego wsparcia: młodzi często nie posiadają jeszcze doświadczenia zawodowego, natomiast starsi mogą mieć trudności z odnalezieniem się w zmieniających się realiach rynku pracy lub napotykają na bariery wiekowe ze strony pracodawców.

Znikomy odsetek stanowią osoby samotnie wychowujące dziecko do 18 roku życia – jedynie 8 zarejestrowanych osób, oraz osoby niepełnosprawne – 137 osób. Choć ich liczba jest stosunkowo niewielka, to są to grupy szczególnie wrażliwe, które mogą wymagać indywidualnie dopasowanego wsparcia i działań aktywizacyjnych.

Struktura bezrobotnych w powiecie plockim wskazuje na konieczność zróżnicowanego podejścia w polityce rynku pracy, uwzględniającego zarówno czynniki demograficzne, jak i zawodowe. Szczególnego wsparcia wymagają osoby długotrwale bezrobotne, zamieszkujące tereny wiejskie oraz te bez kwalifikacji zawodowych. Wybrane kategorie bezrobotnych na dzień 31.12.2023 przedstawiono w tabeli nr 55.

Tabela nr 55. Wybrane kategorie bezrobotnych – stan na 31.12.2023

WYBRANE KATEGORIE BEZROBOTNYCH	LICZBA BEZROBOTNYCH
zamieszkali na wsi	2773
poprzednio pracujący	2650
długotrwale bezrobotni	1697
kobiety	1769
bez kwalifikacji zawodowych	877
do 25 roku życia	394
powyżej 50 roku życia	880
samotnie wychowujące co najmniej 1 dziecko do 18 roku życia	8
niepełnosprawni	137

Zródło: Powiatowy Urząd Pracy w Płocku

Dodatkowym problemów, z jakimi borykają się osoby bezrobotne, pozostaje brak doświadczenia zawodowego, które jest jednym z podstawowych kryteriów stawianych przez pracodawców przy zatrudnianiu pracowników. Doświadczenie zawodowe rozumiane jest tutaj jako wykonywanie pracy zarobkowej, prowadzenie działalności gospodarczej lub zatrudnienie przez okres co najmniej sześciu miesięcy.

W 2023 roku do grupy osób bez żadnego stażu pracy należało 398 osób, co stanowi 13,1% ogółu bezrobotnych. Tym samym 86,9% bezrobotnych to osoby poprzednio pracujące, posiadające jakiekolwiek doświadczenie zawodowe.

Wśród osób, które wcześniej były aktywne zawodowo, największą grupę stanowiły osoby ze stażem pracy wynoszącym od 1 roku do 5 lat – w 2023 roku było to 809 osób, czyli 26,5% ogółu bezrobotnych. Kolejne liczebnie grupy to osoby ze stażem do 1 roku (677 osób), ze stażem 5–10 lat (519 osób) oraz ze stażem 10–20 lat (427 osób). Znacznie mniej liczne są grupy z dłuższym przebiegiem zawodowym: 162 osoby ze stażem 20–30 lat oraz 56 osób z ponad 30-letnim stażem.

W ciągu ostatnich trzech lat można zaobserwować systematyczny spadek liczby bezrobotnych zarówno ogółem, jak i w niemal wszystkich kategoriach stażu pracy. Szczególnie istotne jest jednak zmniejszenie się liczby osób bez doświadczenia zawodowego – ich udział wśród wszystkich bezrobotnych spadł z 545 w 2021 roku do 398 w 2023 roku.

Spadek liczby osób bez doświadczenia zawodowego może świadczyć o skuteczniejszym wsparciu dla osób dopiero wchodzących na rynek pracy lub o zmianach w strukturze zatrudnienia. Pomimo ogólnej tendencji spadkowej, nadal istotnym wyzwaniem pozostaje aktywizacja osób z krótkim stażem pracy, które stanowią znaczną część bezrobotnych. Warto również zwrócić uwagę na relatywnie dużą grupę osób z dłuższym stażem pracy, które mimo bogatszego doświadczenia nie mogą znaleźć zatrudnienia. Te dane podkreślają potrzebę różnorodnych form wsparcia dostosowanych do specyfiki poszczególnych grup bezrobotnych.

Liczbę osób bezrobotnych zarejestrowanych wg stażu pracy przedstawiono w tabeli nr 56.

Tabela nr 56. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych wg stażu pracy

Stan na 31.12	Ogółem	w tym: ze stażem w pracy w latach						
		do 1 roku	1-5	5-10	10-20	20-30	30 lat i więcej	bez stażu
2021	3907	860	1043	617	540	226	76	545
2022	3414	749	895	566	492	184	61	467
2023	3048	677	809	519	427	162	56	398

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Płocku

Z danych wynika, że w 2021–2023, nastąpiła tendencja spadkowa w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych – z 3907 osób w 2021 roku do 3048 w 2023 roku. To oznacza spadek o 859 osób, czyli o ok. 22%, co świadczy o poprawie sytuacji na lokalnym rynku pracy. Powyższa sytuacja nie spowodowała zmian w strukturze wykształcenia osób bezrobotnych - udział procentowy poszczególnych grup nie ulega istotnym zmianom.

Największą grupę bezrobotnych stanowią osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym. W 2021 roku były to 1354 osoby (35% ogółu), w 2022 roku – 1088 osób (31,9%), a w 2023 roku – 1023 osoby (33,6%). Mimo spadku liczbowego, wysoki udział procentowy tej grupy potwierdza, że niski poziom wykształcenia pozostaje jedną z głównych barier w dostępie do zatrudnienia.

Drugą liczebnie kategorią są osoby z zasadniczym wykształceniem zawodowym. W 2021 roku stanowiły one 957 osób (24%), w 2022 – 872 osoby (25,5%), a w 2023 – 765 osób (25%). Udział tej grupy w ogólnej liczbie bezrobotnych pozostaje na zbliżonym poziomie. Kwalifikacje zawodowe uzyskane na poziomie zasadniczym nie gwarantują stabilnego zatrudnienia, szczególnie w kontekście zmian technologicznych i strukturalnych w gospodarce. Osoby z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym również stanowią istotną część bezrobotnych – ich liczba spadła z 817 osób w 2021 roku (21%) do 648 w 2023 roku (21,3%). Mimo liczbowego spadku, udział procentowy tej grupy utrzymuje się na stałym poziomie, co świadczy o konieczności lepszego dopasowania kierunków kształcenia zawodowego do potrzeb rynku pracy.

W przypadku osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym zauważalny jest niewielki spadek – z 364 osób w 2021 roku (9%) do 289 osób w 2023 roku (9,5%). Udział tej grupy pozostaje relatywnie niski, co może wynikać z faktu, że osoby z takim wykształceniem często kontynuują naukę, co zmniejsza ich aktywność na rynku pracy.

Najmniejszą grupą bezrobotnych w analizowanym okresie pozostają osoby z wykształceniem wyższym. Ich liczba zmniejszyła się z 415 osób w 2021 roku (11%) do 323 w 2023 roku (10,6%). Choć udział procentowy tej grupy jest stosunkowo niski, warto zauważyć, że nadal istnieje pewien odsetek absolwentów wyższych uczelni, którzy napotykają trudności ze znalezieniem pracy – często związane z niedopasowaniem kierunku studiów do lokalnych potrzeb pracodawców.

Tabela nr 57 obrazuje, że mimo ogólnego spadku liczby bezrobotnych w latach 2021–2023, struktura wykształcenia bezrobotnych w powiecie plockim wskazuje na utrzymujące się problemy z aktywizacją osób z niższym poziomem wykształcenia. To potwierdza potrzebę

dalszych działań w zakresie kształcenia ustawicznego, podnoszenia kwalifikacji oraz doradztwa zawodowego, szczególnie skierowanego do osób o najniższych kompetencjach.

Tabela nr 57. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych wg wykształcenia

Stan na 31.12	Ogółem	w tym z wykształcenia									
		wyższym	%	Policealnym i średnim zawodowym	%	Średnim ogólnokształcącym	%	Zasadniczym zawodowym	%	Gimnazjalnym i niższym	%
2021	3907	415	11	817	21	364	9	957	24	1354	35
2022	3314	374	11	739	21,6	341	10	872	25,5	1088	31,9
2023	3048	323	10,6	648	21,3	289	9,5	765	25	1023	33,6

Zródło: Powiatowy Urząd Pracy w Płocku

W powiecie płockim na koniec 2023 roku zarejestrowanych było 137 osób bezrobotnych niepełnosprawnych. Największą grupę wśród nich stanowiły osoby z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności – 68 bezrobotnych. Niewiele mniejsza była liczba osób z lekkim stopniem niepełnosprawności – 65. Najmniejszą grupę tworzyły osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności, których było zaledwie 4. Warto zauważyć, że w kategorii „niepełnosprawni poszukujący pracy niepozostający w zatrudnieniu” przeważały osoby ze znacznym stopniem – aż 8, czyli dwukrotnie więcej niż w grupie zarejestrowanych jako bezrobotne. W przypadku umiarkowanego stopnia niepełnosprawności takich osób było 18, a w przypadku lekkiego – tylko 1. Oznacza to, że wiele osób z umiarkowaną i znaczną niepełnosprawnością aktywnie poszukuje pracy, choć nie zawsze rejestruje się jako bezrobotne.

Z danych dotyczących wykształcenia osób niepełnosprawnych bezrobotnych, największą grupę stanowią osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym – 55 osób. Kolejną liczną kategorię tworzą osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym – 40 osób. To pokazuje, że znaczna część niepełnosprawnych bezrobotnych posiada stosunkowo niski poziom wykształcenia, co ogranicza ich możliwości zatrudnienia. W przypadku osób z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym zarejestrowano 25 osób. Ze średnim ogólnokształcącym było 10 osób, a z wyższym zaledwie 7. Dane wskazują, że osoby z wyższym wykształceniem stanowią najmniejszą część tej grupy, co sugeruje, że wykształcenie sprzyja większej aktywności zawodowej wśród osób niepełnosprawnych.

W kategorii osób niepełnosprawnych poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu najwięcej było osób z wykształceniem gimnazjalnym i niższym – 8 osób. Kolejne 7 osób posiadało wykształcenie policealne i średnie zawodowe oraz tyle samo zasadnicze zawodowe. Z wyższym wykształceniem takich osób było 3, a ze średnim ogólnokształcącym – 2. Łącznie takich osób było 27, co stanowi około 20% całej populacji bezrobotnych niepełnosprawnych.

Głównymi barierami w zatrudnieniu osób niepełnosprawnych w powiecie plockim są niski poziom wykształcenia i częsty umiarkowany lub znaczny stopień niepełnosprawności. Najbardziej aktywną grupą poszukującą pracy są osoby z umiarkowanym i znacznym stopniem, co może wynikać z większej potrzeby wsparcia ekonomicznego. Struktura wykształcenia wskazuje na konieczność tworzenia programów podnoszących kwalifikacje zawodowe osób niepełnosprawnych, zwłaszcza tych z wykształceniem zawodowym lub niższym. Dane sugerują również, że osoby niepełnosprawne z wyższym wykształceniem stosunkowo łatwiej znajdują zatrudnienie i rzadziej rejestrują się jako bezrobotne. W konsekwencji działania aktywizacyjne powinny być skoncentrowane na edukacji, kursach i szkoleniach oraz lepszym dopasowaniu ofert pracy do możliwości zdrowotnych tej grupy.

Dane dotyczące liczby bezrobotnych wg stopnia niepełnosprawności w 2023 roku przedstawia tabela nr 58, natomiast dane dotyczące wykształcenia bezrobotnych osób niepełnosprawnych w 2023 roku przedstawia tabela nr 59.

Tabela nr 58. Liczba bezrobotnych wg stopnia niepełnosprawności w 2023 roku

Wyszczególnienie		Niepełnosprawni bezrobotni ogółem	Niepełnosprawni poszukujący pracy niepozostający w zatrudnieniu ogółem
Stopień niepełnosprawności	znaczny	4	8
	umiarkowany	68	18
	lekki	65	1

Zródło: Powiatowy Urząd Pracy w Płocku

Tabela nr 59. Wykształcenie bezrobotnych osób niepełnosprawnych w 2023 roku

Wykształcenie	Niepełnosprawni bezrobotni	Niepełnosprawni poszukujący pracy niepozostający w zatrudnieniu
Wyższe	7	3
Policealne i średnie zawodowe	25	7
Średnie ogólnokształcące	10	2
Zasadnicze zawodowe	55	7
Gimnazjalne i niższe	40	8
OGÓŁEM	137	27

Zródło: Powiatowy Urząd Pracy w Płocku

W powiecie plockim w latach 2021–2023 odnotowano systematyczny spadek liczby osób bezrobotnych. Ogółem w 2021 roku zarejestrowanych było 3907 osób, w 2022 roku liczba ta zmalała do 3414, a w 2023 roku do 3048. Tendencja ta wskazuje na poprawę sytuacji na lokalnym rynku pracy. W gminie Bielsk bezrobocie spadło z 358 osób w 2021 roku do 257 w 2023, co oznacza zmniejszenie o ponad 100 osób. Podobny spadek odnotowano w gminie Brudzeń Duży, gdzie liczba bezrobotnych zmniejszyła się z 309 do 218. W Bulkowie sytuacja również uległa poprawie – z 222 osób w 2021 roku do 175 w 2023.

W mieście i gminie Drobin liczba bezrobotnych obniżyła się z 303 do 231 w badanym okresie. W obszarze gabińskim spadek był widoczny, ale wolniejszy – z 359 do 316. W gminie Łąck redukcja liczby osób bez pracy była znacząca, z 245 w 2021 roku do 173 w 2023. Gmina Mała Wieś miała nietypowy trend – w 2022 roku liczba bezrobotnych wzrosła do 213, by w 2023 spaść do 174. Podobnie w gminie Bodzanów po spadku w 2022 roku do 200 osób, w 2023 roku odnotowano lekki wzrost do 205.

W Nowym Duninowie nastąpił duży spadek – z 196 osób w 2021 do 150 w 2023. W Radzanowie liczba bezrobotnych spadła z 270 do 205, co potwierdza pozytywną tendencję. W gminie Słubice liczba bezrobotnych była stosunkowo niska i zmniejszyła się z 173 do 141. W Słupnie spadek z 226 do 184 również potwierdza poprawę. W gminie Stara Biała bezrobocie obniżyło się z 336 w 2021 roku do 276 w 2023, co jest znaczącym wynikiem.

W Staroźrebach liczba bezrobotnych zmalała z 289 do 220 w badanym okresie. W rejonie Wyszogrodu natomiast sytuacja była stabilna – w 2022 roku liczba spadła do 123 i utrzymała się na tym poziomie w 2023.

Analizując wszystkie gminy razem, widać wyraźny spadek liczby osób bezrobotnych w każdym przypadku, choć w niektórych gminach występowały chwilowe wahania. Największy spadek liczbowy odnotowano w gminie Bielsk, Brudzeń Duży i Stara Biała. Najmniejsza poprawa miała miejsce w Wyszogrodzie, gdzie bezrobocie od 2022 roku się nie zmieniało.

Porównując gminy widać, że najwyższą liczbę bezrobotnych w 2023 roku miała gmina i miasto Gąbin (316 osób), a najniższą gmina i miasto Wyszogród (123 osoby). Łącznie w latach 2021–2023 liczba bezrobotnych w powiecie spadła o 859 osób. Tak znaczny spadek może wynikać zarówno z poprawy sytuacji gospodarczej, jak i migracji zarobkowej. Trend ten wskazuje na skuteczność działań aktywizacyjnych oraz lepsze możliwości zatrudnienia w regionie. Liczbę osób bezrobotnych z terenu powiatu plockiego z podziałem na gminy w latach 2021-2023 przedstawia tabela nr 60.

Tabela nr 60. Liczba osób bezrobotnych z terenu powiatu plockiego z podziałem na gminy w latach 2021-2023

Gmina	Stan na dzień 31.12.2021	Stan na dzień 31.12.2022	Stan na dzień 31.12.2023
Bielsk	358	304	257
Bodzanów	264	200	205
Brudzeń Duży	309	245	218
Bulkowo	222	205	175
Drobin	303	248	231
Gąbin	359	346	316
Łack	245	195	173
Mała Wieś	207	213	174
Nowy Duninów	196	199	150
Radzanowo	270	235	205
Słubice	173	154	141
Słupno	226	201	184
Stara Biała	336	301	276
Staroźreby	289	245	220
Wyszogród	150	123	123
OGÓŁEM	3907	3414	3048

Zródło: Powiatowy Urząd Pracy w Płocku

W latach 2021–2023 powiat plocki odnotował spadek liczby osób bezrobotnych z 3 907 do 3 048, co oznacza redukcję o ponad 22%. Mimo poprawy, stopa bezrobocia w 2023 roku wynosiła 9,6%, przekraczając średnią dla województwa mazowieckiego i kraju. Bezrobocie charakteryzuje się nierównomiernym rozkładem między płciami, dużym udziałem młodych (25–34 lata) oraz osób powyżej 50. roku życia, mieszkańców wsi, osób z niskim poziomem wykształcenia oraz osób niepełnosprawnych. Znaczną grupę stanowią również osoby długotrwale bezrobotne (1 697 osób).

6.2 Aktywizacja zawodowa bezrobotnych

Sytuacja na rynku pracy jest również odzwierciedleniem działań rządu (np. zmian regulacji prawnych) czy inicjatyw samorządu lokalnego. Złożoność czynników mających wpływ na rynek pracy, pokazuje jak trudnym wyzwaniem jest działanie w tym obszarze a przede wszystkim jak istotna jest możliwość zastosowania w odpowiedzi adekwatnych działań zaradczych. Na niwelowanie w określonym zakresie niekorzystnych zjawisk na lokalnym rynku pracy pozwalają instrumenty aktywizacji zawodowej. Środki, którymi dysponował PUP w Płocku na ich realizację w latach 2021-2023 pochodziły z: Funduszu Pracy, Europejskiego Funduszu Społecznego, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. W latach 2022-2023 pozyskano dodatkowe zasoby na sfinansowanie

innowacyjnego programu pilotażowego. Pozyskane fundusze przekładają się na liczbę aktywizowanych bezrobotnych z powiatu plockiego.

Poniżej przedstawiono dane, które obrazują działania PUP w Płocku w zakresie stosowania form aktywności zawodowej w latach 2021-2023 a mianowicie ilość środków wydatkowanych na ten cel oraz osiągniętą efektywność kosztową i zatrudnieniową.

Tabela nr 61. Formy aktywizacji zawodowej w latach 2021–2023 ze wskazaniem źródła finansowania oraz ilość uczestników

FORMA AKTYWIZACJI ZAWODOWEJ Z WSKAZANIEM ŹRÓDŁA JEJ FINANSOWANIA	ROK 2023		ROK 2022		ROK 2021	
	WYDATKI w zł	LICZBA UCZESTNIKÓW	WYDATKI w zł	LICZBA UCZESTNIKÓW	WYDATKI w zł	LICZBA UCZESTNIKÓW
FP (w tym EFS):						
Staże	6346659,97	636	6202606,96	679	5350917,02	617
Szkolenia	749420,44	179	890897,82	139	707083,30	119
prace interwencyjne	552960,25	86	510735,34	97	243353,31	63
roboty publiczne	2125543,55	132	1743667,48	141	1274391,29	141
prace społecznie użyteczne	130074,45	76	110600,80	75	141868,26	110
studia podyplomowe	18955,88	4	20764,40	5	18868,36	3
bon na zasiedlenie	768444,48	56	607513,44	52	502319,00	51
dofinansowanie podejmowania działalności gospodarczej	4542401,52	126	4263240,00	149	3397919,99	131
refundacja kosztów wyposażenia i doposażenia stanowiska pracy	729641,28	22	780799,99	26	449999,47	17
razem FP	15964101,82	1317	15130826,23	1363	12086720,00	1252
w tym projekty w ramach EFS	2637253,53		6300143,33		6626292,62	
PFRON:						
środki na podjęcie działalności gospodarczej	100400,00	3	110000,00	2	30000,00	1
refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy	87755,36	1	185300,00	2	446821,46	6
razem PFRON	188155,36	4	295300,00	4	476821,46	7
PROJEKT PILOTAŻOWY:						
„Mamy działamy”	9350,00	0	465146,71	30	0,00	0
razem PROJEKT PILOTAŻOWY	9350,00	0	465146,71	30	0,00	0

Tabela nr 62. Dane dotyczące osiągniętej efektywności kosztowej oraz zatrudnieniowej podstawowych form aktywizacji zawodowej w latach 2021-2023 w powiecie plockim na tle danych krajowych

Efektywność kosztowa podstawowych form aktywizacji zawodowej (w zł)	powiat plocki			Polska		
	2023	2022	2021	2023	2022	2021
	20840,21	17680,53	15153,73	17882,59	17310,50	16677,64

Efektywność zatrudnieniowa podstawowych form aktywizacji zawodowej (w %)	powiat plocki			Polska		
	2023	2022	2021	2023	2022	2021
	78,39	82,56	85,92	82,56	80,70	84,51

Rekomendacje

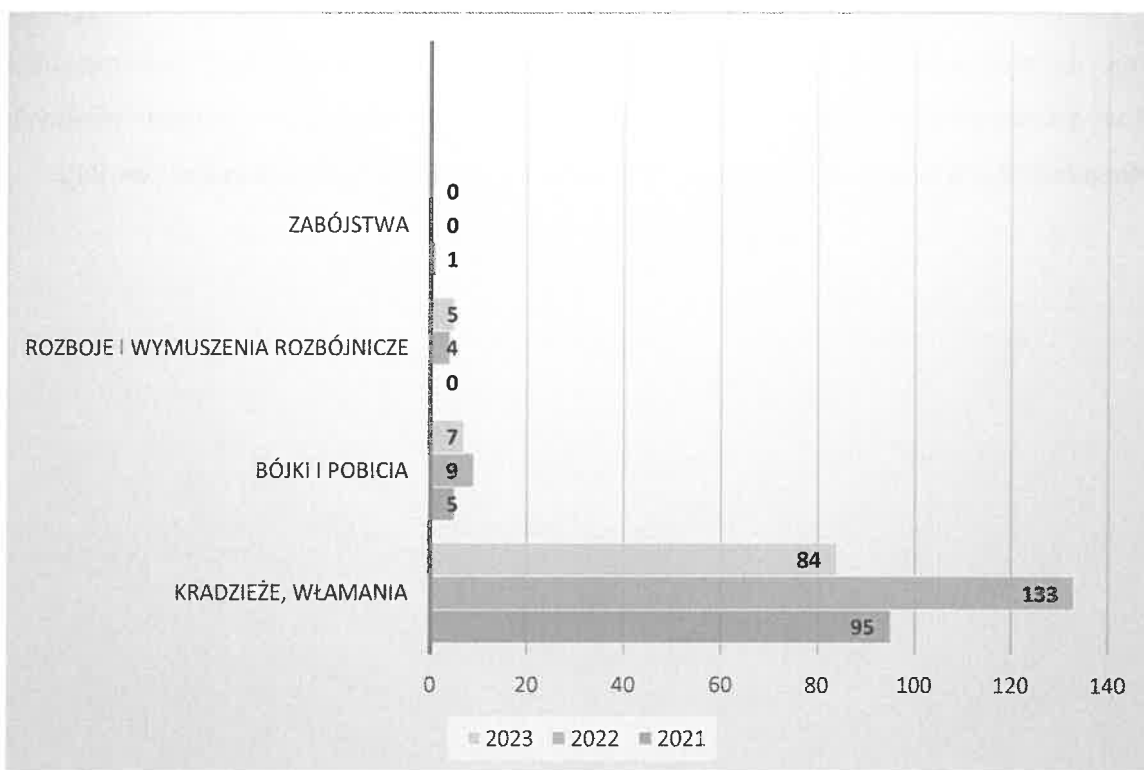
- Opracowanie i wdrożenie lokalnych programów aktywizacji zawodowej dla młodych i starszych mieszkańców powiatu.
- Wzmocnienie współpracy z lokalnymi pracodawcami w zakresie staży, praktyk i szkoleń dopasowanych do potrzeb rynku.
- Rozwój programów podnoszących kwalifikacje zawodowe osób z niskim poziomem wykształcenia.
- Stworzenie i wsparcie lokalnych inicjatyw przedsiębiorczych w gminach wiejskich oraz poprawa transportu publicznego.
- Specjalistyczne programy dla osób niepełnosprawnych, uwzględniające ich możliwości zawodowe.
- Kompleksowe wsparcie dla osób długotrwale bezrobotnych, obejmujące doradztwo zawodowe, szkolenia oraz wsparcie psychologiczne.

Pomimo spadku bezrobocia w powiecie plockim, nadal istnieją grupy szczególnie narażone na wykluczenie z rynku pracy. Realizacja powyższych strategii i rekomendacji umożliwi dalszą redukcję bezrobocia, poprawę dopasowania kwalifikacji do potrzeb lokalnych pracodawców oraz wzmocnienie integracji społecznej i zawodowej mieszkańców powiatu.

7. Kwestia przestępczości, uzależnień i przemocy

Zjawisko przestępczości, choć często postrzegane jako element marginalny życia społecznego, w rzeczywistości może w znacznym stopniu wpływać na codzienne funkcjonowanie lokalnych społeczności. Skala oraz powtarzalność aktów naruszających prawo oddziałują nie tylko na poczucie bezpieczeństwa mieszkańców, ale również na ich stosunek do instytucji publicznych, zaufanie społeczne oraz jakość życia. W mniejszych społecznościach, takich jak powiaty, skutki przestępczości są szczególnie odczuwalne – każda niepokojąca sytuacja staje się szeroko komentowana i długo pozostaje w świadomości mieszkańców. To z kolei może prowadzić do zmian w postawach obywatelskich, wzrostu nieufności wobec otoczenia oraz nasilenia postaw izolacyjnych.

Wykres 11. Stwierdzone przestępstwa w powiecie plockim w latach 2021-2023

Źródło: Komenda Miejska Policji w Płocku

Tabela 63. Liczba przestępstw kryminalnych w poszczególnych gminach powiatu plockiego w latach 2021-2023

Gmina	kradzieże, włamania			bójki i pobicia			Rozboje i wymuszenia rozbójnicze			zabójstwa		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Bielsk	13	27	22	1	2	0	0	0	0	0	0	0
Bodzanów	3	6	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0
Brudzeń Duży	3	7	3	0	2	1	0	0	0	0	0	0
Bułkowo	2	4	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0
Drobin	5	8	2	2	1	1	0	0	0	0	0	0
Gąbin	5	5	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Łąck	17	16	18	1	3	3	0	0	0	0	0	0
Mała Wieś	3	6	2	0	0	0	0	0	2	0	0	0
Nowy Duninów	3	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Radzanowo	2	13	4	0	0	0	0	0	2	0	0	0
Słubice	1	7	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Słupno	5	5	3	0	0	0	0	1	1	0	0	0
Stara Biała	4	7	6	0	1	2	0	0	0	0	0	0
Staroźreby	6	7	6	0	0	0	0	1	0	0	0	0
Wyszogród	23	13	7	0	0	0	0	1	0	0	0	0
RAZEM	95	133	84	5	9	7	0	4	5	1	0	0

Zródło: Komenda Miejska Policji w Plocku

Analizując powyższe dane dotyczące przestępczości przekazane przez Komendę Miejską Policji w Plocku należy zauważyć, iż liczba przestępstw kryminalnych w poszczególnych gminach powiatu plockiego w latach 2021-2023 jest zróżnicowana.

W skali całego powiatu w 2022 roku nastąpił znaczący wzrost przestępczości (wzrost liczby kradzieży i włamań z 95 do 133, wzrost bójek i pobić z 5 do 9 oraz pojawienie się 4 przypadków rozbojów), jednak wzrost ten nie był jednolity w poszczególnych gminach. W dwóch gminach poziom przestępczości w 2022 roku pozostał na zbliżonym poziomie jak w 2021, natomiast w jednej gminie odnotowano spadek liczby przestępstw. Analizując powyższe dane należy zauważyć brak zabójstw w latach 2022 i 2023 co jest pozytywnym sygnałem stabilności.

Z danych Komendy Miejskiej Policji wynika, że Mężczyźni stanowią wyraźną większość wśród ofiar samobójstw na terenie powiatu plockiego. W 2021 roku odnotowano łącznie 15 samobójstw, z czego aż 11 dotyczyło mężczyzn, a tylko 4 kobiet. W kolejnych latach – 2022 i 2023 – liczba samobójstw ogółem uległa zmniejszeniu, jednak mężczyźni niezmiennie stanowili dominującą grupę w tych statystyk. Taka dysproporcja może wskazywać na szczególne problemy tej grupy społecznej, związane m.in. z trudnościami w szukaniu pomocy, stygmatyzacją zdrowia psychicznego czy ograniczonym dostępem do adekwatnych form wsparcia.

Tabela 64. Liczba odnotowanych samobójstw w poszczególnych gminach powiatu plockiego w latach 2021-2023

Nazwa gminy	Samobójstwa dorosłych kobiet			Samobójstwa dorosłych mężczyzn			Samobójstwa nieletnich kobiet			Samobójstwa nieletnich mężczyzn			Prostytucja nieletnich kobiet			Prostytucja nieletnich mężczyzn		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Bielsk	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bodzanów	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Brudzeń Duży	0	0	0	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bulkowo	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Drobin	1	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Gąbin	2	0	0	2	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Łąck	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mała Wieś	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nowy Duninów	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Radzanowo	0	0	0	3	1	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Słubice	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Słupno	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Stara Biała	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Staroźreby	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wyszogród	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
RAZEM	4	1	1	11	10	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Źródło: Komenda Miejska Policji w Płocku

Przemoc domowa to złożone zjawisko, które często trudno zidentyfikować i skutecznie przeciwdziałać. Wynika to głównie z bliskich więzi i relacji rodzinnych, ponieważ sprawca i ofiara najczęściej są ze sobą spokrewnieni, a cały kontekst rozgrywa się w środowisku domowym. Warto podkreślić, że sprawcy często działają celowo, a przemoc przybiera różne formy – nie tylko fizyczne, ale także emocjonalne, psychiczne czy werbalne. Niestety, te niefizyczne przejawy przemocy często są ignorowane lub trudne do zauważenia przez innych, co utrudnia ich wykrycie i reakcję.

Przemoc to wszelkie nadużycia (fizyczne i psychiczne) i zaniedbania (brak działań) w stosunku do innej osoby, a w rodzinie – najbliższego lub dalszego członka rodziny.

Najczęstszymi formami przemocy są: nadużycia fizyczne (użycie siły fizycznej powodujące: uszkodzenie ciała, ból oraz strach, niepokój, depresję), nadużycia psychiczne (w tym używanie gróźb, upokarzanie, obwinianie, znęcanie się, zastraszanie, izolowanie), nadużycia finansowe (np. sprzeniewierzenie pieniędzy, rzeczy albo własności, skutkujących pogorszeniem stanu zdrowia i standardu życia osoby oraz jej poczucia bezpieczeństwa), nadużycia seksualne (akty związane seksualnością bez zgody osoby, w tym zmuszanie do seksu, patrzanie, obnażanie, itp.) oraz nadużycia symboliczne (wymuszanie na osobach zachowań, które są wygodne dla innych grup społecznych i dominujących, poprzez np. strój, język).

Natomiast przemoc pod postacią zaniedbania to najczęściej celowe bądź pozbawione intencji zachowania opiekunów, którym osoby ufają (np. poprzez brak opieki).

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Płocku realizuje Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024–2030.

W ramach programu Centrum podejmuje działania mające na celu ograniczenie zjawiska przemocy domowej. PCPR – zgodnie ze swoimi kompetencjami – wspiera rodziny w sytuacjach kryzysowych, oferując m.in. porady socjalne, prawne, psychologiczne i pedagogiczne zarówno dla dorosłych, jak i dla dzieci.

Na terenie placówki udostępniane są informacje dotyczące przemocy domowej – na tablicy ogłoszeń na bieżąco wywieszane są materiały edukacyjne, a także rozdawane ulotki, broszury i opracowania własne oraz pozyskane z innych instytucji.

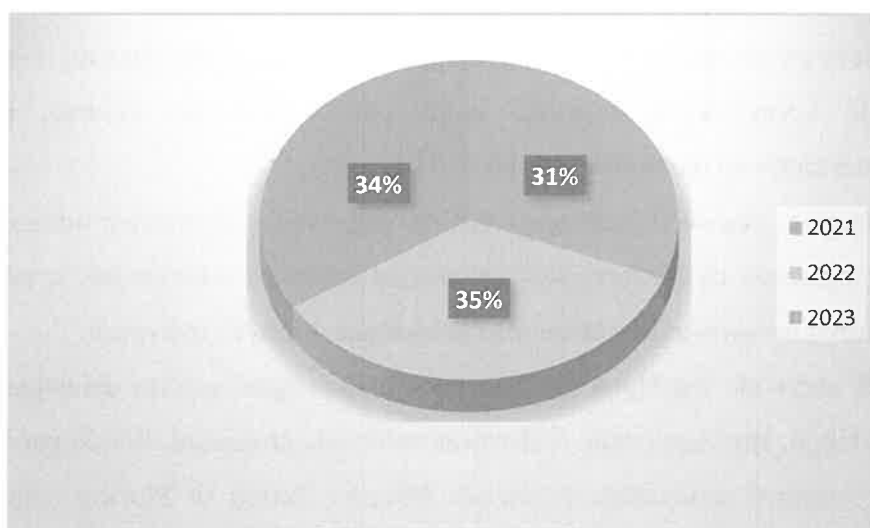
PCPR aktywnie współpracuje z instytucjami i organizacjami działającymi na terenie powiatu płockiego, aby skuteczniej realizować założenia programu. Wśród partnerów znajdują się: ośrodki pomocy społecznej, Komenda Miejska Policji w Płocku, szkoły i placówki oświatowe, Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Płocku oraz Starostwo Powiatowe w Płocku.

Tabela 65. Liczba osób doświadczających przemocy domowej i stosujących przemoc domową w latach 2021-2023

Nazwa gminy	Liczba osób doświadczających przemocy domowej (współmażonkowie, dzieci, rodzice)			Liczba osób stosujących przemoc domową		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Bielsk	15	12	17	15	12	17
Bodzanów	6	11	16	6	11	16
Brudzeń Duży	13	17	14	13	17	12
Bulkowo	7	7	1	7	7	1
Drobin	8	16	20	8	15	13
Gąbin	8	10	17	8	10	17
Łąck	21	29	18	15	18	11
Mała Wieś	9	20	21	8	16	20
Nowy Duninów	1	0	1	1	0	1
Radzanowo	3	1	2	3	1	2
Słubice	4	10	6	3	10	6
Słupno	0	0	1	0	0	1
Stara Biała	35	20	17	17	15	15
Staroźreby	15	12	10	14	11	9
Wyszogród	10	9	10	8	8	8
RAZEM	155	174	171	126	151	149

Źródło: Komenda Miejska Policji w Płocku

Wykres 12. Liczba ofiar przemocy domowej w powiecie płockim w latach 2021-2023

Źródło: Komenda Miejska Policji w Płocku

Według danych Komendy Miejskiej Policji w Płocku zjawisko przemocy domowej w powiecie utrzymuje się na wysokim poziomie, choć zauważalne są pewne wahania liczby zarówno ofiar, jak i sprawców. W 2021 roku odnotowano 155 osób, które zgłosiły doświadczanie przemocy domowej. W roku 2022 liczba ta wzrosła do 174, co oznaczało wzrost o 19 osób, czyli ponad 12% w porównaniu z rokiem poprzednim. W 2023 roku liczba osób

doświadczających przemoc nieco spadła – do 171 zgłoszonych przypadków. Spadek ten był jednak niewielki.

Jeśli chodzi o osoby stosujące przemoc – przekazane dane pokazują, iż w 2021 roku zidentyfikowano 126 sprawców, w 2022 liczba ta wzrosła do 151, a w 2023 wyniosła 149. Wzrost w stosunku do 2021 roku wynosi więc aż 23 osoby, co odpowiada ponad 18% wzrostowi.

Dokonując analizy powyższych danych można zauważyć, iż w analizowanych latach liczba osób doświadczających przemoc przewyższa liczbę osób ją stosujących. W 2021 roku różnica wynosiła 29 osób, w 2022 – 23 osoby, a w 2023 – 22 osoby. Warto jednak zauważyć, że w niektórych gminach liczba zgłoszeń wzrosła nawet kilkukrotnie – np. w gminie Bodzanów z 6 przypadków w 2021 roku do 16 w 2023. Z kolei w Gminie Bulkowo liczba zgłoszonych przypadków przemoc spadła z 7 do 1.

Tabela 66. Liczba interwencji dot. przemoc domowej w latach 2021-2023

Nazwa gminy	Liczba interwencji dot. przemoc domowej wobec dzieci			Liczba interwencji dot. przemoc domowej wobec współmałżonków/partnerów			Liczba interwencji dot. przemoc domowej wobec osób starszych		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Bielsk	1	0	1	15	12	17	0	0	1
Bodzanów	0	0	1	6	8	12	0	1	1
Brudzeń Duży	0	1	2	13	17	12	0	2	5
Bulkowo	0	0	0	7	6	1	0	0	0
Drobin	2	3	7	6	12	9	0	1	4
Gąbin	0	0	1	8	14	14	0	0	3
Łack	0	0	3	16	20	21	0	0	1
Mała Wieś	0	2	2	8	16	19	0	0	0
Nowy Duninów	0	0	0	1	0	1	0	0	0
Radzanowo	0	0	0	3	1	2	0	0	0
Słubice	0	0	0	3	9	6	1	1	2
Słupno	0	0	0	0	0	1	0	0	0
Stara Biała	0	0	0	14	12	14	0	0	0
Staroźreby	2	1	1	12	10	6	0	0	1
Wyszogród	0	1	1	7	6	8	0	0	0
RAZEM	5	8	19	119	143	143	1	5	18

Zródło: Komenda Miejska Policji w Płocku

Tabela 67. Liczba postępowań karnych oraz postępowań zakończonych wyrokiem skazującym w sprawach dot. przemocy domowej

Nazwa gminy	Liczba postępowań karnych w sprawach dot. przemocy			Liczba postępowań zakończonych wyrokiem skazującym		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Bielsk	1	2	1	1	2	1
Bodzanów	3	0	1	3	0	1
Brudzeń Duży	4	1	4	2	0	2
Bulkowo	2	0	0	2	0	0
Drobin	1	6	5	1	5	5
Gabin	1	1	4	3	3	4
Łack	1	5	2	2	5	2
Mała Wieś	1	2	4	1	4	4
Nowy Duninów	2	4	1	2	1	1
Radzanowo	2	1	1	2	0	1
Słubice	2	0	2	2	3	2
Słupno	1	3	0	1	4	0
Stara Biała	3	0	1	1	2	3
Staroźreby	0	3	0	0	0	0
Wyszogród	1	0	0	1	0	0
RAZEM	25	28	26	24	29	26

Zródło: Komenda Miejska Policji w Płocku

Analiza przekazanych danych wskazuje, na wysoką liczbę interwencji policji dotyczących przemocy wobec współmałżonków i partnerów. Najwięcej takich interwencji zanotowano w Gminie Łack.

Zauważalny jest również wzrost liczby interwencji dotyczących przemocy wobec dzieci. Najwięcej zgłoszonych przypadków miało miejsce w gminie Drobin. Natomiast w 2023 roku odnotowano wyraźny wzrost interwencji dotyczących osób starszych – najwięcej przypadków miało miejsce w gminie Brudzeń Duży.

Z informacjami dotyczącymi liczby postępowań karnych oraz wyroków skazujących wynika, że chociaż liczba interwencji jest wysoka (w 2023 roku – 180 interwencji łącznie dla trzech kategorii ofiar), to liczba wszczętych postępowań karnych w tym samym roku wyniosła jedynie 26. Oznacza to, że zaledwie ok. 14% interwencji kończy się postępowaniem karnym.

Na terenie powiatu płockiego przemoc występuje w rodzinach o różnym statusie społecznym. Często łączy się z problemem nadużywania alkoholu, niskimi dochodami finansowymi, małą świadomością społeczną. Praktycznie ofiary przemocy boją się, a niejednokrotnie wstydzą się o tym mówić i rozgłaszać. Trudno jest im w tych sprawach zeznawać w sądzie i dlatego wolą, aby przemoc ta trwała. Tylko bardzo zdeterminowane ofiary przemocy decydują się na jej przerwanie, poprzez zgłoszenie tego faktu odpowiednim organom. Dlatego należy zdawać sobie sprawę, iż w dalszym ciągu nie jest możliwe oszacowanie skali zjawiska z powodu braku rzetelnych danych. Nadal brak także diagnozy

problemu w odniesieniu do poszczególnych grup ofiar: osób starszych, niepełnosprawnych i dzieci.

Tabela 68. Przemoc domowa

Nazwa gminy	Liczba rodzin, w których interweniowali pracownicy ośrodka pomocy społecznej			Liczba rodzin, wobec których została zastosowana procedura Niebieskiej Karty			Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie członków rodzin + sprawców			Liczba rodzin objętych długotrwałą opieką z powodu przemocy w rodzinie		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Bielsk	4	5	4	15	12	24	29	37	81	6	4	7
Bodzanów	7	8	12	7	8	12	14	16	18	7	8	12
Brudzeń Duży	1	0	1	13	15	14	28	30	39	13	15	19
Bulkowo	8	6	2	8	6	2	29	24	7	4	2	1
Drobin	7	15	12	7	15	12	15	30	24	5	12	10
Gąbin	22	14	23	8	3	5	42	28	46	12	14	23
Łąck	1	1	1	14	15	10	31	34	28	14	15	10
Mała Wieś	8	17	17	8	17	17	28	37	36	1	3	2
Nowy Duninów	6	7	3	6	7	3	22	19	8	4	5	3
Radzanowo	16	14	15	16	14	15	44	40	48	8	4	5
Słubice	8	7	10	3	5	6	10	10	12	8	7	10
Stara Biała	38	16	26	38	16	26	84	35	55	38	16	26
Staroźreby	13	12	9	13	12	9	40	39	30	3	3	3
Wyszogród	0	0	1	7	4	9	24	10	26	5	4	6
Razem	139	122	136	163	149	164	440	389	458	128	112	137

Źródło: Opracowanie PCPR na podstawie danych z ośrodków pomocy społecznej

W powiecie plockim zjawisko przemocy wciąż rośnie. Pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, we współpracy z miejskimi i gminnymi ośrodkami pomocy społecznej oraz policją, prowadzą sprawy, w których stosowana jest procedura „Niebieskiej Karty”.

„Niebieska Karta” jest narzędziem służącym do rejestrowania przypadków przemocy w rodzinie oraz oceny ryzyka jej wystąpienia w przyszłości. Procedura ta może być inicjowana przez Policję, przedstawicieli Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Ośrodki Pomocy Społecznej oraz inne instytucje, takie jak służba zdrowia czy placówki oświatowe. Dokument ten stanowi podstawę do podjęcia działań pomocowych przez zespoły interdyscyplinarne lub grupy robocze, wspierające rodziny doświadczające przemocy, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb ich ofiar.

Według danych z ośrodków pomocy społecznej najwięcej Niebieskich Kart w 2023 r. założono w Gminach: Stara Biała - 26 kart, Bielsk – 24 karty oraz Mała Wieś – 17 kart. Natomiast w Gminie Bulkowo procedurę Niebieskiej Karty zastosowano dla – 2 rodzin.

Analiza powyższych danych za lat 2021–2023 wskazuje, że liczba rodzin, w których interweniowali pracownicy ośrodków pomocy społecznej, utrzymywała się na zbliżonym poziomie. W 2021 roku było to 139 rodzin, w kolejnym roku liczba ta nieznacznie spadła do 122, a w 2023 roku ponownie wzrosła do 136. To pokazuje, że problem przemocy w rodzinach jest ciągle obecny i wymaga stałej uwagi, choć nie występują tu duże wahania, co może świadczyć o stabilnym poziomie zgłoszeń i interwencji. Podobnie wygląda sytuacja z zastosowaniem procedury Niebieskiej Karty. W 2021 roku odnotowano 163 przypadki, w 2022 roku liczba ta spadła do 149, a w 2023 roku ponownie wzrosła do 164. To oznacza, że mimo niewielkich zmian, problem przemocy jest nadal poważny i wymaga formalnych działań, które mają na celu ochronę ofiar i przeciwdziałanie dalszym aktom przemocy w rodzinach. Jeśli chodzi o liczbę osób dotkniętych przemocą, to w 2021 roku było to 440 osób, w 2022 roku liczba ta spadła do 389, ale w 2023 roku ponownie wzrosła do 458. To może sugerować, że choć w niektórych latach udało się ograniczyć skalę problemu, to jednak w końcu sytuacja się pogorszyła, a problem przemocy w rodzinach nadal jest poważny i wymaga dalszych działań profilaktycznych oraz wsparcia dla ofiar. Natomiast liczba rodzin, które objęto długotrwałą opieką z powodu przemocy w 2021 wyniosła 128 rodzin, w 2022 roku liczba ta spadła do 112, a w 2023 roku ponownie wzrosła do 137. To wskazuje, że rośnie potrzeba długoterminowej opieki i wsparcia dla rodzin dotkniętych przemocą, aby skutecznie przeciwdziałać powtarzaniu się takich sytuacji i zapewnić ofiarom stabilne warunki do odbudowy życia. Wzrost liczby rodzin objętych długotrwałą pomocą podkreśla konieczność kontynuowania działań profilaktycznych, edukacyjnych oraz wsparcia psychologicznego, aby skuteczniej radzić sobie z tym poważnym problemem.

Zjawisko alkoholizmu dotyczy wszystkich grup społecznych i zawodowych. Łatwy dostęp do wszelkiego rodzaju napojów alkoholowych, zmiana obyczajów, stres, upadek wartości rodzinnych i norm społecznych, bezrobocie, zmiany miejsca pracy, brak umiejętności radzenia sobie z problemami powoduje niepokojące zjawisko, jakim jest uzależnienie od alkoholu. Szczególnie, gdy zjawisko to dotyczy nieletnich i małoletnich.

Alkoholizm dorosłych jak i dzieci i młodzieży jest zjawiskiem niosącym za sobą wiele negatywnych skutków zarówno w sferze społecznej jak i emocjonalnej rodzin dotkniętych tym problemem. Niepokojącym zjawiskiem obserwowanym w ostatnim okresie czasu jest obniżanie się wieku osób, które miały styczność z alkoholem.

Wyniki badań ESPAD (European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs) z 2024 r. pokazują, że napoje alkoholowe są najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży szkolnej, podobnie jak ma to miejsce w dorosłej części społeczeństwa. 73 % uczniów w wieku 15-16 lat oraz 91 % nastolatków w wieku 17-18 przyznało się do picia alkoholu kiedykolwiek w życiu.

Z danych Komendy Miejskiej Policji w Płocku wynika, że w latach 2021–2023 na terenie powiatu płockiego doprowadzono w celu wytrzeźwienia wyłącznie osoby dorosłe. Łącznie w analizowanym okresie przyjęto 504 osoby, z czego zdecydowaną większość stanowili mężczyźni tj.: 441 osób, natomiast kobiety – 63 osoby. Należy zauważyć, że liczba przyjętych kobiet nieznacznie wzrosła w ciągu analizowanych trzech lat: w 2021 roku – 17 kobiet, w 2022 roku – 21 kobiet, w 2023 roku – 25 kobiet. Z kolei liczba przyjęć mężczyzn waha się w zależności od roku jednak dominuje w strukturze przyjęć.

Tabela 69. Liczba osób doprowadzonych w celu wytrzeźwienia – mieszkańcy powiatu płockiego w latach 2021-2023

Lata	Liczba przyjętych osób dorosłych	w tym		Liczba przyjętych osób nieletnich	w tym	
		kobiety	mężczyźni		dziewczęta	chłopcy
2021	186	17	169	0	0	0
2022	140	21	119	0	0	0
2023	178	25	153	0	0	0

Źródło: Komenda Miejska Policji w Płocku

Problem alkoholizmu osób dorosłych skutkuje wieloma niepożądanymi zjawiskami społecznymi, mającymi wpływ na funkcjonowanie pomocy społecznej. Problemem, którego źródła tkwią w dużym stopniu w alkoholizmie jest duża liczba sprawców przemocy domowej będących pod wpływem alkoholu. Na poziomie gmin problematyką alkoholizmu zajmują się miejskie i gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Według danych z tych Komisji w latach 2021-2023 wsparciem objęto 1271 osób, wpłynęło 251 wniosków dotyczących skierowania na leczenie odwykowe a 267 osób zostało skierowanych na leczenie.

Tabela 70. Alkoholizm uzależnienia w powiecie plockim w latach 2021-2023

Lp	Nazwa gminy	Liczba osób objętych wsparciem GKRPA			Liczba wniosków dot. Skierowania na leczenie odwykowe			Liczba osób skierowanych na leczenie			Liczba rodzin, w których występuje problem alkoholowy lub inne uzależnienie			Liczba osób z problemem alkoholowym lub innym uzależnieniem		
		2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
1.	Bielsk	108	130	132	2	4	2	2	4	2	36	36	21	36	36	21
2.	Bodzanów	16	24	26	11	16	19	11	16	19	11	16	19	11	16	19
3.	Brudzeń Duży	25	35	40	2	1	5	25	35	40	25	34	39	25	35	40
4.	Bulkowo	33	22	20	6	4	6	6	4	6	33	22	20	33	22	20
5.	Drobin	15	17	15	9	10	9	5	5	6	9	10	9	9	10	9
6.	Gąbin	13	17	17	4	2	2	2	2	5	12	12	14	15	17	13
7.	Łąck	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych
8.	Mała Wieś	0	8	16	0	8	16	0	1	12	0	8	16	0	8	16
9.	Nowy Duninów	5	4	8	1	4	3	5	1	3	5	3	3	5	4	3
10.	Radzanowo	29	15	19	7	4	5	2	2	1	16	15	21	31	28	37
11.	Słubice	18	20	26	5	7	5	0	0	2	11	12	17	11	12	17
12.	Słupno	16	13	10	0	3	2	0	3	2	16	13	10	16	13	10
13.	Stara Biała	94	87	98	17	18	15	10	11	6	0	0	0	94	87	98
14.	Staroźreby	21	22	20	4	4	3	1	2	2	6	8	6	21	22	20
15.	Wyszogród	5	6	6	2	2	2	2	2	2	9	11	16	9	11	16
	Razem	398	420	453	70	87	94	71	88	108	189	200	211	305	321	339

Źródło: Opracowanie PCPR na podstawie danych z ośrodków pomocy społecznej

Tabela 71. Wysokość środków finansowych przeznaczona na profilaktykę rozwiązywania problemów uzależnień w gminach powiatu plockiego w latach 2021-2023

Lp.	Gmina	Nakłady finansowe w zł w roku				
		2021	2022	% wzrostu/ spadku	2023	% wzrostu/ spadku
1.	Bielsk	93 595,40	136 316,97	+ 45,64	181 583,30	+ 33,21
2.	Bodzanów	192 193,76	243 283,25	+ 26,58	197 005,91	- 19,02
3.	Brudzeń Duży	98 539,38	117 645,14	+ 19,39	166 093,10	+ 41,18
4.	Bulkowo	51 694,41	132 344,31	+ 156,01	127 839,06	-3,40
5.	Drobin	130 952,12	267 160,93	+ 104,01	257 883,99	- 3,47
6.	Gąbin	111 000,00	95 718,76	-13,77	97 001,00	+ 1,34
7.	Łąck	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych
8.	Mała Wieś	53 637,19	74 592,55	+ 39,07	162 325,35	+ 117,62

9.	Gmina Nowy Duninów	83 161,39	117 878,24	+ 41,75	131 066,54	+11,19
10.	Radzanowo	97 786,00	150 011,00	+ 53,41	146 512,00	- 2,33
11.	Słubice	48 941,00	71 870,53	+ 46,85	86 454,43	+ 20,29
12.	Słupno	23 690,44	16 242,80	- 31,44	21 640,12	+ 33,23
13.	Stara Biała	186 486,41	323 186,44	+ 73,30	314 268,14	-2,76
14.	Staroźreby	58 999,83	57 030,08	- 3,34	107 000,71	+ 87,62
15.	Wyszogród	103 352,65	125 888,50	+ 21,80	150 873,77	+ 19,85

Źródło: Opracowanie PCPR na podstawie danych z ośrodków pomocy społecznej

Z analizy danych zawartych w powyższych tabelach wynika, iż rozmiary występowania alkoholizmu i uzależnienia w poszczególnych gminach powiatu są zróżnicowane. Najwięcej wniosków dotyczących skierowania na leczenie odwykowe osób uzależnionych i najwięcej osób skierowanych na leczenie było w gminach: Stara Biała i Bielsk.

Analizując powyższe dane za lata 2021-2023 można zauważyć, że w większości gmin nastąpił wzrost wydatków na profilaktykę uzależnień. To oznacza, że coraz więcej samorządów dostrzega potrzebę wydatkowania środków finansowych na działania zapobiegające uzależnieniom, co jest pozytywnym sygnałem świadczącym o rosnącej świadomości problemu. Jednakże, w niektórych gminach odnotowano spadki, co może wynikać z ograniczeń budżetowych lub zmiany priorytetów. W 2021 roku, niektóre gminy przeznaczyły na profilaktykę ponad 100 tysięcy złotych, co świadczy o dużym zaangażowaniu i możliwościach finansowych. Wśród nich były gminy, które inwestowały znaczne kwoty, co mogło wynikać z wcześniejszych działań lub większej skali problemu w tych obszarach. Z drugiej strony, niektóre gminy miały relatywnie niskie wydatki, poniżej 100 tysięcy złotych, co może wskazywać na ograniczone możliwości finansowe lub mniejszy zakres działań profilaktycznych. W roku 2022 można zauważyć wyraźny trend wzrostowy w większości gmin. Wydatki w Gminie Drobin zwiększyły się nawet o ponad 100% - z kwoty 130 952,12 zł na 267 160,93 zł, natomiast w Gminie Bulkowo wydatki wzrosły o ponad 150% - z kwoty 51 694,41 zł na 132 344,31 zł, co świadczy o rosnącym zaangażowaniu samorządów. Takie duże wzrosty wskazują na coraz większą świadomość problemu uzależnień i chęć podejmowania działań profilaktycznych. Jednakże, mimo ogólnego trendu wzrostowego, zdarzały się również przypadki spadków, na przykład o około 13-14%, co może wynikać z konieczności ograniczenia wydatków w związku z innymi potrzebami budżetowymi lub zmianami w strategii działania gmin. W roku 2023 można zaobserwować kontynuację tendencji wzrostowej w wielu gminach. Jednakże w przypadku 5 gmin odnotowano spadki

wydatków na profilaktykę uzależnień, w czterech gminach był to spadek o około 3% w stosunku do roku poprzedniego, a w jednej gminie tj. Bodzanów odnotowano spadek o 19,02 %. Powyższa zmiana może być spowodowana ograniczeniami finansowymi lub zmianami w polityce samorządów. W badanym okresie trzech lat 2021-2023 lat większość gmin zwiększyła swoje nakłady na profilaktykę uzależnień, co jest pozytywnym sygnałem. Wzrosty sięgały od kilkunastu do nawet ponad stu procent, co świadczy o rosnącym zaangażowaniu i coraz większej świadomości społecznej na temat konieczności przeciwdziałania uzależnieniom. Jednocześnie, niektóre gminy musiały ograniczyć wydatki, co może wskazywać na wyzwania finansowe lub zmiany priorytetów.

8. Analiza SWOT

Jednym z najważniejszych elementów postępowania diagnostycznego, mającego określić zasadnicze problemy i ewentualne kierunki ich rozwiązywania, jest identyfikacja problemów społecznych. Z opisanych w części diagnostycznej problemów społecznych wyłonił się obraz najistotniejszych kwestii dotyczących społeczność powiatu plockiego, tj.:

- wspieranie rodziny,
- osoby niepełnosprawne i seniorzy,
- problemy starości,
- alkoholizm i przemoc domowa,
- osoby bezrobotne.

Bardzo użyteczną metodą przy określaniu priorytetów rozwojowych jest coraz powszechniej stosowana w pracach nad strategią analiza SWOT. Nazwa SWOT jest akronimem angielskich słów Strengths (mocne strony), Weaknesses (słabe strony), Opportunities (szanse w otoczeniu), Threats (zagrożenia w otoczeniu). Analiza SWOT jest efektywną metodą identyfikacji słabych i silnych stron organizacji oraz badania szans i zagrożeń, jakie stoją przed organizacją. Analizę tę można z powodzeniem zastosować do dowolnego przedsięwzięcia, włącznie z programowaniem strategicznym.

Wnikliwe opracowanie SWOT jest istotnym etapem procesu planowania strategicznego. Przy właściwym opracowaniu stanowi punkt wyjściowy dla określania celów strategicznych oraz projektów socjalnych.

Przy opracowaniu analizy uwzględniono:

- siły - wewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na sytuację społeczną,
- słabości - wewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na sytuację społeczną,
- szanse - zewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na realizację celów,
- zagrożenia - zewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na realizację celów.

Wynik prac obrazują prezentowane poniżej zestawienia. Dodać należy, że w analizie SWOT odniesiono się wyłącznie do kwestii społecznych.

Wspieranie rodziny

Mocne strony

- Zapewnienie dzieciom potrzebującym opieki i wychowania w formach rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej
- Promocja idei rodzicielstwa zastępczego
- Wykwalifikowana i doświadczona kadra pracownicza
- Zatrudnieni koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej
- Organizowanie szkoleń i warsztatów dla rodziców zastępczych / rodzinnych domów dziecka w celu podnoszenia kwalifikacji
- Organizowanie szkoleń dla kandydatów na rodziny zastępcze
- Wspieranie pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej
- Praca na rzecz powrotu dzieci do rodziny biologicznej
- Zatrudnianie specjalistów w rodzinnej pieczy zastępczej
- Współpraca z organizacjami pozarządowymi
- Współpraca ze specjalistami (psycholog, pedagog, radca prawny i inni specjaliści)
- Współpraca z organizacjami i instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny

Słabe strony

- Niska świadomość społeczna potrzeb i możliwości w zakresie rodzinnej pieczy zastępczej
- Zaniedbywanie obowiązków opiekuńczo - wychowawczych przez rodziców biologicznych
- Niechęć rodziców biologicznych do kontaktów z dziećmi przebywającymi w pieczy zastępczej
- Brak kandydatów na rodziny zastępcze
- Długotrwały proces przygotowawczy do pełnienia roli rodziców zastępczych
- Brak świadomości społeczności lokalnej nt. sposobu funkcjonowania pieczy zastępczej
- Niechęć do korzystania z poradnictwa specjalistycznego
- Brak lokali mieszkalnych dla pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej
- Brak miejsc pracy na rynku pracy dla osób opuszczających pieczę zastępczą
- Słaba rozpoznawalność instytucji
- Brak miejsc w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej
- Wzrost liczby dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej

Szanse

- Wzrost liczby osób zainteresowanych możliwością sprawowania opieki poprzez pełnienie przez nich funkcji rodziny zastępczej (pozyskania nowych kandydatów)

- Zwiększenie świadomości społeczności lokalnej na temat form rodzinnej pieczy zastępczej
- Tworzenie dla dzieci nowych miejsc w rodzinach zastępczych

Zagrożenia

- Bieda, ubóstwo i nieporadność życiowa rodzin naturalnych
- Problemy wychowawcze w pieczy zastępczej
- Wypalenie zawodowe rodziców zastępczych
- Trudności we współpracy z innymi instytucjami
- Występowanie zagrożeń dla prawidłowego funkcjonowania rodziny: uzależnienia, rozpad więzi rodzinnych, bezrobocie, przemoc
- Roszczeniowość klientów
- Trudności w nawiązaniu współpracy z rodziną
- Niechęć do ujawnienia problemów w rodzinach;
- Syndrom wyuczonej bezradności
- Wypalenie zawodowe pracowników

Niepelnosprawność i seniorzy

Mocne strony

- Rozwinięta sieć instytucji oraz jej zróżnicowanie
- Wysoko wykwalifikowana kadra
- Rozwinięty sektor organizacji pozarządowych
- Bogata baza lokalowa (duża liczba DPS, WTZ)
- Zróżnicowana oferta usług

Słabe strony

- Problemy z dowozem osób z niepełnosprawnościami
- Brak specjalistycznego sprzętu
- Problemy z korzystaniem z usług specjalistów
- Mała liczba zakładów pracy chronionej oraz brak podejmowanych inicjatyw związanych z zatrudnieniem osób z niepełnosprawnościami
- Mała liczba klubów seniora i dziennych domów pobytu
- Niewystarczająca ilość asystentów osobistych osób z niepełnosprawnościami
- Niewystarczająca ilość środków finansowych
- Słaba edukacja rodziców osób z niepełnosprawnościami
- Niedostosowanie urzędów dla osób ze szczególnymi potrzebami

Szanse

- Podejmowanie różnego rodzaju aktywności lokalnych przez organizacje samorządowe oraz pozarządowe
- Likwidowanie barier oraz rozwój społeczny poprzez pozyskiwanie środków z zewnątrz
- Utworzenie Centrum Integracji Społecznej
- Zwiększenie dostępności budynków użyteczności publicznej do potrzeb osób z niepełnosprawnościami
- Uwaga na problemy osób starszych i niepełnosprawnych.
- Promocja aktywizacji osób niepełnosprawnych wśród pracodawców.
- Zróżnicowanie form wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych.
- Wykorzystanie środków europejskich na finansowanie szeroko pojętej rehabilitacji osób z niepełnosprawnościami.
- Rozwój infrastruktury przyjaznej osobom starszym i niepełnosprawnym.

Zagrożenia

- Duże nakłady na modernizację bazy lokalowej
- Brak wiedzy związanej z korzystaniem z pomocy instytucji pomocy społecznej
pozyskiwanie środków z zewnątrz
- Wysoki koszt funkcjonowania placówek
- Kierowanie do instytucji jako ostateczna forma pomocy
- Roszczeniowość klientów
- Wypalenie zawodowe pracowników
- Złożoność zadań do wykonania
- Wzrost liczby osób wymagających wsparcia

Problemy starości

Mocne strony

- Dobrze rozwinięta baza domów pomocy społecznej różnych profili prowadzonych przez powiat
- Informowanie osób starszych o dostępnych formach pomocy
- Współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych

Słabe strony

- Zbyt mała ilość instytucji wsparcia dziennego na terenie gmin
- Osłabienie więzi społecznych i rodzinnych
- Ograniczenie przez gminy skierowań osób starszych i niepełnosprawnych, wymagających całodobowej opieki, do domów pomocy społecznej
- Niskie nakłady finansowe na modernizację i inwestycje w domach pomocy społecznej funkcjonujących na terenie powiatu płockiego

Szanse

- Współpraca pomiędzy powiatem a gminami w zakresie kierowania osób do domów pomocy społecznej i środowiskowego domu samopomocy
- Możliwość uzyskania przez osoby starsze pomocy ze strony rodziny
- Dobra dostępność domów pomocy społecznej z odpowiednim standardem usług
- Istnienie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób starszych

Zagrożenia

- Małe nakłady finansowe na kierowanie do domów pomocy społecznej przez ośrodki pomocy społecznej
- Ograniczona wiedza osób starszych o dostępnych formach pomocy
- Rosnąca liczba osób wymagających opieki

Alkoholizm i przemoc domowa

Mocne strony

- Zagwarantowanie bezpłatnej pomocy prawnej, psychologicznej, socjalnej dla ofiar przemocy domowej
- Monitorowanie sytuacji dzieci w rodzinnych formach pieczy zastępczej
- Proponowanie różnych form aktywnej integracji dla osób doznających przemocy domowej zagrożonych wykluczeniem społecznym

- Realizowanie przez placówki oświatowe programów z zakresu profilaktyki uzależnień
- Intensyfikacja działań instytucjonalnych ukierunkowanych na zapobieganie przemocy domowej
- Prowadzenie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej
- Stosowanie procedury „Niebieskiej Karty”
- Realizacja programów korekcyjno- edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową
- Funkcjonowanie zespołów interdyscyplinarnych

Słabe strony

- Mała liczba programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową
- Brak systemowych rozwiązań w sprawie przepływu informacji na temat rodzin dotkniętych problemem przemocy domowej pomiędzy instytucjami / niejasny podział zadań
- Niska skuteczność tzw. „przymusowego” leczenia odwykowego
- Brak wiedzy na temat rzeczywistej skali występowania przemocy domowej
- Mała liczba osób stosujących przemoc domową objętych działaniami terapeutycznymi
- Mało skuteczne działania korekcyjno- interwencyjne adresowane do sprawców przemocy.
- Mała liczba grup wsparcia dla osób doznających przemocy domowej

Szanse

- Zmiana „klimatu społecznego” wobec problemu przemocy domowej: globalny spadek postrzegania przemocy domowej jako akceptowalnej
- Rozpowszechnienie partnerskiego modelu relacji małżeńskich w kulturze popularnej
- Nowe zapisy prawne jednoznacznie penalizujące przemoc domową, oraz chroniące osoby doznające przemocy domowej
- Zmieniająca się w Polsce kultura picia alkoholu – odchodzenie młodych pokoleń od napojów alkoholowych wysokoprocentowych
- Duże wydatki państw europejskich na profilaktykę chroniącą najmłodszych: kampanie zabraniające używania alkoholu w ciąży oraz sprzedaży alkoholu małoletnim
- Ujednolicony system leczenia odwykowego w Polsce, w tym certyfikowania instruktorów/terapeutów uzależnień
- Podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości społeczeństwa na temat zjawiska przemocy domowej
- Dostępność różnych form instytucjonalnej pomocy dla osób doznających przemocy domowej
- Intensyfikacja działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej

- Zwiększenie współpracy instytucjonalnej
- Oferta szkoleniowa dostosowana do potrzeb osób zawodowo wspierających rodziny z problemem przemocy.

Zagrożenia

- Niska wiedza społeczeństwa na temat problematyki nadużyć emocjonalnych – także wśród przedstawicieli zawodów stykających się z przemocą
- Niska wiedza społeczeństwa na temat dynamiki uzależniania od substancji psychoaktywnych: czynników ostrzegawczych uzależnienia, kryteriów picia ryzykownego itp.
- Obniżanie się wieku inicjacji alkoholowej
- Niska globalna efektywność terapii uzależnień
- Brak możliwości objęcia wsparciem wszystkich ofiar przemocy domowej
- Nieujawnianie aktów przemocy domowej przez osoby jej doznające i ich otoczenie
- Ścisły związek pomiędzy problemem uzależnień a zjawiskami przemocy domowej
- Brak reakcji na akty przemocy domowej ze strony otoczenia społecznego
- Negatywne wzorce zachowań społecznych
- Bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych

Osoby bezrobotne

Mocne strony

- Wysoko wykwalifikowana kadra publicznych służb zatrudnienia
- Nowe instrumenty pomocowe wprowadzone nowelizacją Ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z dnia 20 kwietnia 2004 r.
- Elastyczne dostosowanie form wsparcia dla klientów urzędu w bezpośrednim związku z potrzebami rynku pracy
- Współpraca instytucji rynku pracy z pracodawcami i organizacjami pozarządowymi
- Prowadzenie szczególnej polityki rynku pracy w zakresie przywrócenia na rynek grup defaworyzowanych
- Poszerzenie oferty usług rynku pracy poprzez pozyskiwanie środków unijnych
- Indywidualizowane wsparcie dla osób bezrobotnych i poszukujących pracy

Słabe strony

- Brak rozwoju transportu publicznego
- Odpływ siły roboczej

- Niedostosowanie wykształcenia i kwalifikacji potencjalnych pracowników do potrzeb rynku pracy
- Duża liczba osób zatrudnionych w rolnictwie
- Mała liczba ofert dla osób o niskich kwalifikacjach i osób niepełnosprawnych
- Powiększająca się liczba osób bezrobotnych w grupach wiekowych do 30 r.ż. oraz powyżej 50 r.ż.
- Mała gotowość do podwyższania i uzupełniania kwalifikacji zawodowych osób zagrożonych wykluczeniem społecznym

Szanse

- Rozwój gospodarczy i wzrost liczby miejsc pracy na lokalnym rynku pracy
- Rozwój infrastruktury komunikacyjnej sprzyjającej mobilności osobom poszukującym zatrudnienia poza lokalnym rynkiem pracy
- Możliwość doskonalenia kompetencji pracowników publicznych służb zatrudnienia.
- Pozyskiwanie funduszy unijnych na realizację projektów mających na celu poprawę zatrudnienia w powiecie
- Promowanie aktywności zawodowej osób wchodzących na rynek pracy poprzez uruchamianie nowych instrumentów pracy dedykowanych osobom młodym
- Dostosowanie form i kierunków kształcenia do potrzeb lokalnego rynku pracy
- Zorientowanie działań instytucji rynku pracy na aktywizację zawodową osób zagrożonych wykluczeniem społecznym
- Tworzenie nowych miejsc pracy przez pracodawców dzięki uzyskanym środkom będących w dyspozycji urzędu pracy - Fundusz Pracy, Europejski Fundusz Społeczny

Zagrożenia

- Spowolnienie gospodarcze w kraju i w Unii Europejskiej spowodowane wystąpieniem epidemii
- Nieefektywne wykorzystanie środków unijnych
- Wysokie koszty zatrudnienia
- Załamanie gospodarcze
- Mała ilość ofert pracy
- Niska motywacja i brak gotowości do podejmowania pracy i podnoszenia kwalifikacji wśród osób zagrożonych wykluczeniem społecznym
- Brak mobilności w poszukiwaniu zatrudnienia
- Niestabilna sytuacja na rynku pracy

9. MISJA

Misja samorządu jest deklaracją długofalowych działań, których realizacja doprowadzić ma do osiągnięcia założonych w strategii celów. Misja określa również specyficzną rolę, jaką odgrywać ma samorząd. Podczas formułowania misji bierze się pod uwagę wartości leżące u podstaw podejmowanych w samorządzie decyzji, rodzaj świadczonych przez samorząd usług, potrzeby mieszkańców, zasoby oraz charakterystykę otoczenia samorządu.

Z założeń misji wynikają cele główne i szczegółowe oraz zadania. Cele główne powinny odpowiadać na pytanie: *do czego dany samorząd dąży?* Ogólność zapisów celów głównych upoważnia do konkretyzacji sformułowanych dążeń w postaci celów szczegółowych, które są „konsumowane” przez cel główny. Oznacza to, że osiągnięcie celów szczegółowych prowadzi do realizacji celów głównych. Najwyższy poziom szczegółowości osiągają zadania. W strategii przyjmują one postać sprecyzowanych przedsięwzięć do zrealizowania w przyszłości.

Struktura strategii

MISJĄ powiatu plockiego w zakresie rozwiązywania problemów społecznych jest:
***POWIAT PŁOCKI ZAPEWNIĄ GODNE, BEZPIECZNE I AKTYWNE ŻYCIE SWOIM
MIESZKAŃCOM***

Treść misji wskazuje na istnienie zależności między dostarczaniem wysokiej jakości usług publicznych z zakresu pomocy społecznej, a poprawą jakości życia mieszkańców powiatu. Jakość tych usług uzależniona jest od dostosowania ich do potrzeb lokalnej społeczności oraz współpracy instytucji powiatowych z organizacjami społecznymi. Wspólna

realizacja zadań skutkuje wyższą jakością świadczonych usług oraz pozwala dotrzeć do szerszego grona osób potrzebujących pomocy, a w efekcie prowadzi do zmniejszenia skali problemów społecznych. Konieczność częstszego współdziałania instytucji powiatu i organizacji społecznych na płaszczyźnie polityki społecznej wynika z dotychczasowej, niewystarczającej intensywności współpracy tych podmiotów.

Wartości, które przyświecają misji:

- wysoka jakość życia mieszkańców;
- adekwatność usług publicznych z zakresu pomocy społecznej do potrzeb społeczności;
- współpraca instytucji powiatowych z organizacjami społecznymi.

Realizacja wszystkich założeń wymaga uświadomienia istniejących problemów społecznych i stworzenia silnych podstaw systemu, który zapewni wszechstronne wsparcie w zakresie pomocy społecznej. Skuteczność systemu wsparcia zależy od realizacji wypracowanych form współpracy oraz integracji działań wielu podmiotów działających w pomocy społecznej. Opracowanie lokalnych programów, a także podnoszenie aktywności zawodowej i społecznej mieszkańców oraz zabezpieczenie potrzeb socjalnych i kształtowanie właściwych postaw społecznych wobec istniejących problemów (w tym zmiana mentalności społeczeństwa w pojęciu pomocy społecznej) będzie podstawą do wypracowania skutecznego systemu wsparcia społecznego mieszkańców powiatu plockiego.

10. Cele strategiczne, operacyjne i kierunki działań

Z zebranych prognoz, tendencji oraz oczekiwań, co do działań w obszarach rozwiązywania problemów społecznych, sformułowano następujące cele strategiczne:

1. **Doskonalenie systemu działań wspomagających funkcjonowanie rodzin i systemu pieczy zastępczej.**
2. **Rehabilitacja zawodowa i społeczna oraz aktywizacja i wsparcie osób niepełnosprawnych.**
3. **Przeciwdziałanie marginalizacji osób starszych.**
4. **Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i integracja społeczna.**
5. **Zwiększenie aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców powiatu plockiego.**
6. **Zmniejszenie skali negatywnych zjawisk społecznych prowadzących do kryzysu jednostki, grupy lub społeczności ze szczególnym uwzględnieniem zjawiska przemocy domowej.**

Cel strategiczny 1. Doskonalenie systemu działań wspomagających funkcjonowanie rodzin i systemu pieczy zastępczej.

Cel operacyjny 1.1. Wzmocnienie systemu opieki nad dzieckiem i rodziną.

Działania:

1. Usprawnienie systemu wsparcia dla rodzin przeżywających różnego rodzaju trudności:
 - zapewnienie wsparcia specjalistów, asystentów rodzinnych,
 - zwiększenie i oferowanie szkoleń adekwatnych do potrzeb rodzin,
 - rozwijanie usług poradnictwa specjalistycznego w gminach,
 - zapewnienie w powiecie dostępu do bezpłatnych usług w formie poradnictwa specjalistycznego oraz interwencji kryzysowej,
 - podnoszenie kompetencji wychowawczych rodziców.
2. Rozwój współpracy i koordynacji działań pomiędzy instytucjami i organizacjami zajmującymi się opieką i pomocą rodzinie.
3. Prowadzenie systematycznej pracy socjalnej z rodzinami mającymi problemy opiekuńczo
 - wychowawcze celem niwelowania ich dysfunkcji społecznych.
4. Podniesienie umiejętności i kompetencji zawodowych kadry pomocy i integracji społecznej oraz wolontariuszy (uczestnictwo w szkoleniach, konferencjach, seminariach i kursach tematycznych, podnoszenie poziomu wykształcenia itp.).

5. Tworzenie powiatowych i gminnych systemów profilaktyki i opieki nad rodziną i dzieckiem.

Wskaźniki realizacji działań:

1. Liczba rodzin (w tym dzieci) z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, objętych wsparciem.
2. Liczba programów, zajęć edukacyjnych.
3. Nowe formy pomocy rodzinie w powiecie.
4. Liczba wspólnych realizowanych przedsięwzięć.
5. Liczba rodzin w kryzysie objętych specjalistycznym wsparciem instytucjonalnym oraz działaniami profilaktycznymi i pomocowymi.
6. Liczba i rodzaj udzielonego wsparcia.
7. Liczba i rodzaj udzielonych usług w formie poradnictwa specjalistycznego i interwencji kryzysowej.
8. Liczba osób / rodziców, których kompetencje wychowawcze zostały podniesione.

Realizatorzy:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Płocku, ośrodki pomocy społecznej, poradnie, instytucje oświaty, instytucje pomocowe, zespoły interdyscyplinarne, policja, sądy, gminne i powiatowe jednostki organizacyjne zajmujące się wsparciem społecznym, organizacje pozarządowe.

Źródło finansowania:

Środki własne samorządów gminnego i powiatowego, budżet państwa, fundusze unijne.

Cel operacyjny 1.2. Propagowanie rodzinnych form opieki zastępczej oraz wsparcie dla usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej.

Działania:

1. Promocja idei rodzicielstwa zastępczego, w tym pozyskanie kandydatów na rodziny zastępcze i prowadzących rodzinne domy dziecka (pikniki rodzinne, kampanie społeczne, spotkania tematyczne itp.).
2. Podniesienie umiejętności i kompetencji rodziców zastępczych oraz osób prowadzących rodzinne domy dziecka poprzez organizowanie szkoleń i wsparcie instytucjonalne (grupy wsparcia, poradnictwo, usprawnienie współpracy itp.).

3. Wsparcie działań prowadzących do deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej poprzez: organizację konferencji, seminariów, spotkań, upowszechniających wiedzę o rodzicielstwie zastępczym i problemach usamodzielniającej się młodzieży, lub uczestnictwo w tych inicjatywach; doskonalenie metod doboru i wsparcia kandydatów do rodzinnej pieczy zastępczej celem zwiększenia ich liczby.
4. Rozwijanie systemu wsparcia dla rodzin biologicznych w zależności od indywidualnych potrzeb, ukierunkowanego na powrót dziecka do rodziny.
5. Rozwijanie systemu wsparcia dla usamodzielnionych wychowanków pieczy zastępczej, w szczególności przez świadczenie poradnictwa, pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, aktywizację zawodową.
6. Wdrażanie innowacyjnych rozwiązań skierowanych do usamodzielniających się wychowanków.
7. Udzielanie pomocy i wsparcia w usamodzielnieniu się wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych i rodzin zastępczych (pomoc, w tym pieniężna, na kontynuowanie nauki, zagospodarowanie w formie rzeczowej, uzyskanie odpowiednich warunków mieszkaniowych, zatrudnienia, w formie specjalistycznego poradnictwa).
8. Podjęcie działań mających na celu wsparcie rozwoju form rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej funkcjonujących na terenie powiatu, przy zachowaniu prymatu rodzinnej pieczy zastępczej nad instytucjonalną pieczą zastępczą.

Wskaźniki realizacji działań:

1. Liczba rodzin zastępczych.
2. Liczba placówek opiekuńczo – wychowawczych.
3. Liczba wydarzeń, szkoleń skierowanych do pieczy zastępczej.
4. Liczba rodzin (w tym dzieci) z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, objętych wsparciem.
5. Liczba rodziców zastępczych oraz osób prowadzących rodzinne domy dziecka uczestniczących we wsparciu instytucjonalnym (szkolenia, grupy wsparcia itp.).
6. Formy działań pomocowych w powiecie, w tym do usamodzielniających się wychowanków.

Realizatorzy:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Płocku, ośrodki pomocy społecznej, poradnie, instytucje oświaty, instytucje pomocowe, zespołu interdyscyplinarne, sądy, gminne

i powiatowe jednostki organizacyjne zajmujące się wsparciem społecznym, organizacje pozarządowe.

Źródło finansowania:

Środki własne samorządów gminnego i powiatowego, budżet państwa, fundusze unijne.

Cel strategiczny 2. Rehabilitacja zawodowa i społeczna oraz aktywizacja i wsparcie osób niepełnosprawnych.

Cel operacyjny 2.1. Zwiększanie świadomości społecznej i zmiana postaw wobec osób niepełnosprawnych.

Działania:

1. Promowanie postaw tolerancji wobec osób niepełnosprawnych (promocja lub organizacja imprez integracyjnych, w tym informowanie o efektach działań osób niepełnosprawnych lub do nich kierowanych).
2. Inicjowanie pomocy sąsiedzkiej w środowisku lokalnym oraz wpieranie organizowania grup samopomocowych.
3. Wspieranie instytucji i stowarzyszeń działających w obszarze niepełnosprawności.

Wskaźniki realizacji działań:

1. Liczba inicjatyw upowszechniających wiedzę na temat potrzeb i problemów osób niepełnosprawnych.
2. Liczba osób niepełnosprawnych, które skorzystały z rehabilitacji społecznej, kultury, sportu, rekreacji i turystyki.
3. Liczba zrealizowanych programów i projektów.
4. Formy i obszary współpracy z organizacjami pozarządowymi na rzecz osób niepełnosprawnych.

Realizatorzy:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Płocku, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, ośrodki pomocy społecznej, poradnie, instytucje oświaty, instytucje pomocowe, gminne i powiatowe jednostki organizacyjne zajmujące się wsparciem społecznym i zawodowym, organizacje pozarządowe.

Źródło finansowania:

Środki własne samorządów gminnego i powiatowego, budżet państwa, fundusze unijne.

Cel operacyjny 2.2 Zwiększenie aktywności społecznej osób niepełnosprawnych.

Działania:

1. Umożliwienie osobom niepełnosprawnym pełnego uczestnictwa w życiu społecznym.
2. Wsparcie dostosowania przestrzeni publicznej i prywatnej do potrzeb osób niepełnosprawnych (likwidacja barier architektonicznych i komunikacyjnych w miejscach użyteczności publicznej, likwidacja barier architektonicznych i technicznych wg indywidualnych potrzeb osób niepełnosprawnych, np. w mieszkaniu).
3. Zwiększenie uczestnictwa osób niepełnosprawnych w działalności sportowej i kulturalnej.
4. Wsparcie osób niepełnosprawnych w prowadzeniu aktywności społeczno-zawodowej (dofinansowanie: turnusów rehabilitacyjnych, sprzętu rehabilitacyjnego i innych środków pomocowych, poprawa jakości świadczonych usług, np. w formie usprawnienia dostępu do informacji, przekazywania danych między instytucjami, utworzenia bazy danych o instytucjach pomocowych, realizowanych programów i projektów).
5. Upowszechnianie informacji o prawach i uprawnieniach osób niepełnosprawnych oraz dostępnych formach pomocy za pośrednictwem Internetu i mediów lokalnych.
6. Pomoc w rozwoju i tworzeniu nowych form wsparcia osób niepełnosprawnych (wolontariat, punkty wsparcia psychologicznego, socjalnego, prawnego, poradnictwo specjalistyczne, grupy wsparcia, programy celowe).
7. Współpraca z instytucjami publicznymi i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych.

Wskaźniki realizacji działań:

1. Liczba osób niepełnosprawnych objętych usługami społecznymi w instytucjach pomocy społecznej.
2. Liczba osób niepełnosprawnych otrzymujących wsparcie na dostosowanie przestrzeni mieszkaniowej do własnych potrzeb.
3. Liczba osób niepełnosprawnych, objętych nowymi formami wsparcia (wolontariat, grupy wsparcia psychologicznego, socjalnego, prawnego, poradnictwo specjalistyczne).
4. Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych.
5. Liczba dofinansowań do likwidacji barier technicznych, architektonicznych i w komunikowaniu się.

6. Liczba dofinansowań do turnusów rehabilitacyjnych, zakupu sprzętu rehabilitacyjnego i innych środków pomocowych.
7. Liczba inicjatyw (spotkań, imprez, programów) wspierających aktywizację osób niepełnosprawnych.
8. Liczba wybudowanych/przebudowanych/wyremontowanych obiektów infrastruktury społecznej dla osób niepełnosprawnych.

Realizatorzy:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Płocku, ośrodki pomocy społecznej, poradnie, instytucje oświaty, instytucje pomocowe, gminne i powiatowe jednostki organizacyjne zajmujące się wsparciem społecznym, organizacje pozarządowe.

Źródło finansowania:

Środki własne samorządów gminnego i powiatowego, budżet państwa, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, fundusze unijne.

Cel operacyjny 2.3. Rozwijanie form rehabilitacji zawodowej.

Działania:

1. Wsparcie osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji zawodowej (finansowanie szkoleń oraz pomoc w odbyciu praktyk, staży, celem podniesienia ich kompetencji zawodowych oraz podjęcia zatrudnienia).
2. Wspieranie pracodawców w tworzeniu i przystosowywaniu stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych stosownie do ich potrzeb i możliwości.
3. Wspieranie działalności zakładu aktywności zawodowej i warsztatów terapii zajęciowej.
4. Rozwijanie systemu informacji m.in. poprzez tworzenie internetowego systemu informacyjnego.
5. Prowadzenie działań służących rozwijaniu i promocji form współpracy pomiędzy pracodawcami, organizacjami pozarządowymi, samorządem lokalnym, zwiększających możliwość zatrudnienia niepełnosprawnych.

Wskaźniki realizacji działań:

1. Liczba osób niepełnosprawnych, które otrzymały pomoc w zakresie szkoleń, staż, praktyk zawodowych, przekwalifikowania się.
2. Liczba utworzonych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych.

3. Liczba zatrudnionych osób niepełnosprawnych.
4. Liczba osób niepełnosprawnych opuszczających system pomocy społecznej i usamodzielniających się.
5. Liczba działań edukacyjnych, wspierających, integrujących osoby niepełnosprawne.

Realizatorzy:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Płocku, Powiatowy Urząd Pracy w Płocku, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, ośrodki pomocy społecznej, poradnie, instytucje oświaty, instytucje pomocowe, gminne i powiatowe jednostki organizacyjne zajmujące się wsparciem społecznym i zawodowym, organizacje pozarządowe.

Źródło finansowania:

Środki własne samorządów gminnego i powiatowego, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, budżet państwa, fundusze unijne.

Cel operacyjny 2.4. Rozwijanie dziennych form wsparcia i opieki nad osobami niepełnosprawnymi.

Działania:

1. Dążenie do standardów i utrzymanie standardów w domu pomocy społecznej na terenie powiatu z uwzględnieniem poprawy (modernizacji) technicznej infrastruktury.
2. Monitorowanie zjawiska niepełnosprawności na terenie powiatu płockiego.
3. Rozwój warsztatów terapii zajęciowej, środowiskowych domów samopomocy, zakładów aktywizacji zawodowej.
4. Tworzenie ośrodków wsparcia, w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
5. Realizacja programów na rzecz wsparcia osób niepełnosprawnych.
6. Wsparcie psychologiczne i terapeutyczne dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin.
7. Szkolenia dla otoczenia współpracującego z osobami niepełnosprawnymi.

Wskaźniki realizacji działań:

1. Liczba warsztatów terapii zajęciowej, środowiskowych domów samopomocy i zakładów aktywizacji zawodowej oraz liczba uczestniczących w nich osób niepełnosprawnych.
2. Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności.

3. Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z różnych form aktywności i wsparcia.
4. Liczba programów, projektów, wydarzeń profilaktycznych, edukacyjnych skierowanych do osób niepełnosprawnych.
5. Liczba i rodzaj udzielonych informacji i porad.
6. Liczba szkoleń dla osób współpracujących z osobami niepełnosprawnymi.

Realizatorzy:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Płocku, ośrodki pomocy społecznej, poradnie, instytucje oświaty, instytucje pomocowe, gminne i powiatowe jednostki organizacyjne zajmujące się wsparciem społecznym i zawodowym, organizacje pozarządowe.

Źródło finansowania:

Środki własne samorządów gminnego i powiatowego, budżet państwa, fundusze unijne.

Cel strategiczny 3. Przeciwdziałanie marginalizacji osób starszych.

Cel operacyjny 3.1. Tworzenie warunków i promowanie aktywności osób starszych.

Działania:

1. Rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia.
2. Ułatwienie seniorom dostępu do ofert kulturalnych i sportowych.
3. Promowanie postaw tolerancji wobec osób starszych (promocja lub organizacja imprez integracyjnych, w tym służących integracji międzypokoleniowej, wspieranie aktywności senioralnej – występów zespołów muzycznych, chórów itp.).
4. Współpraca z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami działającymi na rzecz osób starszych (np. rady seniorów w gminie) w zakresie ich integracji społecznej (wspieranie inicjatyw lub wspólna organizacja Dni Seniora, przeglądów twórczości seniorów itp.).

Wskaźniki realizacji działań:

1. Liczba ośrodków wsparcia dla seniorów.
2. Liczba uczestników w ośrodkach wsparcia dla seniorów.
3. Liczba inicjatyw (spotkań, imprez, programów) wspierających aktywizację osób starszych.

Realizatorzy:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Płocku, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, ośrodki pomocy społecznej, instytucje ochrony zdrowia, instytucje pomocowe, gminne i powiatowe jednostki organizacyjne zajmujące się wsparciem społecznym, organizacje pozarządowe.

Źródło finansowania:

Środki własne samorządów gminnego i powiatowego, budżet państwa, fundusze unijne.

Cel operacyjny 3.2. Poprawa funkcjonowania osób starszych wymagających wsparcia.

Działania:

1. Rozwój infrastruktury stacjonarnej na rzecz pomocy osobom starszym.
2. Promowanie i wspieranie wolontariatu jako formy integracji społecznej osób starszych.
3. Wspieranie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób starszych w promowaniu opieki rodzinnej.
4. Szkolenie profesjonalnych kadr zajmujących się opieką środowiskową.
5. Rozwój wolontariatu na rzecz pomocy seniorom.
6. Promowanie środowiskowych form wsparcia, w tym klubów seniora, dziennych domów pomocy i grup samopomocowych czy uniwersytetu III wieku.

Wskaźniki realizacji działań:

1. Liczba domów pomocy społecznej.
2. Liczba mieszkańców domów pomocy społecznej.
3. Liczba osób starszych wspieranych przez wolontariuszy.
4. Liczba form wsparcia dla osób starszych.

Realizatorzy:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Płocku, ośrodki pomocy społecznej, instytucje ochrony zdrowia, instytucje oświaty, instytucje pomocowe, gminne i powiatowe jednostki organizacyjne zajmujące się wsparciem społecznym, organizacje pozarządowe.

Źródło finansowania:

Środki własne samorządów gminnego i powiatowego, budżet państwa, fundusze unijne.

Cel strategiczny 4. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i integracja społeczna.

Cel operacyjny 4.1. Zwiększenie dostępności usług aktywizacji społecznej i zawodowej dla osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

Działania:

1. Rozwój usług aktywizacji społeczno-zawodowej, w tym realizowanych w klubach integracji społecznej i warsztatach terapii zajęciowej oraz innych podmiotach (np. ekonomii społecznej);
2. Współpraca z instytucjami publicznymi i organizacjami pozarządowymi w zakresie aktywizacji społeczno-zawodowej osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym (wspieranie lub inicjowanie inicjatyw sprzyjających integracji społecznej, np. centrów aktywności lokalnej, grup wsparcia, programów aktywności lokalnej, promowanie lokalnych działań przeciwdziałających wykluczeniu społecznemu, np. usług świadczonych przez spółdzielnie socjalne, usprawnianie przepływu informacji o możliwych formach wsparcia instytucjonalnego i pozainstytucjonalnego, np. organizacji pozarządowych);
3. Promowanie nowych i już istniejących metod aktywnej integracji (organizacja szkoleń, kampanii społecznych, konferencji, seminariów, spotkań tematycznych lub w nich uczestnictwo, współpraca z mediami itp.);
4. Podniesienie umiejętności i kwalifikacji zawodowych kadry pomocy i integracji społecznej w zakresie stosowania aktywnych form wsparcia (kontrakt socjalny, program aktywności lokalnej, nowe metody pracy socjalnej).

Wskaźniki realizacji działań:

1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, objętych usługami aktywizacji społecznej i zawodowej.
2. Liczba zastosowanych metod aktywnej integracji (np. szkolenia, seminaria itp.).
3. Liczba szkoleń odbytych przez kadrę pomocy i integracji społecznej.

Realizatorzy:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Płocku, ośrodki pomocy społecznej, podmioty reintegracji społeczno-zawodowej, instytucje pomocowe, gminne i powiatowe jednostki organizacyjne zajmujące się wsparciem społecznym, organizacje pozarządowe.

Źródło finansowania:

Środki własne samorządów gminnego i powiatowego, budżet państwa, fundusze unijne.

Cel operacyjny 4.2. Rozwijanie współpracy w zakresie włączenia społecznego.

Działania:

1. Wsparcie działań na rzecz tworzenia i rozwoju różnych form współpracy na rzecz włączenia społecznego osób ubogich i wykluczonych (instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, podmiotów prywatnych);
2. Promocja działań na rzecz integracji społecznej (własnych i/lub innych podmiotów);
3. Usprawnianie współpracy na rzecz wsparcia i pomocy osobom ubogim i wykluczonym społecznie (promocja dobrych praktyk, wymiana doświadczeń, usprawnienie przepływu informacji, doskonalenie form współpracy między samorządami oraz innymi instytucjami publicznymi oraz organizacjami pozarządowymi);
4. Podnoszenie umiejętności i kwalifikacji zawodowych kadry pomocy i integracji społecznej w zakresie organizacji wsparcia na rzecz włączenia społecznego osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

Wskaźniki realizacji działań:

1. Liczba organizacji pozarządowych, z którymi podjęto współpracę w zakresie aktywizacji społeczno-zawodowej osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.
2. Liczba inicjatyw upowszechniających aktywną integrację i włączenie społeczne osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.
3. Liczba inicjatyw na rzecz włączenia społecznego osób ubogich i wykluczonych, podejmowanych we współpracy z organizacjami pozarządowymi, podmiotami komercyjnymi i instytucjami publicznymi.

Realizatorzy:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Płocku, ośrodki pomocy społecznej, podmioty reintegracji społeczno-zawodowej, instytucje pomocowe, gminne i powiatowe jednostki organizacyjne zajmujące się wsparciem społecznym, organizacje pozarządowe.

Źródło finansowania:

Środki własne samorządów gminnego i powiatowego, budżet państwa, fundusze unijne.

Cel strategiczny 5. Zwiększenie aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców powiatu plockiego.

Cel operacyjny 5.1. Tworzenie systemu wsparcia dla osób bezrobotnych w celu ich aktywizowania.

Działania:

1. Aktywizacja młodych osób na rynku pracy

Młode osoby napotykają trudności w zdobyciu pierwszego doświadczenia zawodowego. Strategia powinna obejmować rozwój programów staży, praktyk, mentoringu oraz wsparcia w zdobywaniu kompetencji miękkich i zawodowych.

2. Wsparcie osób starszych

Osoby powyżej 50. roku życia wymagają programów przekwalifikowania, szkoleń podnoszących kwalifikacje oraz wsparcia doradczo-psychologicznego, aby zwiększyć ich zdolność do adaptacji na rynku pracy.

3. Podnoszenie kwalifikacji i dopasowanie do rynku pracy

Niski poziom wykształcenia i niedopasowanie kompetencji stanowią główną barierę zatrudnienia. Strategiczne działania obejmują inwestycje w edukację zawodową, kursy przekwalifikowujące oraz programy współpracy z lokalnymi pracodawcami w celu tworzenia ofert odpowiadających realnym potrzebom rynku.

4. Integracja osób niepełnosprawnych

Osoby niepełnosprawne wymagają dostosowanych ofert pracy oraz specjalistycznych programów szkoleniowych, które uwzględniają ich możliwości i ograniczenia, co zwiększy ich udział w aktywności zawodowej.

5. Rozwój lokalnego rynku pracy w gminach wiejskich

Większość bezrobotnych mieszka na wsi, gdzie dostęp do ofert pracy jest ograniczony. Strategia powinna obejmować wsparcie lokalnej przedsiębiorczości, tworzenie nowych miejsc pracy oraz poprawę mobilności mieszkańców.

6. Reintegracja osób długotrwale bezrobotnych

Długotrwale bezrobocie prowadzi do utraty kompetencji i motywacji. Strategia powinna obejmować kompleksowe działania aktywizacyjne, szkolenia, doradztwo zawodowe i wsparcie psychologiczne, aby skutecznie przywrócić osoby bezrobotne na rynek pracy.

Wskaźniki realizacji działań:

- 1) Udział osób bezrobotnych do 30 roku życia rozpoczynających działania aktywizacyjne w badanym okresie w ogóle osób do 30 roku życia rejestrujących się jako bezrobotni w badanym okresie.

Wzór: $W = (A / B) \times 100\%$, gdzie:

- A – liczba osób bezrobotnych do 30 roku życia rozpoczynających działania aktywizacyjne w badanym okresie
- B – liczba osób do 30 roku życia rejestrujących się jako bezrobotni w badanym okresie

Źródło danych: rejestry, sprawozdania PBSP, system Syriusz.

Zakładany jest wzrost wskaźnika w stosunku do okresu poprzedzającego okres badawczy.

- 2) Udział osób bezrobotnych 50+ rozpoczynających działania aktywizacyjne w badanym okresie w liczbie osób 50+ rejestrujących się jako bezrobotni w badanym okresie

Wzór: $W = (A / B) \times 100\%$, gdzie:

- A – liczba osób bezrobotnych 50+ i/lub długotrwale bezrobotnych rozpoczynających działania aktywizacyjne w badanym okresie
- B – liczba osób 50+ i/lub długotrwale bezrobotnych rejestrujących się jako bezrobotni w badanym okresie

Źródło danych: rejestry, sprawozdania PBSP, system Syriusz.

Zakładany jest wzrost wskaźnika w stosunku do okresu poprzedzającego okres badawczy.

- 3) Udział osób rozpoczynających działania rozwijające/podnoszące umiejętności i/lub kwalifikacje w średniorocznej liczbie osób bezrobotnych w końcu okresu badawczego

Wzór: $W = (A / B) \times 100\%$, gdzie:

- A – liczba osób rozpoczynających działania rozwijające/podnoszące umiejętności i/lub kwalifikacje)
- B – średnioroczna liczba osób bezrobotnych w końcu okresu badawczego

Źródło danych: rejestry, sprawozdania PBSP, system Syriusz.

Zakładany jest wzrost wskaźnika w stosunku do okresu poprzedzającego okres badawczy.

- 4) Udział osób bezrobotnych/poszukujących pracy z orzeczoną niepełnosprawnością rozpoczynających działania aktywizacyjne w badanym okresie w liczbie osób bezrobotnych/poszukujących pracy z orzeczoną niepełnosprawnością rejestrujących się w badanym okresie.

Wzór: $W = (A / B) \times 100\%$, gdzie:

- **A** – liczba osób bezrobotnych/poszukujących pracy z orzeczoną niepełnosprawnością rozpoczynających działania aktywizacyjne w badanym okresie
- **B** – liczba osób z orzeczoną niepełnosprawnością rejestrujących się w badanym okresie jako osoby bezrobotne/poszukujące pracy

Źródło danych: rejestry, sprawozdania PBSP, system Syriusz.

Zakładany jest wzrost wskaźnika w stosunku do okresu poprzedzającego okres badawczy.

- 5) Udział osób bezrobotnych zamieszkałych na wsi rozpoczynających działania aktywizacyjne w badanym okresie w ogóle zamieszkujących na wsi rejestrujących się jako osoby bezrobotne w badanym okresie

Wzór: $W = (A / B) \times 100\%$, gdzie:

- **A** – liczba osób bezrobotnych zamieszkujących na wsi rozpoczynających działania aktywizacyjne
- **B** – liczba osób zamieszkujących na wsi rejestrujących się jako osoby bezrobotne w badanym okresie

Źródło danych: rejestry, sprawozdania PBSP, system Syriusz.

Zakładany jest wzrost wskaźnika w stosunku do okresu poprzedzającego okres badawczy.

- 6) Udział osób bezrobotnych długotrwale bezrobotnych rozpoczynających działania aktywizacyjne w badanym okresie w liczbie rejestrujących się ze statusem długotrwale bezrobotnych w badanym okresie

Wzór: $W = (A / B) \times 100\%$, gdzie:

- **A** – liczba osób bezrobotnych długotrwale bezrobotnych rozpoczynających działania aktywizacyjne w badanym okresie
- **B** – liczba osób długotrwale bezrobotnych rejestrujących się jako bezrobotni w badanym okresie

Źródło danych: rejestry, sprawozdania PBSP, system Syriusz.

Zakładany jest wzrost wskaźnika w stosunku do okresu poprzedzającego okres badawczy.

Realizatorzy:

Powiatowy Urząd Pracy w Płocku, ośrodki pomocy społecznej, podmioty reintegracji społeczno-zawodowej, instytucje pomocowe, gminne i powiatowe jednostki organizacyjne zajmujące się wsparciem społecznym, organizacje pozarządowe.

Źródło finansowania:

Środki własne samorządów gminnego i powiatowego, budżet państwa, fundusze unijne.

Cel strategiczny 6. Zmniejszenie skali negatywnych zjawisk społecznych prowadzących do kryzysu jednostki, grupy lub społeczności ze szczególnym uwzględnieniem zjawiska przemocy domowej.

Cel operacyjny 6.1 Zwiększenie bezpieczeństwa osób i rodzin, w tym przeciwdziałanie przemocy domowej.

Działania:

1. Upowszechnianie informacji na temat negatywnych zjawisk społecznych, w tym przemocy domowej oraz ich konsekwencji.
2. Zapewnienie osobom i rodzinom przeżywającym trudności lub wymagającym wsparcia w kryzysie dostępu do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego oraz interwencji kryzysowej, zabezpieczenie miejsc dla osób potrzebujących schronienia w kryzysie.
3. Zapobieganie negatywnym zjawiskom społecznym, w tym przemocy domowej poprzez realizację odpowiednich programów i strategii adresowanych do osób doświadczających przemocy, jak i do jej sprawców.
4. Prowadzenie i rozwijanie współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami pomocowymi w celu budowania lokalnego systemu wsparcia na rzecz osób, grup i społeczności doświadczających różnych form przemocy.
5. Realizowanie procedury „Niebieska Karta” w ramach pracy indywidualnej i zespołowej przedstawicieli instytucji wchodzących w skład gminnych zespołów interdyscyplinarnych podejmujących działania w sytuacji podejrzenia wystąpienia zjawiska przemocy domowej lub przemocy w wychowaniu.
6. Organizowanie lub udział w kampaniach, akcjach i programach profilaktycznych, konferencjach ukierunkowanych na podnoszenie kompetencji i umiejętności społecznych, promocję zdrowego stylu życia, propagowanie prawidłowe postawy, zapobieganie uzależnieniom, a także na edukację w zakresie zdrowych i akceptowalnych sposobów radzenia sobie z trudnościami, agresją lub stresem.
7. Podnoszenie umiejętności i kompetencji zawodowych kadry pomocy społecznej w zakresie wiedzy o szeroko pojętym kryzysie, zjawisku przemocy domowej i uzależnieniach (indywidualny lub grupowy udział w szkoleniach, pogadankach, wykładach, seminariach, studiach podyplomowych oraz organizowanie konferencji tematycznych)

8. Promocja i rozwój już istniejących oraz tworzenie nowych form wsparcia udzielanych osobom dotkniętym przemocą lub uzależnionym m.in. w mediach tradycyjnych oraz internetowych,
9. Udzielenie zindywidualizowanych form wsparcia tj. dostosowanych do potrzeb, sytuacji bądź specyfiki osoby, grupy lub społeczności.
10. Monitoring zjawiska przemocy domowej oraz lokalnego systemu wsparcia w celu usprawnienia podejmowanych działań pomocowych m.in. poprzez gromadzenie danych statystycznych i współpracę międzyinstytucjonalną służącą wymianie informacji.
11. Realizowanie działań ukierunkowanych na uwrażliwienie osób, grup i społeczności na zjawisko szeroko pojętej przemocy stosowanej w domu, w szkole, w miejscu pracy, w mediach, itp. w celu ich zmotywowania do reagowania na przemoc (podejmowania działań zmierzających do przerwania przemocy).

Wskaźniki realizacji działań:

1. Liczba udzielonych form wsparcia w formie poradnictwa specjalistycznego i interwencji kryzysowej
2. Liczba osób objętych wsparciem
3. Liczba zrealizowanych działań profilaktycznych.
4. Liczba inicjatyw podejmowanych na rzecz upowszechnienia wiedzy o negatywnych zjawiskach społecznych oraz o czynnikach ryzyka i czynnikach chroniących (przemoc domowa, konflikty w rodzinie, hejt w mediach, dyskryminacja, mowa nienawiści, krzywdzące stereotypy, stres mniejszościowy, uzależnienia, itp.
5. Liczba prowadzonych procedur „Niebieska Karta”.
6. Liczba inicjatyw promujących dostępne i nowe formy wsparcia.

Realizatorzy:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Płocku, ośrodki pomocy społecznej, poradnie, instytucje oświaty, instytucje pomocowe, zespoły interdyscyplinarne, gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych, policja, sądy, instytucje ochrony zdrowia, gminne i powiatowe jednostki organizacyjne zajmujące się wsparciem społecznym, organizacje pozarządowe.

Źródło finansowania:

Środki własne samorządów gminnego i powiatowego, budżet państwa, fundusze unijne.

11. Monitoring i ewaluacja

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, zgodnie z art. 112 ust. 9 ustawy o pomocy społecznej, pełni funkcję koordynatora realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Płockiego na lata 2026–2031.

Proces monitorowania i ewaluacji zapisów strategicznych obejmuje systematyczną ocenę stopnia realizacji działań oraz – w razie wystąpienia istotnych zmian społecznych wynikających m.in. ze zmiany regulacji prawnych bądź narastania określonych problemów – wprowadzanie odpowiednich modyfikacji kierunków interwencji.

Dla każdego z celów strategicznych określono adekwatne wskaźniki monitorujące. Wskazany katalog wskaźników nie ma charakteru zamkniętego – wraz z rozwojem systemu monitorowania mogą być identyfikowane kolejne mierniki, lepiej odzwierciedlające przebieg oraz efektywność podejmowanych działań. Monitoring strategii stanowić będzie proces stały i ciągły, obejmujący obserwację zmian ilościowych i jakościowych wybranych wskaźników, w celu zapewnienia informacji o zasadności oraz skuteczności podejmowanych działań.

Ewaluacja strategii będzie realizowana na podstawie danych statystycznych, materiałów sprawozdawczych, informacji własnych oraz innych źródeł przekazywanych do koordynatora przez podmioty odpowiedzialne za realizację celów: jednostki organizacyjne pomocy społecznej, organizacje pozarządowe oraz inne instytucje działające w sferze polityki społecznej.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Płockiego na lata 2026–2031 ma charakter dokumentu długofalowego. Jej realizacja zakłada osiągnięcie wyznaczonych celów, przy jednoczesnej możliwości dostosowywania zapisów do zmieniających się uwarunkowań społeczno-ekonomicznych. Należy liczyć się z koniecznością podejmowania działań innowacyjnych oraz wprowadzania korekt w ustalonym modelu wsparcia, w odpowiedzi na aktualne potrzeby mieszkańców.

Cele strategiczne odnoszą się do kluczowych problemów społecznych występujących na terenie powiatu płockiego, w szczególności:

- funkcjonowania rodzin i systemu pieczy zastępczej,
- problemów opiekuńczo-wychowawczych,
- sytuacji dzieci pozbawionych opieki rodzicielskiej,
- potrzeb osób z niepełnosprawnościami i osób starszych,
- przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i bezrobociu

- przeciwdziałania przemocy domowej.

Realizacja strategii wymaga zaangażowania zasobów na poziomie państwowym, regionalnym i powiatowym, a jej skuteczność uzależniona jest od zintegrowanych działań wszystkich podmiotów oraz akceptacji społecznej dla przyjętych kierunków. Dokument ma charakter otwarty, co oznacza możliwość modyfikacji i dostosowywania jego zapisów do bieżącej sytuacji społecznej. Strategia stanowi również podstawę do ubiegania się o środki zewnętrzne przeznaczone na finansowanie działalności poszczególnych jednostek i realizację wyznaczonych działań.

Misją strategii jest skuteczne przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób i rodzin, wsparcie osób narażonych na marginalizację oraz tworzenie warunków sprzyjających pełnemu uczestnictwu mieszkańców powiatu plockiego w życiu społecznym i zawodowym.

12. Zakończenie

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych stanowi podstawowy dokument wyznaczający cele i zadania w obszarze polityki społecznej Powiatu Płockiego na najbliższe pięć lat. Dokument ten określa kierunki działań lokalnej polityki społecznej, uwzględniając potrzeby mieszkańców oraz ukierunkowując podejmowane inicjatywy na realizację przyjętej misji.

Realizacja założonych celów strategicznych będzie możliwa dzięki współpracy i zaangażowaniu wszystkich podmiotów działających na rzecz mieszkańców znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji społeczno-ekonomicznej. Przyjęte kierunki interwencji obejmują kluczowe obszary życia społecznego, które powinny pozostawać w sferze szczególnej odpowiedzialności samorządu powiatowego.

Należy podkreślić, że strategia stanowi narzędzie ramowe – dopiero poprzez wypełnienie jej zapisów konkretnymi działaniami praktycznymi możliwe będzie osiągnięcie wymiernej poprawy jakości życia społeczności powiatu.

Strategia pełni rolę dokumentu nadrzędnego wobec opracowywanych programów sektorowych w zakresie polityki społecznej powiatu, a jej postanowienia powinny być uwzględniane również przy konstruowaniu kolejnych dokumentów o charakterze długookresowym.

13. Spis tabel

Tabela 1. Ludność powiatu plockiego według płci na dzień 31.12.2023 r.

Tabela 2. Ludność powiatu plockiego wg. płci w latach 2021-2023

Tabela 3. Struktura wiekowa mieszkańców powiatu plockiego w latach 2021-2023

Tabela 4. Wskaźnik przyrostu naturalnego w powiecie plockim w latach 2021-2023 ze względu na miejsce zamieszkania

Tabela 5. Liczba osób i rodzin objętych pomocą społeczną w poszczególnych gminach w latach 2021-2023

Tabela 6. Powody przyznania pomocy przez ośrodki pomocy społecznej z terenu powiatu plockiego w latach 2021-2023

Tabela 7. Nakłady finansowe na udzielone świadczenia z pomocy społecznej w gminach –zadania własne w latach 2021-2023

Tabela 8. Liczba pracowników zatrudnionych w ośrodkach pomocy społecznej na terenie powiatu plockiego w latach 2021-2023

Tabela 9. Zatrudnienie w ośrodkach pomocy społecznej powiatu plockiego w latach 2021-2023 w rozbiciu na grupy pracownicze

Tabela 10. Działalność diagnostyczna Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Płocku w latach 2021-2023

Tabela 11. Formy pomocy udzielonej dzieciom i młodzieży w latach 2021-2023

Tabela 12. Rodziny zastępcze w powiecie plockim w latach 2021-2023

Tabela 13. Liczba dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności przebywających w rodzinach zastępczych w latach 2021-2023 stan na 31.12. danego roku

Tabela 14. Wydatki powiatu plockiego na rodzinną pieczę zastępczą w latach 2021-2023

Tabela 15. Liczba rodzin zastępczych w powiecie plockim w latach 2021-2023 wg liczby dzieci – stan na dzień 31.12. danego roku

Tabela 16. Wiek dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej w powiecie plockim w latach 2021-2023– stan na dzień 31.12. danego roku

Tabela 17. Liczba dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie powiatu plockiego w latach 2021-2023

Tabela 18. Powody umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej (rodzinnej i instytucjonalnej) na terenie powiatu plockiego w latach 2021-2023

Tabela 19. Napływ dzieci z pieczy zastępczej na terenie powiatu plockiego w latach 2021-2023

- Tabela 20. Odpływ dzieci z pieczy zastępczej na terenie powiatu plockiego w latach 2021-2023
- Tabela 21. Liczba rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka oraz dzieci objętych wsparciem koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej – w latach 2021 – 2023-stan na dzień 31.12. danego roku
- Tabela 22. Liczba wizyt koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, placówkach oświatowych i innych instytucjach działających na rzecz dziecka i rodziny w latach 2021 - 2023
- Tabela 23. Formy wsparcia dla usamodzielniających się wychowanków w latach 2021-2023
- Tabela 24. Rodzaje szkół, w których kontynuują naukę wychowankowie z zastępczych form opieki w latach 2021-2023
- Tabela 25. Wydatki na osoby usamodzielniane z rodzinnej pieczy zastępczej i instytucjonalnej pieczy zastępczej w latach 2021-2023
- Tabela 26. Poradnictwo specjalistyczne i interwencja kryzysowa
- Tabela 27. Profilaktyka/edukacja
- Tabela 28. Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności
- Tabela 29. Liczba wydanych orzeczeń wg wieku i płci
- Tabela 30. Liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności ze względu na stopień wykształcenia w latach 2021-2023
- Tabela 31. Liczba i cel przyjętych wniosków – osoby przed 16 rokiem życia
- Tabela 32. Liczba wydanych orzeczeń według przyczyn niepełnosprawności i wieku
- Tabela 33. Liczba i cel przyjętych wniosków – osoby po 16 roku życia
- Tabela 34. Liczba przyznanych i wypłaconych dofinansowań w latach 2021-2023 wg rodzaju barier
- Tabela 35. Liczba przyznanych i wypłaconych dofinansowań w latach 2021-2023 – zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze
- Tabela 36. Liczba osób ubiegających się o dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych a liczba osób, którym przyznano dofinansowanie (wraz z opiekunami) w latach 2021-2023
- Tabela 37. Liczba osób niepełnosprawnych korzystająca z dofinansowania i wysokość środków na poszczególnych zadaniach w latach 2021-2023

- Tabela 38. Rodzaje i formy wsparcia dla osób niepełnosprawnych w ramach pilotażowego programu „Aktywny Samorząd” w latach 2021-2023
- Tabela 39. Realizacja „Programu wyrównywania różnic między regionami” w powiecie plockim w latach 2021-2023
- Tabela 40. Liczba mieszkańców umieszczonych w domach pomocy społecznej powiatu plockiego w latach 2021-2023
- Tabela 41. Liczba mieszkańców z terenu powiatu plockiego zamieszkujących w domach pomocy społecznej – stan na 31.12.2023 r.
- Tabela 42. Struktura wiekowa ogółem mieszkańców domów pomocy społecznej powiatu plockiego w latach 2021-2023
- Tabela 43. Podział mieszkańców domów pomocy społecznej powiatu plockiego ze względu na płeć w latach 2021-2023
- Tabela 44. Podział mieszkańców ze względu na płeć w poszczególnych domach pomocy społecznej prowadzonych przez powiatu plocki - stan na dzień 31.12.2023
- Tabela 45. Liczba mieszkańców przyjętych do domów pomocy społecznej w latach 2021-2023
- Tabela 46. Odpłatność mieszkańców za pobyt w domu pomocy społecznej powiatu plockiego w latach 2021-2023 - dotyczy mieszkańców kierowanych przez gminy.
- Tabela 47. Liczba uczestników WTZ z podziałem na stopnie niepełnosprawności w latach 2021 – 2023
- Tabela 48. Wysokość środków PFRON przeznaczonych na pokrycie kosztów działalności WTZ w latach 2021 – 2023
- Tabela 49. Liczba uczestników WTZ wg wieku w latach 2021 – 2023
- Tabela 50. Uczestnicy WTZ z podziałem na przyczynę niepełnosprawności w latach 2021 – 2023
- Tabela 51. Stopa bezrobocia w latach 2021-2023
- Tabela 52. Bezrobotne kobiety i mężczyźni w latach 2021-2023
- Tabela 53. Bezrobotni wg wieku - stan na 31.12.2023
- Tabela 54. Bezrobotni wg wykształcenia - stan na 31.12.2023
- Tabela 55. Wybrane kategorie bezrobotnych - stan na 31.12.2023
- Tabela 56. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych wg stażu pracy
- Tabela 57. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych wg wykształcenia
- Tabela 58. Liczba osób bezrobotnych wg stopnia niepełnosprawności w 2023 roku
- Tabela 59. Wykształcenie bezrobotnych osób niepełnosprawności w 2023 roku

- Tabela 60. Liczba osób bezrobotnych z terenu powiatu plockiego z podziałem na gminy w latach 2021-2023
- Tabela 61. Formy aktywizacji zawodowej w latach 2021-2023 ze wskazaniem źródła finansowania oraz ilość uczestników
- Tabela 62. Dane dotyczące osiągniętej efektywności kosztowej oraz zatrudnieniowej podstawowych form aktywizacji zawodowej w latach 2021-2023 w powiecie plockim na tle danych krajowych
- Tabela 63. Liczba przestępstw kryminalnych w poszczególnych gminach powiatu plockiego w latach 2021-2023
- Tabela 64. Liczba odnotowanych samobójstw w poszczególnych gminach powiatu plockiego w latach 2021-2023
- Tabela 65. Liczba osób doświadczających przemocy domowej i stosujących przemoc domową w latach 2021-2023
- Tabela 66. Liczba interwencji dotyczący przemocy domowej w latach 2021-2023
- Tabela 67. Liczba postępowań karnych oraz postępowań zakończonych wyrokiem skazującym w sprawach dot. przemocy domowej
- Tabela 68. Przemoc domowa
- Tabela 69. Liczba osób doprowadzonych w celu wytrzeźwienia – mieszkańcy powiatu plockiego w latach 2021-2023
- Tabela 70. Alkoholizm uzależnienia w powiecie plockim w latach 2021-2023
- Tabela 71. Wysokość środków finansowych przeznaczona na profilaktykę rozwiązywania problemów uzależnień w gminach powiatu plockiego w latach 2021-2023

14. Spis wykresów

Wykres 1. Ludność powiatu plockiego wg płci w podziale na miejsce zamieszkania na dzień 31.12.2023 r.

Wykres 2. Ludność według płci i wieku w 2021 r.

Wykres 3. Ludność według płci i wieku w 2023 r.

Wykres 4. Liczba osób i rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2021-2023

Wykres 5. Liczba osób korzystających z systemu pomocy społecznej w 2023 r. a ludność w powiecie

Wykres 6. Wysokość wydatków na pomoc społeczną w roku 2023 w poszczególnych gminach powiatu plockiego w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w złotych)

Wykres 7. Rodziny zastępcze na terenie powiatu plockiego wg typu

Wykres 8. Liczba wydanych orzeczeń dla osób powyżej 17 roku życia w 2023 r.

Wykres 9. Podział mieszkańców domów pomocy społecznej ze względu na płeć w powiecie plockim w 2023 r.

Wykres 10. Odpłatność mieszkańców za pobyt w DPS z dopłatą gmin w latach 2021-2023

Wykres 11. Stwierdzone przestępstwa w powiecie plockim w latach 2021-2023

Wykres 12. Liczba ofiar przemocy domowej w powiecie plockim w latach 2021-2023